

LEVENDE GETUIGENISSEN

26 BRIEVEN

Over geestelijke onderwerpen
geschreven door diverse personen

En beantwoord door

WILLIAM HUNTINGTON

In leven Bedienaar des Evangelies
in Providence Chapel te te Londen

Waarde lezer.

De volgende brieven, welke verschillende gevallen der consciëntie bevatten, zijn mij op verschillende tijden toegezonden, en door mij beantwoord zoals het de God aller genade behaagd heeft mij tot schrijven te bekwamen.

Mijn voornemen was ze in handschrift na te laten, opdat na mijn overlijden anderen ze konden verbranden of uitgeven, naar het hun goed dacht. Maar daar ik door vele personen aangezocht ben om meer “de brieven over het geloof” te laten verschijnen ten einde zich daarmede in de winteravonden te vermaken, ben ik er toe overgegaan er zoveel te gelijk uit te geven als een deel van behoorlijke omvang kan bevatten. Daar de brieven over het geloof nu het eigendom zijn van de Heer Terry, heb ik deze, ter onderscheiding “Levende Brieven” genoemd, welke naam ik meen dat zij dragen mogen, daar het merendeel (naar mijn mening) geschreven zijn door personen die door de levende God zijn levend gemaakt.

Wanneer er een beroering is onder de dorre doodsbeenderen, een samen gebracht worden tot de Standaard, bittere klachten dat alle hoop is afgesneden; wanneer zondaren beginnen tot zichzelf te komen en de geestelijke hongersnood in het land gevoelen en klagen dat zij zullen vergaan van honger; wanneer er onder hen een komen is met een nederige belijdenis van zonden, en een vragen naar het brood des levens; wanneer de geest gewond is, en de patiënt schreiende om de goede Heelmeester; wanneer dorheid gevoeld wordt en er een dorsten is naar de levende God als een hert naar de waterstromen; wanneer de bestraffing dieper gaat in hun hart, dan de zot honderdmaal te slaan, wanneer het gevoel van de vloek der wet in de consciëntie hen doet hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; wanneer zij worden uitgedreven uit hun toevlucht der leugenen; wanneer zij niet langer op hun heffe kunnen stil liggen wanneer dit land de rust niet meer is, omdat het verontreinigd is; wanneer de ernstige begeerten hunner zielen dag en nacht uitgaande zijn naar Christus; wanneer zij de toekomstige toorn ontvlieden en zij naar Sion vragen, terwijl op de weg herwaarts hun aangezichten zijn; wanneer vreze, schuld, toorn, kwelling en dood hen achtervolgen en zij zonder toevlucht zijnde de steenrots aangrijpen; wanneer niets dan zonde en dood gezien wordt en niets dan Christus gemist wordt, ... dán, ja dan mogen wij naar het oordeel der liefde en ook der waarheid besluiten, dat zulke zielen onder de beloofde beademing van de Geest des levens zijn.

De lezer zal in deze brieven verschillende kretten horen uit verschillende plaatsen, de ganse weg langs, van de poorten der hel tot de portalen des hemels, sommigen in donkerheid en anderen in het licht, sommigen in tegenspoed en anderen in voorspoed, sommigen in de stok en anderen in de ruimte, sommigen met hun voeten bijna uitgeweken en anderen staande op een effen baan, sommigen klaagliederen zingende, en anderen op de fluit spelende. Sommigen in de gevangenis, en anderen in de eetzaal; sommigen vergaande en anderen feesthoudende; sommigen ziek en anderen gezond; sommigen in arbeid, en anderen gebaar; sommigen aan de borst, en anderen aan de tafel met vaste spijzen.

Maar indien mijn lezer de wegen van Sion bewandelt, en met haar reizigers bekend is, behoeft hij omtrent deze dingen niet onderricht te worden, want hij zal zien waar zij zijn, door het oog van zijn eigen geloof, en weten op welk pad zij zijn, wanneer hij hun voetstappen vergelijkt met zijn eigen dagboek; en dat zijn aantekeningen tot zijn eigen voldoening mogen overeenstemmen met de hunne en dat hij tot zijn eigen voordeel kennis mag nemen van hun reizen.

Dit wenst en bidt

Waarde lezer

Uwe gewillige dienaar in Christus Jezus,

W. HUNTINGTON. SS

1. Aan de Eerwaarde heer HUNTINGTON

Eerwaarde en waarde heer!

Ik schreef een brief met het voornemen u die te zenden al van de 15^e april 1789. De eerwaarde heer V. van P. zou naar Londen gaan en u die overhandigen, maar hij ging niet. Nu ik echter gelegenheid heb u een paar regeltjes te doen toekomen door een vriend, heb ik de vrijheid genomen te schrijven, en hoop dat u en uw familie, deze in goede welstand zult mogen ontvangen.

Mijnheer, vanaf de tijd dat ik u te B. hoorde, heb ik zeer verlangd u daar weer te zien want het heeft de Heere behaagd u voor mij tot zegen te doen zijn, in het wegnemen van een twijfeling, welke gedurende vele jaren mijn ziel zeer neerdrukte, en oorzaak was dat ik bij tijden mijn hoofd liet neerhangen als een bieze. Welke twijfeling scheen te verdwijnen toen u preekte over deze woorden uit de profeet Jesaja, hoofdstuk 1: 27, *Sion zal door recht verlost worden en haar wederkerende door gerechtigheid.* Welke woorden u door Goddelijke bijstand in staat was te behandelen als een arbeider die niet beschaamd wordt.

Toen u de vraag deed, wie zij waren die Hij verlost? Of hij allen verlost? Toen zei u dat uw Bijbel u vertelde *dat er adders en bokken waren, die Hij niet verlost.* Welke woorden zulk een tafereel in het woord van God voor mijn gezicht opende, dat de Bijbel als een nieuw boek voor mij werd. Ik zag zulk een schoonheid in de onderscheidende liefde van een lieve Verlosser, dat ik hoop heb, enigermate door een sprankje levend geloof, tegenover alle verzoeken des Satans, tegenover alle verlokkingen der wereld en tegen al de worstelingen der gevallen natuur te kunnen zeggen, *dat Jezus de mijne is, en ik de Zijne ben.*

O mijn waarde heer, wie kan vertellen of welke tong kan uitdrukken, de schoonheid, de begeerlijkheid en de vereniging van gemoed en genegenheden die er is tussen Christus en de ziel, wanneer de Goddelijke vereniging plaats grijpt.

Maar nu, waarde heer, wenste ik u een kort verslag te doen van de wijze waarop het de Heere behaagd heeft op mij te schijnen.

Van mijn kindsheid af, had ik vele overtuigingen maar in mijn opgroeien tot de mannelijke leeftijd schenen die overtuigingen te verslijten. Hoewel niet geheel en al, want soms werd ik nog gedreven om dood, oordeel, en hel te vrezen, in die mate dat ik bevreesd was dat de duivel mij naar lichaam en ziel zou wegvoeren. Maar toen ik ongeveer 27 jaren oud was, behaagde het de Heere, in de weg van overtuiging mijn ziel zulk een gezicht te geven van de diepte van mijn gevallen natuur dat ik in een hartelijk gevoel van mijn gevaar uitroepen moest: *“o God, wees mij zondaar genadig!”* In die tijd week in een hevige mate de slaap van mijn ogen, en de sluimering van mijn oogleden. Wat weken en maanden voortduurde, zodat het scheen alsof ik mij nergens mede kon bezig houden, als hoe ik de toekomstige toorn kon ontvlieden.

Maar het behaagde de Heere mij in mijn uiterste nood door het geloof op Jezus te wijzen, door Zijn eeuwige Geest mijn arme ziel openbarende, dat de wet welke ik verbroken had, vervuld was door de gehoorzaamheid van Christus, en dat door Zijn dood alle eisen der rechtvaardigheid voldaan waren. Zodat ik zag dat God rechtvaardig zijn kon en rechtvaardigende dengene, die uit de geloof van Jezus is. Toen begon ik te onderzoeken waar ik hen vinden kon die de Heere vrezen en die aan Zijn Naam gedenken. Daar ik in die tijd te Kingswood woonde voegde ik mij bij de Wesleyaanse gemeente. Het behaagde de Heere enige tijd mijn mond onder hen te openen zodat ik bij voorkomende gelegenheden verlof kreeg op Sabbatdagen het land rond te gaan om Christus aan het volk te preken.

Maar na enige tijd werd er onder de predikers gefluisterd dat ik geen methodistenleer predikte, hetgeen eerst een verwijdering en toen enige twist veroorzaakte. Ik geloof dat het wel ongeveer twaalf jaar was voor ik van hen afgescheiden werd omdat wij het niet met elkaar eens waren. Want ik kon nooit geloven dat een kind van God dat gerechtvaardigd is ooit kon verloren gaan, maar dat hij eindelijk moest gezaligd worden. Maar de twijfel met welke ik te doen had was deze, *of iemand op zekere tijd van zijn leven geroepen kon worden, en die roeping verwerpende eeuwig verloren gaan kon.* Maar ‘de adders en de bokken’ losten dit voor mij op, zodat ik als een reus die met nieuw wijn verfrist is voortging in de

kracht des Heeren om de mens neer te werpen en de Heere Jezus Christus hoog te houden als de enige Zaligmaker en het fundament van de hoop eens zondaars. Waaruit spoedig een afscheiding voortvloeide.

En nu mijnheer, leid ik zelf een kleine bijeenkomst te R. en er zijn enkele verstrooiden die deze bezoeken. Mocht het de Heere ooit behagen u weer te B. te zenden, dan staat mijn hart en deur voor u open, en ik geloof dat mijn volkje dankbaar en blij zal zijn u te ontvangen en het een grote gunst zullen achten, en naar ik hoop, alle eer en lof geven aan Hem Wie het verschuldigd is.

Mijnheer, ik zal het een gunst rekenen indien u mij door de bringer van deze brief een paar regeltjes wilt doen toekomen. Wees zo goed ze te adresseren aan M. R. Winestreet, B.

Moge de Heere u zegenen in uw lichaam, in uw huisgezin en in uw kerk. Moge Hij u veel zielen geven voor uw loon, opdat u tegen alle tegenstand van belijders, welke u naar ik hoor veel hebt, *de arbeid der ziel van de lieve Verlosser zien moogt en verzadigd worden*, is het gebed van uw onwaardige zoon in het Evangelie van Jezus Christus.

R. M.

2. Aan de heer R. te B.

Waarde heer!

Ik ontving uw brief met dankbaarheid aan God, voor Zijn goedheid jegens u, en dat Hij mijn mond heeft willen kiezen, om de twijfeling op te lossen welke u zo lang ontstelde. Ik heb lang gedacht dat een blinde Papist, een zelfgenoegzame Arminiaan, en een verharde Antinomiaan de hardste zielen zijn om te bewerken van al diegenen welke ik ooit heb gadegeslagen, en de bewerking van dezulken mag waarlijk een *ploegen op rotsen* genoemd worden. *Maar zou iets voor de Heere te wonderlijk zijn?* Allen die ten eeuwigen leven verordineerd zijn, moeten tot Christus komen. De kinderen der vrije moeten de waarheid ontvangen, opdat de waarheid hen vrijmake. En indien zij dwalende van geest zijn, zij zullen tot het verstand komen, en indien zij murmureren, zij zullen de lering aannemen.

Gij zijt een levende getuige van de waarheid van Gods verkiezing, die een onderwerp zijt van onderscheidende genade, en een pilaar en grondvest van deze grote en heerlijke waarheid. Want wie anders dan God heeft u onderscheiden van hen, van wie u bent afgescheiden? Die onder het bedrog gelaten zijn om zich te stoten aan de schemerende bergen en te wandelen in ruime wildernis waar geen weg is. Geen opgeworpen weg, geen geheiligde weg, geen geopende weg van toegang, maar een weg van hun eigen beraadslaging, een verkeerd pad, al wie daar op gaat die kent de vrede niet; vernieling en ellendigheid is in hun wegen, en de weg des vredes hebben zij niet gekend.

U bericht mij dat u een "wonderlijk veld geopend is." Waarlijk, maar u zult groter dingen zien dan deze. Uw pad zal zijn voortgaande, en lichtende tot de volle dag toe en u zult vele open gezichten hebben van de heerlijkheid die binnen het voorhangsel is, hetwelk de hemelse geboren ziel lieflijk overtuigt, dat de poorten en eeuwige deuren - welke eens hun hoofden ophieven om onze Voorloper te ontvangen, - niet gesloten zijn voor Zijn trouwe volgelingen. Onze verrukkende gedachten, onze hemelse gemoederen, onze vernieuwde en Goddelijk ontvlamde genegenheden, ons geloof en onze hoop, worden dikwijls toegelaten in het Heilige der heiligen, opklimmende (gelijk de engelen) en nederdalende op de Zoon des mensen, die gedurig met veel geestesgenot terugkeren. *Ja, wij zijn mede opgewekt en mede gezet in de hemel in Christus Jezus.*

En gelijk u Christus hebt aangenomen, wandelt also in Hem. Maakt rechte paden voor uw voeten; en houdt uw pad zuiver, dat houdende naar Zijn woord. Zijt aangaande elke waarheid in uw eigen gemoed ten volle verzekerd, en houdt het voorbeeld der gezonde woorden, en de leer die daarin vervat is. En zie dat u Gods onvoorwaardelijk *ja en amen* hebt om elke zaak te ondersteunen die u omhelst en voorstelt. Richt uw merktekenen op terwijl u voortgaat, want dan zult u weten waar u naar zien moet en waar u op te beroepen hebt in elk dispuut en geschil. Want al bent u ontkomen uit de strik des vogelvangers

echter zal de vogelvangster trachten u opnieuw te verstrikken. Hij heeft meer dan één val. Hij kan komen als een aanvaller met een leger van verschrikkingen, en hij kan komen als een bezoeker om de profeet te spelen. Hij kon Eva onderwijzen hoe wijsheid te verkrijgen en de Joden aanzetten om te lasteren en de Naam van de Heere Jezus te misbruiken, en dan zijn eigen onderdanen slaan, en ze gewond en naakt het huis uitdrijven, omdat zij dat gedaan hebben. Hij kan de dienstknechten van de Allerhoogsten God, die de weg der zaligheid verkondigen naroeppen, wanneer hij denkt dat het de overheid zal verbitteren, en dan de regeerders aanzetten om ze te geselen, wanneer hij het gedaan heeft, Hand. 16: 17- 23. Hij kan met een valse licht schijnen in het hoofd van Judas, en zijn licht tot duisternis maken. Hij kan zich terugtrekken van het hart dat in zijn eigen bezit is, en de zondaar de prediking des Woords laten bijwonen, tot zijn natuurlijke genegenheden er door bewogen worden, in zover dat hij het woord met vreugde ontvangt. Om dan terug te komen en ieder woord dat hij gehoord heeft uit zijn geheugen wegnemen, en hem zo onvruchtbaar maken als tevoren. Twee duivels kunnen samenspannen, de een om de hoogmoed te prikkelen van een genadeloos zondaar en hem veranderen in de gelijkenis van een dienaar van Christus (2 Kor. 11 :14, 15) tot hij zichzelf een apostel gaat noemen, - een valse apostel, een bedrieglijke arbeider, 2 Kor. 11:14; - de andere duivel zal (onder Goddelijke toelating) de een of andere arme zondaar kwellen met krankzinnigheid. Deze gekke duivel zal andere zondaren aanflitsen om die valse apostel in te roepen om hem in de Naam van Jezus te komen uitwerpen. En hij komt en beveelt de duivel op zijn bevel te vertrekken. En hij gaat, en beiden hebben hun eigen doel gediend en hun eigen einden bereikt. De valse apostel gaat zich inbeelden dat hij meer is dan een gewoon mens, en wint het vertrouwen bij de heiligen, hetgeen de weg baant voor verder onheil. En die bezeten geweest is, houdt het voor zeker, dat hij bekeerd is, en hij schaaft zich onder de bediening van de valse apostel. Dit is helse politiek, en is de krijgslist van de duivelse raad, genoemd *de poorten der hel*, welke Christus aldus aan het licht brengt: “Velen zullen ten dien dage tot Mij zeggen: Heere, Heere! Hebben wij niet in Uw naam geprofiteerd, en in Uw Naam duivelen uitgeworpen?” Hoewel hij hen gebiedt weg te gaan, en hen *werkers der ongerechtigheid* noemt. Nu, indien dit het werk van de Heilige Geest was, zou het nooit zo genoemd worden. Maar deze hele zaak wordt een *werken van ongerechtigheid* genoemd, omdat het alleen het werk des duivels was om de mensen te bedriegen, en de kerken te verontrusten door onkruid onder de tarwe te zaaien. *De tarwe zijn de kinderen des Koninkrijks, en het onkruid zijn de kinderen des bozen.*

Nooit echter gaat de duivel bedrieglijker te werk, als wanneer hij zich voordoet als hervormer. Om een van zijn dienaren tot dit werk uit te rusten, zendt hij hen in het algemeen eerst uit met een gezonde geloofsbelijdenis op zijn lippen, ten einde zijn weg te bereiden in de genegenheden van hen die orthodoxe woorden hebben, wat hem als een herder over hen bevestigt. Hij bezoekt hen nu gedurig, tot hun genegenheden op hem gevestigd zijn. Dit is, over hen te ijveren, maar niet recht. Hij brengt langzamerhand iets voort van het bederf zijns harten, en bedekt het met ijver voor de wet en practicale heiligheid. Dit wandelen in arglistigheid maakt dat men hem als een Godvruchtig man bewondert. De consciëntie klaagt hem soms aan als een bedrieger, wat dikwijls in de predikstoel de tranen uit zijn ogen perst, en hetgeen dan doorgaat voor teerheid des harten en evangelische zachtmoedigheid: “zalig zijn de zachtmoedigen”. Hij schenkt een buitengewone aandacht aan arme zondaren, en gebruikt de meest dringende nodigheden om ze allen tot Christus te brengen. Hij deelt nu en dan harde slagen uit aan hen, die de poort des levens te nauw, en de weg te eng maken, door met Gods besluit van de verkiezing in hun mond te lopen, en waarschuwt zijn gehoor tegen liefdeloosheid. Hetwelk dan doorgaat voor Godvruchtige ijver en oprechtheid. Maar God noemt zulk een leer, *een bedroefd maken van het hart der rechtvaardigen, en een sterken van de handen der boosdoeners*. Het is voorzeker een voeden van de huichelaar en een doen verhongeren van de heilige.

Om kort te gaan, de leer van Gods soevereiniteit en onderscheidene genade, getrouw behandeld, zijn voor zo iemand de grootste pest, en een levendig gezond Christen is zijn felste vijand, maar de huichelaar in Sion is zijn beste vriend en grootste gunsteling. Zo doet de duivel zich voor als hervormer. Maar ik vertrouw dat de listen des duivels u niet onbekend zijn. Indien gij u tegen deze dingen stelt,

zult u een goed dienstknecht van Jezus Christus zijn.

Vaarwel.

WILLIAM HUNTINGTON S. S.

3. Aan de eerwaarde heer W. HUNTINGTON

Mijnheer!

Ik gevoelde mij onvoldaan, zolang ik u niet geschreven had, dat de Heere het woord onder uw bediening aan mij gezegend heeft. Daar ik in de week geen tijd heb om met u te spreken (en ik meen dat dit de beste tijd was) ben ik zo vrij u te schrijven.

Gedurende zes jaren heb ik in volslagen duisternis verkeerd, onder wettische dienstbaarheid, en ben keer op keer ter kerk geweest, waar ik de tien geboden hoorde lezen. Dood en veroordeling staarden mij in het aangezicht, mijn consciëntie vertelde mij dat ik de ganse wet verbroken had en dat ik een snood, zondig ellendeling was. Hier hielden de overtuigingen mij vast, tot nu twaalf maanden geleden. Ik kwam geregeld met mijn vader in uw kapel, en hoorde preek op preek met vreugde, welke mij een korte tijd bijbleef. Mijn vader had mij echter dikwijls gesproken over de belangen van mijn ziel, en van het geloof in Christus, en Zijn volbracht werk tot mijn zaligheid. Maar dit alles was slechts een zwak licht van de heerlijkheid die in mij geopenbaard zou worden. Want ik was toen nog niet geheel in Christus bevestigd en de tijd van mijn bekering was nog niet ten volle gekomen.

Ik had zulk een voorbeeld van de Almachtige God, waardoor ik overtuigd werd dat het Zijn werk was. Want omtrent 4 jaar geleden, ontsliep een broer van mij, op 16 en een halfjarige leeftijd in Christus. De Heere gaf mij deze gedachte, ik zeide bij mezelf (ik was toen 13 jaar oud): "Het kan zijn, wanneer ik 16 en een half jaar word, dat de Heere ook mij roept uit de duisternis tot het licht." Want ik wist dat ik in duisternis was, daar ik nog onder overtuigingen verkeerde. Want de Heere had toen noch de heerlijkheid van Zijn gezegend Woord, noch Zijn Zoon, aan mij geopenbaard. Maar, ere zij Zijn grote Naam! Hij heeft mij nu, door Zijn oneindige goedheid, rijke en vrije genade geroepen uit de duisternis tot het licht, en heeft mij de grote noodzakelijkheid getoond van een Zaligmaker, en van Zijn kostbare dood. Nu kan ik door Zijn Woord en beloften zien dat ik vrij ben (door het geloof) hoewel ik op het ogenblik maar een van Zijn zuigelingen in de genade ben. Hem komt alle eer toe, want het is Zijn Eigen werk, daar Hij mij uitverkoren heeft in Hem voor de grondlegging der wereld.

Op Zondag, de 16^e maart preekte u 's morgens over de wet en haar nuttigheid, over de schuldenaar en de schuldeiser, en over zondaren die een Borg nodig hebben. Ik voelde zulk een vertroosting onder die preek, als niemand kan weten dan zij die dezelfde vreugde en vrede gevoeld hebben. En de Heere gaf mij een sterke hoop dat ik Hem meer en meer zou kennen, en dat Hij het goede werk der genade dat Hij in mijn hart begonnen had, en daar ik toen zeer zwak om bad, zou voortzetten in de Naam van en om Jezus Christus wil. En nu weet ik, dat de Heere het gebed in Zijn Naam hoort en beantwoordt.

Deze preek kwam in de loop van de week dikwijls in mijn gedachten, en de duivel wist (zou ik denken) dat de Heere een werk der genade in mijn hart begon. Eerst werd ik aangezet tot de atheïstische gedachte dat er geen God, noch duivel is en wel door middel van een Godloochenaar. Ten tweede door een ander, dat ik tegen de Heilige Geest gezondigd had. Ten derde, door de zelfde persoon tot het verachten van Gods eigen wil des besluits, raad en heerlijke predestinatie. Ten vierde, door een ander tot Arminianisme. Ten vijfde, door een ander, tot de Vrije wil en algemene verlossing. En ten zesde, door een ander, dat iemand de gehele wet kan houden als hij wil, hoewel ik, bij eigen ervaring wist, dat ik haar dagelijks verbroken had en grote behoefte had aan een Zaligmaker.

Maar door de genade Gods en een paar preken die ik hoorde preken, en het lezen van de Bijbel, hoewel ik toen nog onbekeerd was, weerlegde ik al hun redeneringen. En zo verstrikte mij de Satan. Ik beschouw het zo, dat God dit alles deed, om mij te versterken en op te bouwen in Zijn waarachtig Woord. En ik kan nu met de Apostel zeggen *dat de listen des Satans mij niet onbekend zijn*. En zo werkte alles voor mij mede ten goede. Want hoewel ik maar een zeer kleine liefde en een zwak geloof in

Christus Jezus had, toch overwon het gebed dit alles. Want ik ging tot de troon van genade, en de Heere zei mij, *dat alles wat ik gehoord had vals was, dat alle mensen leugenachtig waren en Hij waarachtig, dat ik ter verlossing op moest zien tot Hem als gekruisigd en tot Zijn dierbaar bloed, en dat ik mijn kruis op moest nemen en Hem volgen in de wedergeboorte.*

En laatstleden vrijdag, de 21ste maart, openbaarde de Heere Zich aan mij, door Zijn genade als algenoegzaam voor mij, anders zou Zijn genade mij niet genoeg geweest zijn. Gerechtigheid was voldaan door de dood van Christus als mijn rantsoen. Ik had onder de wet geleden en was vrij, en bevond uit zijn gezegend Woord en uit hetgeen ik gevoelde, dat ik niet langer onder de wet was, maar onder de genade. Maar toch is de wet heilig, rechtvaardig en goed, Hij heeft haar verheerlijkt en maakte haar heerlijk. Door het oog des geloofs zag ik de Zaligmaker op het kruis en daarna in heerlijkheid, wat mij een levendige hoop gaf, dat ik zou gezaligd worden. Ik ging dadelijk tot mijn Bijbel, en vond in de Psalmen vertroosting voor mijn ziel. En hier zag ik meer van Zijn heerlijk licht, dan ik ooit in mijn leven van tevoren aanschouwde. Nu kan ik bij tijden bidden met een levendige hoop.

Maar nu, na al die goedheid mij door de Heere betoond, moet ik een dapper krijgsknecht zijn, daar ik nu te strijden heb tegen drie moeilijke zaken, en dat zijn de wereld, het vlees en de duivel, welke ik alle door de genade Gods hoop te overwinnen.

De preek, welke u laatstleden zondagavond predikte vertroostte mij zeer, en gaf mij te kennen dat ik niet hoogmoedig moet zijn op mijn roeping, nog ijdel opgeblazen worden, dat er geen kroon is zonder kruis, en dat ik niet vergeten moet God te bidden en Hem te laten weten wanneer het geloof aan het afnemen is. Satan werkt soms in mij, maar ik bid dat de Heere mij bekwaam wil maken om al Zijn verzoeken, plannen en listen te weerstaan. En daar Hij beloofd heeft mij nooit meer te verlaten tot aan het einde der wereld, zou ik wel een ondankbare ellendeling zijn, indien ik twijfelde aan Zijn heerlijke beloften, want bij tijden geeft Hij mij zulk een heerlijke meditatie en beschouwing, dat ik bijna wens deze tabernakel te verlaten en met Hem te zijn. Want ik overweeg dat als Hij lust gehad had mij te verdoemen, dan zou Hij zulk een ellendeling nooit zoveel getoond hebben van Zijn heerlijke genade, maar mij al jaren geleden hebben afgesneden, toen ik zonder Hem, en zonder Zijn genade in de wereld was. Maar geloofd zij Zijn Naam, ik zal Hem loven voor Zijn goedheid zolang ik op aarde ben, en wanneer ik dat gedaan heb, ben ik maar een onnutte dienstknecht.

Toen ik in duisternis was, en nooit mijn hart tot de Heere ophief, zelfs niet om te zeggen: "o God, wees mij zondaar genadig," bad mijn vader altijd of de Heere mijn verstand wilde verlichten en mij genade schenken. En nu kan ik met een vast geloof zeggen, dat Hij zijn gebed verhoord heeft.

Als ik iets verkeerd geschreven heb, moge dan de Heere mij vergeven. En de Heere make u voorspoedig, en zegene u in het heerlijke werk der bediening, en make u een werktuig in Zijn gezegende handen, om meerdere zielen tot het licht en de vrijheid des Evangelies te brengen tot heil van hun zielen, hier en hiernamaals, is de hartelijke bede van

Uw oprechte vriend

R. P.

Oud 16 jaar, 8 maanden en 15 dagen.

Geboren 13 Juli 1777.

4. Aan R. P.

Ik ontving de brief van deze kleine: *God zij u genadig, mijn zoon!*

De Heere blijkt u met een zegening begunstigd te hebben, welke ik dikwijls gewenst heb dat mij te beurt gevallen mocht zijn, namelijk, een bevinding van de genade Gods in mijn jongere jaren, vóór ik de diepten des Satans kende, of ingewikkeld was in de werken der duisternis, daar ik door een droevige ervaring, de berispingen, kastijdingen, geselingen en slagen ken, welke een verhard zondaar moet ondergaan om zijn juk te verbreken en zijn banden te verscheuren. O, de ellende, de alsem en gal! *Mijn*

ziel gedenkt er wel terdege aan en zij bukt haar neder in mij.

Maar is het gegeven uw Schepper te gedenken in de dagen uwer jongelingschap, eer dat de kwade dagen komen en de jaren naderen, van welke gij zeggen zult: *Ik heb geen lust in dezelve.* Jozef, Samuel, des Heeren voorloper en Timothéüs, waren allen zo begunstigd, en er zijn maar weinig zwarte vlekken in hun wapenschilden.

Jezus laat de kinderkens nog tot Hem, komen, en verhindert ze niet. Hij leert nog de kennis der gespeenden van de melk en de afgetrokkenenen van de borsten. , en zij zullen haar hebben, gebod op gebod, regel op regel, hier een weinig en daar een weinig ; en dat, opdat uit de mond der kinderkens en der zuigelingen Hij sterkte mocht grondvesten om Zich lof toe te bereiden. Hij die eens op een ezel naar Jeruzalem reed, maar nu in Zijn zegewagen tot de heidenen, heeft een straal van Zijn heerlijkheid en majesteit in je tentoongespreid, opdat je mag lopen onder de getrouwen, roepende: *Hosanna, de Zone Davids; gezegend is Hij die daar komt in de Naam des Heeren; Hij die is de Koning Israëls; Hosanna, in de hoogste hemelen! Och Heere, geef nu heil, och Heere, geef nu voorspoed!*

Je vader heeft je te Silo gebracht, met de ernstige begeerte, dat je zou zijn een kind geleend aan de Heere. En de Heere heeft Zich verwaardigd het kind te roepen, en Zich te Silo aan hem te openbaren door het Woord des Heeren. Welk woord in onze dagen weinigen dierbaar is, daar er maar weinig openbaar gezicht is.

Nu, mijn ernstige wens is, mijn zoon, dat je voor het aangezicht des Heeren mag blijven tot in eeuwigheid om, al ben je nog een jongeling, dienende te zijn voor Hem, met geestelijke offeranden, en omgord met de linnen lijfrok. En indien Hanna je moeder was, dan zou zij een kleine rok voor je maken en die brengen van jaar tot jaar, als zij kwam om het jaarlijks offer te offeren. Nu, indien je de gerechtigheid van Christus gekregen hebt, en het gewaad des lofs, dan heb je een kleed gekregen zonder naad, zowel als de kleine rok en de lijfrok. Dan ben je zowel een priester als een leviet. En de Heere neemt aan elk nederig gebed, elke schatting van lof, ieder dankoffer, elke boetvaardige traan, elke diepe zucht, elke Godvruchtige klacht, elke eerlijke belijdenis, elk heilig verlangen, elk blij hosanna, elke ernstige begeerte en ieder verzoek van je lippen, aan Hem bekend gemaakt in oprechtheid en waarheid.

Jozef heeft al zijn broederen lief, maar hij gaf Benjamin vijf wisselklederen. Toegerekende gerechtigheid, de mantel der nederigheid, het gewaad des lofs, de heiligende bedekking van des Heeren Geest, de inwendige versiering met genade en de geestelijke wapenrusting Gods, is de beste klederbewaarder welke ik je kan aanbevelen, mijn zoon.

Benamins portie was vijfmaal groter als dat van een der overigen. Het gemeste kalf, het lam en bittere kruiden, het verborgen manna, het zoete koren der evangeliebeloften, goed gewannen met de schop en wan, en honig uit de Rotssteen is het heerlijkste gerecht dat ik ooit proefde. En jij, mijn zoon, zult aan deze zijde van het paradijs, buiten dit, nooit iets vinden dat voldoet. En er is geen andere weg, waarin het verkregen wordt, als door vlijt. De ziel des vlijtigen zal vet gemaakt worden. Verzuim het eenzame bidden niet, houd je bezig met het lezen der Schriften en gezonde schrijvers, voeg n vlijtig onder de prediking des Woords. Kies de meest bevindelijke, de gezondste en nederigste Christenen tot je metgezellen, laat je lust zijn in de heerlijken die op de aarde zijn en dezulken die uitmunten in de deugd. Ontvlied toejuiching, en keer je af van hen die je zouden willen doen geloven dat je iets bent, want je bent minder dan niets en minder dan ijdelheid.

Geef Gode al de eer van je zaligheid en schrijf ieder goed woord en goed werk aan de genade Gods toe. Geef acht op de hand des Heeren in alle Zijn bedoelingen met je en zegen en dank Hem voor elk liefdeteken, voor elke bevrijding, voor elke belofte, voor elke bemoediging en voor elke verkwikkende weldaad. Zijt ras om te horen en traag om te spreken. Boven alles, kleef nauw de Heere aan, en strijdt en bid tegen alles dat er toe leiden kan om scheiding te maken tussen God en je ziel. Leg alle kracht des gebeds aan tegen die zonden welke je lichtelijk omringen, en zorg ervoor dat je er tegen roept, voor zij kwaad doen.

Mijn zoon, heb niets te doen niet Delia - je weet hoe zij Simson beloonde, - noch ook met de Kanaänitische vrouw onder welke wij wonen, want dat zou een verdriet zijn zowel voor Izak als voor Rebecca, noch ook met de dochteren van Moab, want wij lezen slechts van één begenadigde onder hen allen. Om je genegenheden in te laten met één van deze, zal de eerste strik zijn, die in je weg zal gevonden werden. Want de vogelvanger is niet bij machte er één op te zetten, die hem meer kans geeft om zijn doel te bereiken dan deze. Een man die een vrouw neemt welke het evangelie van Christus haat, ligt evenals Issaschar neder tussen twee pakken; een oude mens en een kromme rib; en lichaam der zonde en een dochter Satans; verderf in zijn hart en verrotting in zijn beenderen.

De trippelende voet, het hoerachtig hart, de uitgestrekte hals, en het wellustig oog hebben vele gewonden neergeveld. De stem der wijsheid beschrijft deze in het boek der Spreuken in het brede, en raadt en waarschuwt al haar zonen daartegen. En gij doet wel zo gij daarop acht geeft als op een licht schijnende in een duistere plaats.

Nu, moge de Heere deze zwakke maken als David en het huis Davids als de Engel des Heeren voor zijn aangezicht! Gewis, een zoogkind zal zich vermaken over het hol van een adder en een gespeend kind zal zijn hand uitsteken in de kuil van een basilisk; en men zal nergens leed doen of verderven op de gansen berg Mijner heiligheid, zegt de Heere. Hij die het beloofd heeft is getrouw, die het ook doen zal.

Genade en vrede zij met u.

Uw dienstwillige in Christus

Wm. Huntington S. S.
Paddington 1794.

5. Aan de heer W. HUNTINGTON.

Eerwaarde en waarde heer.

Ik ben zo vrij u het volgende verhaal tot uw bemoediging te zenden, opdat u terwijl een dwalende wereld u miskent, in staat gesteld mag worden te bidden, te preken en te schrijven, tot welzijn van hen die God vernederd heeft, en dat u het zo met blijdschap mag ontvangen, als betreffende het welzijn van hun ziel.

Mijn vrouw heeft nu haar zevende kind ter wereld gebracht. Een paar maanden geleden er over denkende, wat zij in zulke tijden nodig heeft, vertelde zij het aan een buurvrouw, die naar haar gedachte in staat was een kleinigheid voor die gelegenheid af te staan. Maar in plaats daarvan zei ze tot mijn vrouw. "Heb je Huntingtons *Geloofsbank* wel eens gelezen? Mijn vrouw, zei: "nee", Wel, zei onze buurvrouw, "ik zal het je lenen, en, hoewel er veel dingen in staan, welke ik geloof dat verkeerd zijn, wil ik er toch je mening wel eens over horen."

Mijn vrouw bracht het thuis, en las het, en eerwaarde heer, wij kunnen u zeggen, dat God met het boek tot ons overkwam, in zo ver dat mijn vrouw en ik beiden in staat te zijn met meer vrijmoedigheid en meer gedurig onszelf aan Hem op te dragen.

Waarlijk, mijnheer, wij hebben hiertoe te veel verwaarloosd onze zaken voor de Heere te brengen, daar wij onze behoeften eerst voor de mensen brachten, die soms onze verzoeken in ons gezicht geworpen hebben.

Het heeft de alwijze God behaagd, ons vrijwel in dezelfde wegen te brengen als Hij u deed. Wij hebben gedurende jaren geweten wat broodgebrek is, hoewel het Hem behaagd heeft, het deze twee laatste jaren iets beter te maken. Dikwijls hebben wij ervaren, hoe de hand des Heeren ons langs ongedachte wegen kwam verlossen. Soms, wanneer wij niets voor onze kinderen te eten hadden, hebben wij opgemerkt dat zij er niet om gevraagd hebben.

Wat zou het een voorrecht geweest zijn, indien wij ons zelf zo volkomen aan de alwijze Beschikker hadden kunnen opdragen, als u in staat was te doen! Maar, geloofd zij God, wij vinden daartoe nu

meer kracht. Moge de Heere ons meer geven van dit vertrouwen, en daarmee voortgaan, zolang als wij hier beneden zullen hebben te worstelen.

Wij kunnen van het boek dat in onze handen kwam in waarheid zeggen, dat de Heere er mee overkwam. Waardoor elke regel met ons schijnt overeen te komen: “dit is hetzelfde wat wij ondergingen.” Zeker kunnen wij er van zeggen: “God gaf u, het voor ons aan de pers toe te vertrouwen, en voor anderen vóór ons, als ook voor anderen die het na ons in handen zullen krijgen!”

Wij moesten het boek terug geven, maar hopen dat de Heere ons in staat zal stellen het te kopen opdat wij het voortdurend in ons bezit mogen hebben, en het ook uitlenen aan anderen, voor wie wij denken dat het ook ten zegen zijn kan. Want waarde heer, er zijn duizenden in de wereld wie het beter zou zijn dan een geschenk van tien pond (f 120). Al zouden zij het in het eerst niet met zoveel blijdschap ontvangen, echter zouden zij het daarna waarderen, en in staat gesteld worden de Heere te danken.

Ik zei in het begin van deze brief, dat ik vermoedde dat het u tot bemoediging zijn kon. Maar ach mijnheer, hoe zwak is zulk een stut! God, die u zeer wonderlijk tot hiertoe gebracht heeft, kan u helpen, richten, u ondersteunen, en tot een zegen stellen, waar, hoe en aan wie het Zijn wijsheid goed dunkt.

Maar verontschuldig mij, mijnheer, dat ik in de blijdschap mijns harten u bekend gemaakt heb, dat het de Heere behaagd heeft u voor mij en de mijnen tot een zegen te stellen.

De Heere behoede u, is de bede, waarde en eerwaarde heer, van uw zeer geringe dienstknechten
F. en M. W.

6. Aan de heer en mej. W.

Mijn waarde vrienden in de Heere Jezus!

Genade, barmhartigheid en vrede zij met u!

Ik ontving uw vriendelijke brief, en ben verblijd te vernemen, dat u aangemoedigd bent gebruik te maken van de “Geloofsbank” der arme heiligen, en op te zien tot God als de God der voorzienigheid.

Uw Bijbel vloeit over van banknoten, als u maar de hand des geloofs hebt om ze aan te nemen, de geest des gebeds om ze af te smeken, en wijsheid om de vele voorbeelden na te schrijven, welke God ons voorgeschreven heeft.

Er zijn mensen die zeggen, dat God Zich niet bemoeit met de buik, maar enkel met het hart, dat wij het koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid zullen zoeken en alle andere dingen zullen ons toegeworpen worden, en dat dit er aan toegevoegd is, om alle gebed voor dagelijks voedsel af te snijden, omdat wij geen recht hebben om tijdelijke zaken te bidden. Dit is de leer van hen die meer dan één God hebben, maar wat zullen u en ik doen, die maar één God hebben? Toen God Mozes zond om Israël uit Egypte te verlossen, vertelde Hij hem dat Zijn Naam was: *Ik ben die Ik ben*. Op het eerste gezicht mocht dit een nietszeggend iets schijnen, maar Mozes leerde er spoedig de waarde van kennen, want zo dikwijls hij er gebruik van maakte, en in welke weg ook, het bracht altijd een beloning mee.

Mozes had behoefte aan een Verlosser in Egypte en God was dat. Hij had behoefte aan barmhartigheid en oordeel, aan goedertierenheid en gestrengheid, toen hij aan de Rode Zee stond, en God was dat. Toen zij te Mara kwamen, hadden zij behoefte aan een voorzienigheid of een wonder, en het antwoord Gods was: *Ik ben die Ik ben*. Zij hadden behoefte aan een Gids bij dag en een Bewaarder hij nacht, en God was beiden. In hun oorlogen met Amelek, Og en Sihon, hadden zij behoefte aan een Overste en God was dat. In hun honger hadden zij behoefte aan brood, in hun dorst aan water, en in hun lust aan vlees; en zij kregen het.

Het is waar, zij durfden de Almachtige niet om deze dingen te bidden, maar zij verzochten Hem, zij rebelleerden en murmureerden, en trokken Zijn almacht in twijfel: *zou God een tafel kunnen toerichten in de woestijn?* Ik zou denken dat dit slechter klank is, dan een nederig gebed, en luide roept om een lijdzaam, lankmoedig, barmhartig, zondevergevend God, ... en Hij was dat alles. En deze Jezus is

dezelfde, gisteren en heden en tot in eeuwigheid.

Wanneer Christus kwant om Zijn geestelijk Israël te verlossen van een ergere dienstbaarheid dan die van Egypte, zegt Hij hen, dat zij zouden bidden: *Geef ons heden ons dagelijks brood.* Hij leerde hen aan de zee van Tiberias vanwaar het te verwachten, want daar vroeg Hij hoe het met hun voedsel stond: *Kinderen, hebt gij niet enige toespijs? Zij antwoordden Hem, neen.* En zij kwamen niet zodra aan land, als zij neen geantwoord hadden of zij zagen een koolvuur liggen, en vis daarop liggen, en brood. En Jezus zeide tot hen: *komt herwaarts en houdt het middagmaal.* Hij geeft ons niet alleen recht om deze zaken te bidden, belovende ze te geven, maar Hij is zo laag neergebukt om ze te koken. O, de goedheid, de nederbuigendheid van deze eeuwig gezegende Jehovah, Jireh!

Ga dan, en doet gelijk u bevolen is. Laat ten allen tijde uw begeerten in alles, door bidden en smeken, met dankzegging bekend worden bij God. En die God die de raven bevel gaf Elia tweemaal daags voedsel te brengen, en daarna een weduwe beval hem te onderhouden, en die daartoe twaalf maanden achtereen een dagelijks wonder werkte, zal ook u voeden, o, gij kleingelovige! *Armoede noch rijkdom geeft mij niet, voedt mij met het brood mijns bescheiden deels* (zegt iemand) *opdat ik zat zijnde U dan niet verloochene, of dat ik verarmd zijnde, dan niet stele.* Maar als wij voedsel en deksel hebben, wij zullen daarmee vergenoegd zijn, want wij hebben een Verbonds-God die voor ons zorgt.

U vindt een volledig verslag van het Verbond der genade in Ezechiël. Het laatste gedeelte van dit nieuwe verbond verzekert tijdelijke zaken, hetgeen de heilige bladen aldus melden: *En ik zal u verlossen van alle uw onreinigheden, en ik zal roepen tot het koren en zal dat vermenigvuldigen, en ik zal geen honger op u leggen.* Alzo zegt de Heere HEERE; *daarenboven zal Ik hierom van den huize Israëls verzocht worden, dat Ik het hen doe,* Ezech. 36: 29, 37. Hieruit blijkt duidelijk dat zij die ons vertellen dat Christus geen recht geeft om tijdelijke zaken te bidden, een gezicht van hun eigen hart spreken en op hun eigen beurs leven, in plaats van op Gods beloften; en dat zij het Verbondshoofd de Verbondsmaker tegenspreken, in plaats van in de wereld te komen om te doen de wil Desgenen die Hem gezonden heeft.

Het geringe boekje, waarover u spreekt, gaat evenals ik, door kwaad gerucht en goed gerucht. Sommigen vervloeken het en anderen zegenen het, sommigen lachen er om en anderen schreien er over, sommigen geloven dat het waar is, en anderen verklaren het voor een leugen; sommigen vinden het belachelijk en anderen zijn er door bemoedigd, sommigen smaden mij omdat ik het de wereld ingezonden heb en anderen danken God dat het ooit geschreven was. Niemand kan twee heren dienen. Het boek is nooit voor de wijzen der wereld bedoeld, want hij rookt aan zijn eigen garen, en het is ook niet bedoeld voor de gierigaard, want bij hem is een vogel in de hand beter dan tien in de lucht; want hij heeft goederen die opgelegd zijn voor vele jaren. Ook past het niet bij de op zichzelf steunende belijder. Van een Geloofsbank zal nooit door een ongelovig mens gebruik gemaakt worden, hij is beter bekend met de effecten als met een alzegenende Voorzienigheid.

Het boek was bestemd voor arme gelovigen, die erfgenamen zijn der belofte, van de belofte des tegenwoordigen en des toekomstigen levens, en die een arm en veracht volk genoemd worden, die op de Naam des Heeren vertrouwen. Welke God veel te lief heeft om ze een voorraad tot hun beschikking toe te vertrouwen, opdat zij niet evenals de verloren zoon, onafhankelijk van Hem worden, en verre van Hem af raken door een ongebonden leven.

Het ware geloof zal de wereld en haar volheid aanschouwen in de hand van Christus, want Hij is de Erfgenaam van alles. Het goud en het zilver, het koren, de wijn, de wol en het vlas zijn Zijne, zowel als de vogels des hemels, de beesten des wouds en het vee op duizend bergen. Deze dingen worden dikwijls in overvloed toegeworpen aan hen welker deel in dit leven is. Zulke wordt het gegeven te vergaderen en oopen te hopen maar geen hart om er goed mee te doen. Maar het vermogen des zondaars is voor de rechtvaardige weggelegd. *Die zijn goed vermeedert met werken en met overwinst, vergadert dat voor dengene die zich des armen ontfermt,* Spr. 28 :8.

De gierigaard durft dikwijls zijn testament niet te maken uit vrees dat de dood er op volgen zal, en de dood volgt dikwijls waar het verzuimd is, en zo sterft hij zonder testament, door welke middelen de Voorzienigheid teniet maakt de gedachte des arglistigen, dat hun handen niet één ding uitrichten. Dit

is een herhaling van de oude vraag: *en hetgeen gij bereid hebt, wiens zal het zijn?* Welke ook de toestand van een waar Christen in dit leven is, ik ben er zeker van, dat het beste voor hem is. Wanneer hij zelf de keuze doen mocht, hij zou het nooit verbeteren, of een el toedoen tot de lengte die God hem gegeven heeft. De slaap is zoeter met een hongerige buik dan met een volle. Het is beter arm en mild te zijn, dan rijk en gierig. Een heilige met een lege maag is dikwijls waakzaam, werkzaam, levendig en kan aangenaam gevoed worden onder een preek, terwijl een volle buik de hoorder in slaap doet vallen. Een overvoerde eetlust is hetzelfde voor de ziel wat een koppig paard is voor zijn berijder, het brengt hem waarheen het wil. Ik weet niet wat het ergste is, een flinke trek en geen eten, of overvloed van spijs en geen eetlust. Ik heb beiden ondervonden.

De Heere heeft onze erfenis voor ons uitgekozen en hoe weinig ook van 's werelds goed ons ten deel valt, Hij zal het in Zijn eigen handen houden, en laten *de morgen voor het zijne zorgen*. Wij hebben vlijtig te zijn in ons beroep en vurig van geest en het gebed des geloofs zal alles uithalen wat nuttig is, tot vervulling van ons gebrek. De Egyptenaars brachten al hun klachten tot Jozef. En Israël in de woestijn bracht de hunne tot Mozes. Maar wij moeten opzien tot Jezus en wij zullen zien dat Hij al Zijn goedertierenheden voorbij ons aangezicht laat gaan. Het geloof zal op Zijn hand letten en de dankbaarheid Zijn goedertierenheden erkennen. Hij die deze dingen waarneemt zal verstandig letten op de goedertierenheden des Heeren.

De uwe, in het geloof des Evangelies,

W. HUNTINGTON.

7. Aan W. HUNTINGTON.

Eerwaarde en waarde heer!

Ik hoop dat u mij wilt verontschuldigen dat ik u te dezer tijd schrijf. Ik weet dat u veel werk hebt, en dat uw tijd zeer bezet is met het voeden van de huisgenoten des geloofs. Door Gods zegen een bete ontvangen hebbende door middel van uw boeken en prediking kan ik haar niet alleen opeten, of het nog langer verbergen, maar ik ben gedwongen deze te zenden als een penning van des Heeren munt, opdat om mijnentwille God van u de lof moge ontvangen.

Ongeveer vijf jaar geleden op een dorsvloer bezig zijnde met koren dorsen, werd een gevoel van schuld met kracht op mijn gemoed gedrukt, en kwamen deze woorden mij voor: *Doe dat en gij zult leven. Doe dat en gij zult leven!* Dit werd telkens herhaald en dat vele dagen lang. Daar ik niets van Gods woord afwist, (ik was nauwelijks in staat één woord er in te lezen) en zo vijandig was tegen alles wat de naam had van Dissenters, - maar een broeder had die gedeeltelijk een Dissenter en gedeeltelijk een lid van de Engelse kerk was, - wendde ik mij tot hem met de vraag, of er ook ergens zulke woorden voorkwamen in de Bijbel of in een ander boek dat hij gelezen had. Hij vertelde mij dat hij meende dat zij in Genesis 42 stonden. Dit maakte dat ik de Bijbel begon door te lezen, waaronder het God behaagde mij te bepalen bij het 5^e hoofdstuk van Amos, het 6^e vers, *Zoekt den Heere en leeft, opdat Hij niet doorbreke in het huis van Jozef als een vuur dat verteert, zodat er niemand zij die het blusse in Bethel*. Maar ik wist niet hoe de Heere te zoeken terwijl de vrees voor dat doorbrekende vuur mij met grote verschrikking vervulde. Dit dreef mij er toe om een Babtistenleraar van C. te gaan horen, welke mij, - daar hij er op aandrong dat de Heere gezocht moest worden in alle aangewezen middelen, - vlijtig maakte om te horen. Nu begon ik zijn volgelingen te beschouwen als engelen, maar ik vond in mij zelf niets dan zonde. Ik verlangde om bij hen te zijn, maar helaas, ik beschouwde mijzelf daartoe als veel te slecht, *en het gelaat mijns aangezicht getuigde tegen mij*. Zo ging ik gedurende zes maanden door, in welke tijd velen van zijn volk dikwijls met mij spraken. Voornamelijk J. Thurgood, die dikwijls tot mij zei: "kom, vertel nu eens wat

God aan u gedaan heeft.” Dat deed hij gewoonlijk wanneer nieuwe leden bij de kerk aansloten. Maar ik had behoefte om te weten of het God of de duivel was die mij onder de belijdenis gebracht had. Mij dacht, als ik maar wist dat het de Heere was, ik kon des Heeren gramschap dragen, omdat ik tegen Hem gezondigd had. De leraar zei dikwijls, hieraan kunt ge uzelf beproeven, indien u afstand gedaan hebt van sabbatschending, dronkenschap, zweren, liegen en dergelijke, indien u de wegen en het volk van God lief hebt, dan is ongetwijfeld het oude voorbijgegaan en het is alles nieuw geworden. Eens predikte hij uit de Klaagliederen: *Hij zitte eenzaam, hij steke zijn mond in het stof, misschien is er verwachting.* Waarbij hij deze woorden bezigde: “indien u niet in het gezelschap der wereld kunt gaan, en uzelf ongeschikt acht voor het gezelschap van Gods volk, zit u waarlijk alleen, en heb dus reden van verwachting.” Hier begon ik voor het eerst te hopen. Daarop predikte hij over deze woorden: *Dan zullen wij kennen, wij zullen vervolgen, om den Heere te kennen.* Dit moest, zei hij, gedaan worden in de wegen Gods, en in de ordonnantiën van Zijn huis. Ik, vol van ijver als ik was om de Heere te kennen en te vervolgen Hem te kennen, zat spoedig in het doopwater, in de hoop mijn last te verliezen op de bodem der poel, daar de leraar dikwijls zei: “kom tot Zijn ordonnantiën, en u zult troost vinden. Maar ik bracht helaas, mijn last weer met mij uit het water, welke spoedig te zwaar voor mij werd om te dragen. Toen dit het geval was, stortte ik dikwijls mijn hart uit voor vriend Thurgood, (die ik nog steeds als een engel beschouwde) en daar mijn bevinding overeen kwam met de zijne, vertrouwde ik mij aan hem toe als aan een gids. Maar toen uw brief aan ds. Caleb Evans uitkwam, was deze een middel waardoor hij al zijn godsdienst kwijt raakte en neerkwam; hij en ik met hem. Nu dacht ik dat mijn gids bedrogen was door het lezen van uw boeken omdat hij ontevreden begon te worden met de bediening daar wij onder zaten, zoals onze leraar zei, dat het geval was. Nu, *ik slecht zijnde, geloofde alle woord* dat de predikant zei, zoals mij geleerd was, dat elk woord dat hij van de kansel sprak, geloofd moest worden alsof Christus Zelf daar stond.

Daar dit het geval was, bracht ik onze predikant een wapen tegen Thurgood, namelijk dit, *die de valse ijdelheden onderhouden, verlaten hunlieder weldadigheid.* (Jona 2) Ik verzocht de leraar hierover te preken, zo dwaas was ik. Maar zo is het, een kind der dienstbaarheid kan geen vrije zoon liefhebben, maar geloofd zij God, wij waren toen broederen naar het voornemen Gods. Hieruit vloeide het voort, dat hij dikwijls kwam om met mij te spreken, hoewel hij scheen afgesneden te zijn van onze gemeenschap, en ik was vol ijver om hem te kastijden. Ik deed dit in onwetendheid en ongeloof, maar mijn last bleef steeds op mijn rug en werd hoe langer hoe zwaarder, tot ik ten slotte met Petrus uitriep: *Heere, behoudt mij, ik verga!* Zo ging ik al treurende voort, tot deze woorden met kracht op mijn gemoed kwamen: *Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden. Zegt de onbedachtzamen van hart: wees sterk.* Voordat deze woorden mij voorkwamen werd ik hevig beproefd en verzocht met Godslasterlijke gedachten, tot ik niet wist of ik ze uitte of niet. Dit deed mij hevig treuren, maar God zij geloofd, de bovengenoemde woorden namen de verzoeking, de last en alles weg. Op de volgende dag des Heeren wachtte ik onze herder af, op de weg naar C. om hem mijn verlossing te vertellen. Er was nog een andere tekst die mij voorkwam, en wel deze: *Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader.* Wat ik hem ook tegelijkertijd vertelde, met de vreugde en vrede welke ik ondervond in het geloof dezer dierbare woorden. Ik vertelde hem, waaruit mijn treuren voortvloeide, namelijk dat ik zo belast was met zonde en die verzoeken; en verder waar mijn troost uit ontsprong, namelijk dat ik een Voorspraak had bij de Vader. Waarop hij antwoordde, dat de satan kon verzoeken, beschuldigen, veroordelen, maar ook vertroosten.

Dan, zei ik, *moet de Satan tegen zichzelf verdeeld zijn.*

Hij zei, hij wenste zijn hoorders tussen Antinomianisme en Arminianisme door te sturen, maar hij beschreef nooit de weg. Dit beroofde mij van al mijn troost, en hield mij treurende, tot u uw Tweede deel van *de Barbier* uitkwam, hetwelk mij bevrijdde van mijn last. Waarvan ik de bijzonderheden langzamerhand zal meedelen. Sinds dien tijd heb ik bemerkt wat hij bedoelde met zijn doorsturen tussen Antinomianisme en Arminianisme; dit was, om vooral het lezen van uw boeken te vermijden en u niet te horen preken. Want hij verklaarde publiek van de preekstoel, dat hij vast besloten was al uw

boeken te verbranden zodra hij er afkwam, want die waren het die alle verdeeldheid onder ons gebracht hadden. Want Thurgood had uw boeken zeer onder ons in omloop gebracht, en ik had er verscheidene van gelezen, welke mij vertroostten en mij deden verlangen u eens te horen.

Eindelijk nam Thurgood mij mee naar Londen om u te horen preken. En geloofd zij God, nooit heb ik van mijn reis berouw gehad. Uw tekst was in de morgen uit Lukas; ik herinner mij de woorden zeer goed, en ik denk dat zal wel altijd zo blijven: *En deze, die een dochter Abrahams is, welke de satan, ziet, nu achttien jaren gebonden had, moest die niet los gemaakt worden van dezen band, op de dag des Sabbats?* Bij het beschrijven van de overeenkomst tussen Abraham en zijn zaad, haalde u deze tekst aan: *Abraham is uitgegaan niet wetende waar hij komen zou.* Dit paste u toe op iedere zondaar die eerst op de weg komt, dat indien hij iemand ontmoette, hij niet kan vertellen waar hij komen zou. Dit kwam met veel kracht tot mij, en daar het zo overeenkwam met mijn geval werd ik er zeer door vertroost, want ik ging uit zonder een voetstap van de weg te kennen. Maar zegt u, hij ging uit naar het land Kanaän, en hij kwam het land Kanaän binnen. Waarop ik dacht, ik ben zeker uitgegaan om de Heere te vinden, en vinden zal ik Hem. Ik ging in de kracht van deze spijze vele dagen. Hoewel mijn broeder stierf terwijl ik in Londen was, had het geen uitwerking op mij toen ik thuis kwam, zo groot was de vertroosting die ik ontving. Zo, mijnheer, bent u in mijn consciëntie openbaar geworden, en kreeg u een grote plaats in mijn genegenheden.

Deze reis maakte mij als een gesprenelde vogel onder mijn vorige broederen, en wanneer zij tegen uw boeken, of uw volgelingen spraken, ging het als een dolk door mijn hart. Echter zij begonnen mij eerst met deze tekst te geselen: *Wee hem, door wien de ergernis komt.* Dit had eerst een gewicht op mijn gemoed, tot ik overwoog dat indien ik ergernis gegeven had, het om der waarheidswil was, terwijl mijn consciëntie mij getuigenis gaf in de Geest, dat het de waarheid was, die ik van u gehoord had.

Omtrent deze tijd behaagde het God het Evangelie te zenden te Wellwijn. De eerste maal dat ik daar opging om onze lieve herder Mr. Oxenham te horen, sprak hij over de woorden uit Eféze 2: 13, 14, 15. Deze leer hadden wij hier van tevoren niet gehoord. Hier werd ik overtuigd dat de wet niet der gelovigen regel des levens was, en dat God dat afscheidsel kende, hetwelk stond tussen Hem en mijn ziel. Om kort te gaan, ik besloot hem weer te gaan horen, wanneer hij kwam. Zo, mijnheer, bleef ik te Wellwijn opgaan tot de leraar mij kwam bezoeken om mij te berispen dat ik mijn plaats in zijn bijeenkomst leeg gelaten had. Ik ging bevende uit omdat ik mijn eigen zwakheid kende, en vreesde dat ik losgelaten zou worden om een verbintenis te zeggen, door met hem te spreken tegen u en uw boeken, daar mijn consciëntie mij getuigenis gaf, dat het waarheid was. Niet wetende wat hem te zeggen, vroeg ik eerst *of hij niet dacht dat u een goed man was.* Waarop hij antwoordde: *ja.* Daarop hij mij in vertrouw meedeelde, *dat u van een slechte geest was.* Wat mij tot op deze dag nog een raadsel is, hoe iemand een goed man kan zijn zonder de geest van Christus. Maar ik zal dat, evenals in vele andere zaken, aan hun blindheid overlaten, *want zij weten niet wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen.*

Maar, mijnheer, ik zal hiervan afstappen en verder gaan. Ik vroeg de leraar een week om deze zaak te overwegen. Terwijl ik de volgende dag, zijnde maandag, bezig was om takkenbossen te maken, kwamen deze schriftuurplaatsen mij voor, welke ik echter niet wist te vinden. De een was: *daarom al wat zij u zeggen dat gij houden zult houdt dat en doet het, maar doet niet naar haar werken, want zij zeggen het en doen het niet.* De andere was: *Oordeelt gij, of het recht is voor God, ulieden meer te horen dan God?* Het was juist alsof iemand ze telkens en telkens weer herhaalde, en dit scheen een overreding in mijn gemoed te werken, dat het aangaande het punt in kwestie was. Dit bleef zo op mijn gemoed de ganse week door, en op de dag des Heeren ging ik naar C. toe en vertelde de leraar dat ik niet kon instemmen met de uitdrukkingen die hij bezigde. Hij trachtte mij over te halen, maar ik kon niet en ik durfde niet, zodat ik weg liep uit vrees van te zullen vallen. Want naar mijn mening was het vanwege de schijn des kwaads.

Nu lag gedurende al die tijd mijn bevinding in verwarring en als begraven. Wanneer mijn belofte mij maar enigermate met kracht voorkwam, zodat er vertroosting uit voortvloeide, kwam dit mij dadelijk weer te binnen: "Ach, de Satan kan ook troost geven," en dan ging ik weer de laagte in. Zo mijnheer,

ging menige dag treurende voorbij. Soms kwamen deze woorden in mijn gemoed, uit Dr. Watts: *“Waarom zouden de koningskinderen al hun dagen treuren?”* Wat mij met verwondering deed overdenken wat dit toch betekende. Ik had uw verhaal van Klein Geloof gelezen, en dacht daaronder dikwijls dat u iets van mijn geval weten moest. Maar het is mij onmogelijk u mijn gevoelens daaronder volkomen uit te drukken. Zo mijnheer, ging ik al treurende, twijfelmoedig en vol bekommer op en neer, tot de Voorzienigheid het zo bestuurde dat uw Tweede deel van *de Barbier* mij in handen kwam. Onder het lezen had ik, naar het toescheen, een gevoel als een gevangene die in nederige hoop verkeerde, iemand het woord te horen spreken, waarop ik mocht uitgaan.

Terwijl ik uw antwoord las, op de aanhaling pag. 10, waar T. Priestly zegt: “de waardigste Christenen, die met de grootste openbaringen van Goddelijke liefde verwaardigd zijn, kunnen daarin geen voldoening vinden,” beschrijft u, in uw antwoord hierop, waar u de gevoelens van een ziel in zijn eerste liefde uiteenzet, de eerste belofte welke met kracht wordt toegepast, en zegt, naar het woord van God, *dat dit der heiligen eerste landpaal is, en dat in liefde te wandelen, de nog uitnemender weg is.*

Ach mijnheer, dit kwam met zulk een kracht tot mij, als ik onmogelijk vertellen kan. Ogenblikkelijk kwamen mij al de vorige schriftuurplaatsen te binnen waarvan ik geplunderd was, en waarbij ik uitgetogen en gewond en half dood was blijven liggen. Onder de vreugde en vrede welke ontsprong onder het geloof, barstte ik in tranen los, en zeide in deze woorden tot mijn vrouw: “Dat heb ik gevoeld, toen ik over dat stuk land ging.” En geloofd zij God, van die tijd af, waren mijn ogen geopend. Zeker, *het licht is voor de rechtvaardige gezaaid en vrolijkheid voor de oprechte van hart.* Zo bevond ik, mijnheer, *dat de Heere op deze berg verslinden zal het bewindsel des aangezichts waarmede alle volkeren bewonden zijn.*

Eens op een morgen, terwijl ik bij het vuur zat, mediterende over de goedheid Gods, werd mijn hart overstelpt met een gevoel van de liefde Gods. Ik meende waarlijk dat ik met mijn natuurlijke ogen zag, alsof een stuk papier voor mij gehouden werd, waarop deze woorden, naar ik dacht, geschreven waren: *Dien gij niet gezien hebt en nochtans liefhebt.* Maar niet wetende, waar deze woorden stonden, noch de betekenis ervan, ging ik naar mijn vriend Bunker, die mij verwees naar dat gedeelte uit de zendbrief van Petrus. Zo vond ik, *dat het geloof is uit het gehoor, en het gehoor uit het woord Gods.*

Zo mijnheer, zijn uw boeken en uw preken voor mijn ziel gezegend. Daar de Heere beloofd heeft, dat Zijn verborgenheid is voor de rechtvaardige, en Zijn verbond om hen die bekend te maken, is mijn begeerte om gedurig Zijn heilige Naam te loven en te prijzen voor alle middelen Zijner weergalozige genade, om zulke trouwe dienstknechten te verwekken om Zijn waarheid te verklaren, en ons zo iemand te zenden als wij bij ons te Wellwijn gekregen hebben. Daar wij reden hebben om te geloven dat hij naar Gods eigen hart is, die Zijn volk weidt met wetenschap en verstand. *Terwijl de arbeid der zotten een iegelijk van hen moede maakt, dewijl zij niet weten naar de stad te gaan.*

Ik heb tot dus ver getracht u een kort verslag te geven van de weinige ondervinding, welke door u en uw boeken, als middel in de hand Gods, in mijn ziel tot het licht gebracht is. Daarom verzoek ik u verontschuldiging voor mijn onwetendheid en dat ik mij zo slecht weet uit te drukken.

Ik hoor, mijnheer, dat elke dag u nieuwe moeiten brengt, maar geloofd zij God, die beloofd heeft dat zo onze dag is, ook onze sterkte zijn zal. Moge Hij ons maar geloof schenken om Zijn eigen woord te beoefenen, en wij zullen in Hem bekwaam zijn om te staan en te wederstaan. U hebt vele vijanden en zij zijn machtig, maar moge de Heere u licht en vrijheid geven, opdat u in staat mag zijn *elke tong te verdoemen die opstaat tegen u en Zijn waarheid.*

Ik zal het voor ditmaal hierbij laten, alleen verzoek ik een aandeel in uw smekingen, wanneer het wel met u is. En moge de Heere u zegenen en behoeden, en allen die Jezus Christus liefhebben in oprechtheid en in waarheid, is de begeerte en hartelijke bede van

Uw onwaardige dienaar,

Wm. W-n.

Wellwijn.

8. De KOLENDRAGER

aan zijn lieve broeder HEGGEMAKER en SLOOTGRAVER. Groetenis!

Geliefde, voor alle dingen wens ik dat gij welvaart en gezond zijt, gelijk uw ziel welvaart.

Ik las uw brief met tranen van vreugde, daar ik in mijn hart mocht geloven dat hij in elk opzicht oorspronkelijk is. De stijl, de manier van uit te drukken, de ongekunstelde slagen en eenvoudige versieringen, openbaarden de schrijver in mijn consciëntie als iemand die van God geleerd is, zodat ik u in mijn hart gekregen heb om met u te leven en te sterven.

Liefelijk zijn op de bergen Sions de voeten desgenen die mij zulke goede boodschappen brengt. Dat God het zwakke en het verachte uitverkoren heeft, om het sterke en het wijze te beschamen, is openbaar zowel in u als in mij. En zolang wij een van beiden leven, zal de aarde niet zonder getuige van die waarheid zijn.

Uw brief kwam juist op tijd. Ik was onlangs zeer beangst door menigerlei verzoeken, *doch God die de nederigen vertroost, heeft mij getroost door de komst van Titus*. Sla geen acht op enige smaad die op mij geworpen wordt; ik verwacht kwaad gerucht en goed gerucht, dat is altijd het lot van Gods dienstknechten geweest, en dat zal ook altijd zo blijven. Want het tweesnijdende zwaard des geestes snijdt nog steeds naar twee kanten; het werkt de dood in sommigen, maar het leven in ulieden.

O, die nederbuiging van de Koning der koningen! Die Zich niet alleen vernedert om de dingen in de hemel te aanschouwen, maar ook om te bezoeken de dingen die op aarde zijn! Mozes vond Hem in een braambos, de herders vonden Hem in een kribbe, ik vond Hem in een bergplaats, en u vond Hem op een dorsvloer.

Zo heeft Hij machtigen van de tronen afgetrokken, en nederigen heeft Hij verhoogd. Hoedanig huis zult gij Mij bouwen, en waar is de plaats Mijner rust? Salomo had knechten te paard gezien, en vorsten gaande als knechten op de aarde. Maar ik heb misdadigers in koetsen gezien, en koningen en priesters dorsende op de dorsvloer.

Ga voort, mijn zoon, nooit zal de vlegel zo vlug om uw hoofd gaan, of zo hard neervallen, als wanneer u begunstigd zijt met de tegenwoordigheid des Heeren.

Ik ben een dorser en een dorswerktuig met tanden; ik werk op de dorsvloer zowel als gij. Laat ons zo schoon dorsen als wij kunnen, en het kaf van de tarwe scheiden, en de Meester bidden, om de wan te gebruiken en de dorsvloer te doorzuiveren. En terwijl wij bezig zijn om het koren te ziften, hebben wij nodig te waken en te bidden dat wij zelf niet in de zeef des Satans vallen, zoals die arme Petrus overkwam.

Zij vertellen u, dat de Satan kan veroordelen, beschuldigen, vertroosten enz. Dat hij kan veroordelen en beschuldigen geloof ik, maar hij moet een ellendig vertrooster zijn, daar zijn troost gewoonlijk uit wraak voortvloeit, evenals die van Ezau, toen de moordenaar hem bezielde. *Zie, uw broeder Ezau troost zich over u, dat hij u doden zal*. Maar de uitverkorenen zullen allen van God geleerd zijn, en zij zullen Hem allen kennen van de kleinste af tot de grootsten toe, en de vrede harer kinderen zal groot zijn. Zodat zij niet vergeten kunnen worden, ook al zou er een van hen verstoken zijn van de openbare middelen, of wanneer zij in de handen van een blinde leidsman vallen, zij kunnen niet tot de einde bedrogen of misleid worden. God zal ze óf tot de middelen brengen, óf hen (gelijk Hij mij deed) zonder middelen roepen. Ik heb twee personen gehad, die het lieflijke geklank onder mij gehoord hebben uit Denemarken, vier uit Duitsland en verscheidene uit Ierland.

Ik ken Mijn schapen (zegt de Herder) en word van de Mijnen gekend, en zij zullen Mijn stem horen. Wie is een Leraar gelijk Hij? God doet ons de indrukken van Zijn eigen volmaaktheden, en de gezegende kracht van Zijn eigen waarheid gevoelen. Onder de diepe indrukken van heiligheid en rechtvaardigheid zinken wij bevende weg, onder Zijn levendigmakende bewerkingen gevoelen wij onder de hevigste angst, Zijn toorn, Zijn bedreigingen, en onze eigene schuld en schande. Maar onder de indrukken van

Zijn goedertierenheden en tedere barmhartigheden in Christus Jezus bukken en buigen wij. Wij geven ons over, wij smelten weg, wij onderwerpen ons, wij berusten, wij keuren goed wat God doet, verwonderen ons, aanbidden, wenen, hebben berouw, verfoeien ons in stof en as en hebben Hem lief met onze ganse ziel. Hier zijn wij minder dan niets, en Hij is alles in allen. Op deze berg der verheerlijking wordt de voorhang der bedekking vernietigd, hier wordt ons aandeel aan Hem duidelijk gemaakt, en verzoening grijpt plaats. De oude dingen zijn voorbij gegaan; *ziet het is alles nieuw geworden*. Op deze berg wordt een vette maaltijd gemaakt, de bewijzen onzer aanneming worden geopenbaard, een gevoelige vereniging grijpt plaats, jaloersheden zakken weg, en eeuwig licht en liefde ontdekt de dag der bruiloft, en knoopt de huwelijksband samen.

Voorwaar, er was blijdschap in de hemel voor de engelen Gods, toen mijn arme broeder Heggemaker weende, verheugd was en takkenbossen maakte. Ach, zegt u, zeker nooit sneed het snoeimes zo goed, noch ging het er ooit zo gemakkelijk door. Ja, al waren de tenen een maand lang gedroogd en over het vuur gewarmd geweest, zij konden nooit leniger geweest zijn, nog beter gebogen hebben, dan in die tijd *toen ik mijn ziel ingebonden vond in het bundeltje der levendigen bij de Heere mijn God*. 1 Sam. 25: 29. *Gelijk gij Hem aangenomen hebt wandelt alzo in Hem*.

Wacht u voor verslapping in het bidden, of in de waarneming der middelen, wat leidt tot afkerigheid. Want afkering leidt dikwijls tot wettische dienstbaarheid, en indien u het oude juk weer op uw nek krijgt, zullen alle dingen u tegen zijn. Het snoeimes zal niet willen snijden, de tenen zullen breken, de palen willen niet in de grond, en u zult dikwijls met de hamer op uw handen slaan in plaats van op de paal. De witte hagedoorn zal door de mouw steken, indien niet door de laarzen, en u zult de knapzak of andere benodigdheden vergeten, terwijl de spade op sommige plaatsen aan de slootkant te diep ingegaan zal zijn, en op andere plaatsen niet diep genoeg. De steek wil niet blijven liggen, noch houden, maar weer in de sloot rollen, verscheidene ellen bij elkaar. En wanneer u zaterdagsavonds komt om het uit te stappen of uit te meten, zal het niet meer belopen als drie roeden per dag en u zult murmurerende naar huis gaan, en zeggen: Dertig cent per roede is te weinig, wat is f 5.40 per week om een vrouw en huisgezin te onderhouden?

U leest in de bijbel van sommigen die veel zaaiden maar weinig inbrachten, omdat God er in blies. Anderen plantten wijngaarden, maar dronken er de wijn niet van; anderen hadden olijfbomen, maar zij zouden zich met olie niet zalven. *Tien bunderen wijngaard zullen een enig bath geven: en een homer zaads zal een efa geven*. Jes. 5: 10. Het gaat de boer evenals de arbeider, wanneer zij afwijken. Dit alles overkomt ons, omdat wij verkeerde wegen bewandelen, en daarom wandelt God in tegenheid met ons. Des Heeren dienstknechten zullen sommigen van de wegen en heggen halen tot de bruiloft, ja, de armen, de kreupelen, de lammen, de verminkten en de blinden, opdat het huis des Heeren vol mocht worden met gasten. Maar wie zou er ooit aan gedacht hebben, dat aan de kolenzak en het lederen buis gedacht zou zijn, en dat zulken als u en ik zouden ingebracht worden, niet door middel van de dienstknechten, maar door de Meester Zelf?

Waarlijk dit is van den Heere geschied, en het is wonderlijk in onze ogen. De eerste hemelse bezoeken die God mij gaf, waren voornamelijk in een tuin, en mijn studie en bekwaamheid voor de bediening werden voltooid in de praam en op de kaai. Gideon ging van de dorsvloer en de vlegel evenals gij; Eliza van de ploeg; David van de oaien en lammeren, en Amos van de kudde. Gewis, *God heeft wat beters over ons voorzien, opdat zij zonder ons niet zouden volmaakt worden*. Zij zagen de dingen van verre, en voorzagen wat gebeuren zou. Maar wij zien ze allen vervuld, en Christus die te voren voor de ogen geschilderd is geweest, onder ons gekruist. Zalig zijn onze ogen, omdat zij zien en onze oren, omdat zij horen. Zij arbeidden om de verlossing uit te vinden en reisden om haar vervulling te zien, en wij zijn in haar arbeid ingegaan, en maaien er de vruchten van, alzo vrucht vergaderende ten eeuwigen leven. Wij leven in een troostrijke hoop op de oogsttijd, *wanneer de Meester Zich omgorden zal, en bijkomende zal Hij haar dienen, opdat hen tesamen verblijden, beide die zaait en die maait*.

Geve de Heere dat wij met lijdzaamheid lopen mogen de loopbaan die ons voorgesteld is, vooral wanneer wij zien welke hoop, uitzichten en verwachtingen wij hebben. Tot het Gode behaagt, Die Zijn

engelen zond om Lazarus de bedelaar van de poort weg te halen, zich te verwaardigen om mijn broeder weg te halen van de takkenbossen en mij van de gesel der tong. Dán zullen zij, die tussen twee rijgen van stenen gelegen hebben, en die in de bossen gewerkt hebben, worden als vleugelen ener duif. Aichtbare, geëerde en hoog begenadigde broeder in de Heere, Vaarwel!

De Kolendrager wenst u alle vrede.

Vergeet niet zijn liefdegroeten over te brengen aan allen in Wellwijn, van elke sekte, naam, titel en partij, die onze Heere Jezus Christus liefhebben in oprechtheid en waarheid.

W. Huntington S. S.

9. Aan de eerwaarde heer HUNTINGTON.

Mijn zeer geliefde en zeer gewaardeerde heer!

Dat ik geen antwoord op mijn brief ontving heeft mij niet weinig verontrust, maar geloofd zij God, het heeft mij opgebeurd dat ik vanmorgen de uwe ontving. Mijn levensgezellin stond bevende naar de inhoud te luisteren, en toen ik aan uw vriendelijke uitnodiging kwam, brak haar hart van dankbaarheid, terwijl zij verklaarde dat uw goedwilligheid jegens ons, de grootste aardse troost is die zij geniet. Moge de Heere u naar het lichaam gezond houden, en u voortdurend Zijn tegenwoordigheid doen genieten, opdat gij, in de hand des Heeren, voor duizenden tot een zegen moogt gemaakt worden.

Ik heb reden om de ure te zegenen, waarin ik u leerde kennen, en moge een gevoel van dankbaarheid in mijn ziel blijven, voor de goedheid Gods om mij met u in kennis te brengen, en voor de vele dierbare gelegenheden waarin ik het voorrecht had u te horen prediken en met u te kunnen spreken. Te B-k B-s, waar ik u voor het eerst hoorde preken, begon de Heere met het woord, dat ik nooit van mijn leven zal vergeten, hoewel de duivel beproefde mij mijn troost te ontnemen, maar zij was te diep ingegrift, dan dat hij ze uit kon wissen.

De heer Jenkins is deze beide laatste dagen bij mij geweest, en wij zijn zeer gezegend te samen geweest, hij is een Godzalig, oprecht man, en zeer geacht hij hen, die de plaag hunner harten gevoeld hebben, en neergebogen werden door een gevoel van hun eigen onwaardigheid, en onder de verbergingen van Gods aangezicht; die verzocht, beproefd, bedroefd, benauwd, met smarten bezocht en onbekwaam zijn om er uit te geraken, tevens het schrikkelijk vonnis van Gods vloek in de consciëntie omdragen. Wanneer hij deze dingen predikt en de noodzakelijkheid aandringt dat ieder zondaarshart dit min of meer moet gevoelen, kunnen velen het niet dragen, daar zij vreemdelingen zijn van al deze beroeringen, en sommigen hunner beweren altijd zalig en altijd goed gesteld te zijn en de belofte te kunnen toepassen wanneer het haar goeddunkt; zij hebben geloof, en wat zou dan hun zaligheid verhinderen? Dit is maar al te veel de taal, en vele predikers vertellen ons dat het een ieders plicht is te geloven.

Deze zijn het die de naam hebben van Evangeliedienaars en Christelijke belijders, maar indien zij het wel hebben, ben ik tot op deze dag mis. Onze streek loopt over van dezulken; in plaats van het ware, echte geloof te hebben, dat een gave Gods is, en door de liefde werkt in de harten zijner heiligen, wagen zij het op de barmhartigheid Gods, daar zij niets zien dan de letter, want zij zijn vreemdelingen van de kracht des Woords. Dit zijn de grootste vijanden met welke de heer Jenkins onder ons te doen heeft.

Ik twijfel niet of God zal hem te Lewes houden, voor grote en wijze einden, tot vertroosting van de Godzaligen en tot verwarring van zijn vijanden. Wat dunkt mij duidelijk te zien is in twee bijzondere belijders, die in hoge achting stonden bij de belijdende wereld, waarvan de een rondging en het volk waarschuwde om Jenkins niet te heren, terwijl de andere van huis tot huis ging om het volk te verbieden, zulk een gevaarlijk mens te gaan horen, daar hij zeker gek was. God heeft deze mensen beiden met werkelijke krankzinnigheid geslagen, en zij zijn op dit ogenblik in een krankzinnigengesticht. Een ander onttrok zich van zijn bediening die hetzelfde verklaarde, hij is

onlangs razend gek gestorven, na vele jaren de Godsdienst beleden te hebben. Zo wordt de goede hand Gods bekend over zijn dienstknechten, terwijl zijn gramschap uitgestort wordt over zijn vijanden.

Verontschuldig mijn lange brief, maar ik kon het niet nalaten. Ik weet dat uw goedheid mijn zwakheid verdragen zal, en ik verzoek een aandeel in uw gebeden ten mijnen behoefte, terwijl ik in mijn arme onvolmaakte smekingen, altijd hoop op te dragen aan de troon der genade dat de Heere u nog lang nuttig moge doen zijn.

Ik ben u ten zeerste verplicht voor uw uitnodiging, en hoop u na Kerstmis te zien. Ik heb u vele dingen mede te deden, die ik nu niet kan schrijven.

Misschien zou de buitenlucht wel nuttig voor u zijn, meer dan enig geneesmiddel. Indien u dit ook dunkt, is mijn huis en alles wat ik heb, tot uw dienst. En geloof mij, dat er niemand in de wereld is, die ik zo graag ontvangen zou als u. Verleen mij de gunst van een regeltje of twee, wanneer u daartoe tijd en gelegenheid vindt.

Moge genade en vrede op u en de uwen rusten, en de God Israëls zij met u, is de bede van uw onwaardige dienstknecht in de dierbare Heere Jezus Christus.

F. S. M.

10. Aan de heer T. M.

Waarde heer!

Genade, barmhartigheid en vrede zij u vermenigvuldigd.

Van het eerste ogenblik af, dat ik de heer Jenkins aan uw huis ontmoette, heb ik een volle overtuiging gekoesterd dat hij een uitverkoren vat is. Satan zelf schijnt er van bewust te zijn. Personen die door mensen voor de bediening zijn geschikt gemaakt, ontmoeten slechts weinig tegenstand. De wereld bemint het zijne en de wereld wil horen naar hen die van de wereld zijn. Het is ook niet in des Satans belang om een vervolging te verwekken tegen dezulken, van wie hij geen letsel, en de zondaar geen nut ontvangt. Hij, die allen behaagt, doet niemand voordeel. God heeft nu de arme Jenkins onder handen genomen, en ik twijfel niet of Hij zal hem nuttig maken, nadat Hij hem voor het werk bekwaamd heeft. Al Gods kinderen zullen van Hem geleerd zijn, zoveel tmeer die welke Hij aanwijst om als Zijn mond tot anderen te zijn. En, inderdaad, een waar uitverkoren vat heeft niet weinig smarten, kruis, beproevingen, vernederende bedenkingen en vernederende genade mondig, om hem staande te houden. Voornamelijk iemand in een publieke werkkring, opdat hij ballast hebben moge, en niet onderstboven geworpen worde, of schipbreuk leide van zijn geloof. *Geen nieuweling* zegt de Geest, *opdat hij niet opgeblazen worde, en in het oordeel des duivels valle*. Indien die tekst eens met kracht toegepast werd aan iedereen die nu in het ambt der bediening is, mochten wij de orde van de volgende tekst wel omkeren en zeggen, *de Heere gaf te spreken, der boodschappers van goede tijdingen waren weinige*. Het vereist te veel geduld om in Jeruzalem te vertoeven tot men aangedaan wordt met kracht uit de Hoogte, voornamelijk voor hen die zichzelf niet kennen, noch hun eigen ongenoegzaamheid, de Majesteit des Heeren, of het gewicht van het werk.

De hand Gods op deze drie mensen is waarlijk ontzaglijk, en dient om ons te tonen dat een langdurige en ledige belijdenis, hersenbegrippen en een ijdel vertrouwen, geen wapenrusting zijn ter verdediging tegen de aanvallen van de Satan. Jenkins is naar mijn oordeel, een arm zondaar en verbroken van hart en God heeft beloofd op dezulke te zien en bij hen te wonen, en niemand kan voorspoedig zijn, die strijdt tegen Gods tempelen.

Hij is een heer D. die te B. C. preekt, dezelfde die onlangs naar Lewes ging, om droefenis aan zijn dienstbaarheid toe te voegen, welke, naar ik hoor, nog tegen hem preekt. Indien hij zo verdergaat zal ik zijn ledigheid ten toon stellen, want hij is niets dan een houten vat. Zalig zijn zij, die de schrik des Heeren gevoelende, vlieden van de toekomstige toorn, en zonder toevlucht zijnde, de steenrots omhelzen! Zulke zielen zijn niet zonder sterkte in de dag der benauwdheid, en God kent die, die op Hem betrouwen.

Ik vrees zeer, dat er maar al te veel zijn, niet alleen te Lewes, naar in de gehele natie die neergezet zijn in het gemis van de beloofde rust, en opgebouwd worden, maar niet op het fundament, dat God in Sion gelegd heeft. Het is ook niet anders te verwachten, wanneer wij zien op de werklieden die onder hen gearbeid hebben. Wie kan de baan verhogen die er zelf nooit in liep? Hoe kunnen zij met vrucht arbeiden, die nooit deel hadden aan de vruchten? Ik denk dat God te Lewes zijn wan in handen genomen heeft, Hij zal Zijn dorsvloer doorzuiveren en het kaf van de tarwe, en het kostelijke van het snode scheiden.

Wanneer Gods oordelen vallen op de vijanden zijner dienstknechten kan dat dienen om hen met ontzag te vervullen, die er voor zijn om de wonde op het lichtst te genezen; met loze kalk te pleisteren, en “vrede te roepen”, waar het bloed der besprenging nooit gesproken heeft. Gods oordelen kwamen zowel over de tovenaars in Egypte als over hun leerlingen. De woorden *gek en kwade geest*, worden zeer algemeen gebruikt in onze dagen en overvloedig uitgestort over allen die kennis hebben aan de plaag hunner harten en de kracht der verzoening, en die aandringen en staan op wedergeboorte als wezenlijk ter verlossing en om iemand geschikt te maken voor de hemel. Het preken van overtuiging, bekering, geloof, berouw, en een kennis van verlossing door de vergeving der zonden, wordt een verstoren van de vrede der kerken genoemd. Bij vele predikanten bestaat de bekering in niets dan een hervorming van zeden, uitwendige overeenstemming niet de ritus der kerk, en een fatsoenlijk gedrag. Een natuurlijke toestemming van wat zulke predikanten zeggen heet dan *geloof*, de consciëntie in slaap gesust met enige dode werken, gaat door voor *de vrede Gods*, en ingenomen te zijn met en verrukt door het onzeker geluid van zulk een bazuin, gaat voor *Godvruchtige ijver, levendige gestaltenis en de vreugde des Heeren*. Een stemming of glimlachend gelaat onder het Woord wordt genoemd, *een aangezicht waar de genade op uitgedrukt ligt*, het kittelen van de verbeelding en een in beweging brengen der hartstochten gaat door voor *de bewerking des Heiligen Geestes*, en voor *een kostelijke gelegenheid*, terwijl de eerlijke berispingen en verborgen slagen der consciëntie, de vuistslagen des Satans, *de werkingen dan de oude mens en de beproeving des geloofs* heten. En wanneer de consciëntie door de valse kentekens van de predikant overschreeuwd, neergedrukt en tot zwijgen gebracht is, dan heeft zo iemand *een zegen gehad en hij is in vrijheid gezet onder het woord*. Zulke kostbare zielen zijn dan de zegelen op de bediening van de predikant, welke zijn handen versterken, en dienstig om hem aan te moedigen *altijd overvloedig te zijn in het werk des Heeren*, zoals dit dan heet.

Dit in de lucht slaan, dit lopen in het onzekere en te vergeefs arbeiden, is tegenwoordig bijna algemeen. Het is niet zeer waarschijnlijk dat deze bouwlieden ooit gebrek aan bouwstoffen zullen hebben, die hooi, stro en stoppelen kunnen gebruiken, omdat zij niet zozeer zien op de hoedanigheid als op de hoeveelheid. Wanneer deze vergadering bijeengezamd is, is de eerst volgende slap van zulk een bedrieger, om zich in hun natuurlijke genegenheden in te dringen door ze niet volharding gedurig te bezoeken, hen op te binden en vast te houden in de samentrokken banden van blinde ijver, om ze met vooroordeel te wapenen tegen iedere bevindelijke prediker, om de kracht Gods in minachting te brengen onder de naam van geestdrijverij, om alle overtuiging krankzinnigheid, en elke evangelische leerstelling antinomianisme te noemen. Dit heet dan een waken over de kudde, en ze bewaren voor de wolven in schaapsklederen. Een dichtgeschroeide consciëntie gaat door voor een bestendige vrede, vermetelheid voor de volle verzekering des geloofs. En wanneer men geen inwendige vrezen of uitwendige strijd heeft, dan wandelt men zijn weg met blijdschap. Gevoelige zondaars, die met overtuiging te kampen hebben, die voldaan zijn met de predikanten daar zij onder zitten, worden verstoorders van de rust der kerken genoemd. Terwijl een stil zitten in vleselijke zekerheid gehouden wordt voor *het behouden van de enigheid des Geestes in de band des vredes*.

Dagelijks maakt God zulke predikanten en belijders als deze openbaar, waarvan de mensen welke u meldt getuigen zijn. Ik weet dat een iegelijks werk met vuur beproefd zal worden, de dag zal het verklaren, want het zal door vuur ontdekt worden. En hoedanig een iegelijks werk is, zal het vuur beproeven. *Want met vuur, en met Zijn zwaard zal de Heere in het recht treden met alle vlees, en de verslagenen des Heeren zullen vermenigvuldigd zijn.*

Geloofd zij God voor elke nieuwe nederbuiging om ons te onderwijzen hoe weinig wij weten.
Mijn vriendelijke groeten aan uw echtgenote, en aan de heer Jenkins wanneer u hem ziet. Genade en vrede zij met u, Amen. Terwijl ik blijf,
De uwe in Christus Jezus,

W. HUNTINGTON SS.

11. Aan de eerwaarde heer HUNTINGTON.

Eerwaarde en waarde heer!

Ik ben zo vrij u te schrijven, hoewel ik nooit het geluk had u in het vlees te zien. Ik ben echter niet helemaal zonder hoop, of dit zal in 's Heeren goede tijd nog wel gebeuren. Al ben ik u onbekend in persoon, echter niet in de geest, want ik vind een vereniging met u in deze heerlijke leer, welke u predikt uit de Bijbel der Goddelijke waarheid, terwijl ik in zekere mate hetzelfde ondervind in mijn ziel. Hartelijk bid ik de Heere dat Hij mij meer en meer mag leren door Zijn Heilige Geest, want niemand leert gelijk Hij. Ik ben overtuigd dat u iemand zijt, die barmhartigheid van de Heere verkregen hebt, daarom wil ik u iets vertellen van des Heeren bedelingen met mij. En, daar de Heere u een geest des onderscheids gegeven heeft, bid ik dat Hij u bekwamen mag om mijn bevinding klaar te kunnen bezien, en mij een getrouw antwoord te zenden op deze brief.

Ik was al vroeg onder overtuigingen van zonde, en deze, mij bijblijvende, maakten mij begerig het Woord te horen, hetwelk ik met grote vreugde ontving. Ik heb nu ongeveer zes jaren het Evangelie beleden, maar eerst kort geleden vrijheid, genoten door het bloed en de gerechtigheid van Christus, door de Geest aan mijn ziel toegepast.

In de loop van bovengenoemde tijd, was ik weken en maanden aaneen onder grote gemoedsbenauwdheden en zeer hevige verzoeken van Satan, met een last van schuld en toorn op mijn consciëntie, terwijl angsten der hel mij getroffen hadden, en ik verwachtte dat dit mijn deel zou zijn. De duivel verzocht mij op allerlei wijze tot zelfmoord, nu eens, om mij in het water te werpen, dan weer om de strop te gebruiken, en dergelijke. Tegelijkertijd aangegrepen zijnde door de wanhoop, en dikwijls ten einde raad zijnde, was ik onbekwaam mijn wettelijk beroep waar te nemen. Indien ik het Woord Gods las, scheen dit overal tegen mij te getuigen, hoewel ik bij tijden begunstigd werd met een hoop, dat de Heere mij verlossen zou. Dan werd ik een weinig verkwikt, hoewel mijn gedaante dikwijls nergens meer op geleek, als op iemand die in wanhoop is. Ik trachtte dikwijls te bidden maar scheen niet gehoord te worden, en omdat ik niet verlost werd, veronderstelde ik dat op mij geen acht geslagen werd. Maar de Heere bewaarde mij, zodat ik mijn vijanden niet ten prooi werd, zoals ik vreesde dat mij overkomen zou, want ik gevoelde mijzelf soms door vele duivelen tegelijk omringd.

Op zekere dag in het bijzonder gevoelde ik mijn ziel, dunkt mij, meer benauwd dan ooit, en was het mij alsof ik inderdaad in de bodemlozen put neerzonk, toen plotseling deze woorden met verbazende kracht tot mij kwamen: *Ik heb u gezegend, en gij zult gezegend zijn.* Ik voelde al mijn schuld en ellende in een ogenblik verdwijnen, en tot mijn grote verwondering, was ik zeer verkwikt zodat ik de Heere kon danken en loven. Mijn benauwdheid keerde echter terug, maar niet met zoveel kracht als tevoren, en al was ik niet verlost door het bloed der besprenging ik werd er door in staat gesteld om te zeggen, dat, indien ik om moest komen, het zou aan de voeten van de Heere Jezus zijn.

Ik zat onder een leraar met name *Algemene Liefde*, hoewel ik dat toen nog niet wist maar sinds heeft hij het openlijk beleden. Hier kreeg ik vreugde noch vertroosting, buiten die welke in het vlees begon en eindigde. Ik vreesde dikwijls dat alles niet goed was, dat ik een huichelaar was, en een naam had van te leven, maar dood was; waarom ik de Heere smeekte mij te doorgronden en te proeven, en te zien welke schadelijke weg er bij mij was, om die uit te rukken, en mij te leiden op de eeuwige weg.

Mijn vrouw hoorde, in de weg van Gods voorzienigheid, dat de Heer Huntington een boek had

uitgegeven, getiteld: “Het geschrei van klein geloof”, waarnaar wij onderzochten onder enkele belijders, die het met verachting behandelden, en over het algemeen nóch het boek nóch de schrijver ervan schenen goed te keuren, zeggende “dat hij iemand van een zeer slechte geest was,” enz.

Echter, iemand in onze buurt, een Godvrezend man en een liefhebber van uw werken, leende ons “de Geloofsbank” welk wij mee naar huis namen en lazen, God dankende dat het ons afgestaan was. Want, daar wij vele beproevingen hadden ondervonden zowel in de voorzienigheid als in de genade, en bemerkten hoe de Heere uw gebeden gehoord en beantwoord had, schepten wij moed om tot de troon der genade te gaan, waar wij ook verlossing vonden. Wij kregen nu meer van uw geschriften, welke het de Heere behaagde aan mij te zegenen, door ze met kracht aan mijn hart toe te passen. Ik was zo zeer verzekerd dat zij overeenkwamen met de Schrift en de Christelijke bevinding, dat elke zaak in mijn ziel er voor vallen moest, en ik in staat gesteld werd dezelve te ontvangen in de liefde welke er in doorstraalde.

Nu stelde de Heere mij in slaat met meer ernst te bidden, dat Hij mij waarlijk een Christen wilde maken door de kracht des Heiligen Geestes, want ik zag dat niets minder dan dat voldoende was. Ik gevoelde mij zelf een verloren, geruïneerd, vervloekt, de helverdienend zondaar, die Zijn heilige wet verbroken had, waarvan de Heere mij de geestelijkheid dagelijks meer en meer toonde, welke mij vervloekte, maar van geen vrede noch vergeving kon spreken, noch leven geven. Alle hoop om er door gezaligd te worden, werd nu afgesneden. Ik was hulpeloos, krachteloos en Goddeloos, niets dan zonde in mijzelf, overtuigd, dat niemand buiten Jezus zulk een zondaar kon helpen. Ik gevoelde hoe ik gans Zijn Heilige Geest nodig had om mij een nieuw schepsel te maken. Waarom ik hartelijk bad dat het gebeuren mocht, en dat niets dan het bloed en de gerechtigheid van Christus door de Heilige Geest mijn ziel toegepast, mij kon vergeven, rechtvaardigen en behoeden tegen de toorn en vloek van God, welke ik zo rechtvaardig verdiende, en dat tot in alle eeuwigheid.

In de weg der Voorzienigheid, ging ik omtrent acht maanden geleden met mijn te voren genoemde vriend de heer Jenkins horen, wiens prediking ik bevond overeen te komen met de Schrift, de Christelijke bevinding en uw geschriften. Hierop werd ik in staat gesteld te bidden om geloof (want ik had geen geloof van mijzelf) wetende dat het een gave Gods is, en van de werking des Heiligen Geestes, en dat buiten dat niets van enige waarde was.

Enkelen van ons, die van gebrek vergingen, kwamen overeen om de heer Jenkins uit te nodigen te Ninfield te preken, waar geen andere prediking was dan wettische leerstellingen en algemene herstelling, waaraan wij niets hadden die het brood des levens misten. De heer Jenkins stemde er in toe te komen, hoewel vele belijders even weinig met hem op hebben als met u. Maar wij trokken ons dat niet aan, aanmerkende dat zij welkom waren bij de schaduw, indien wij maar het wezen hadden, namelijk Christus Jezus in onze harten de Hoop der heerlijkheid. Ik en enige anderen keurden zijn prediking goed, wetende dat zij Schriftuurlijk en bevindelijk was, en ik werd wederom in staat gesteld te bidden dat de Heere mij mocht onderwijzen door Zijn Heilige Geest, dat hij Zijn Zoon in mijn hart mocht openbaren, en dat Hij mij een waarachtige bevindelijke kennis mocht geven van het bloed en de gerechtigheid van de Zaligmaker. De Heere paste in antwoord deze Schriftuurplaats mijn ziel toe uit Zach. 3: 4: *Ziet, ik heb uw ongerechtigheid van u weggenomen, en ik zal u wisselklederen aandoen.* Aldus zegende de Heere Zijn woord, en gaf mij geloof in het bloed en de gerechtigheid van Jezus Christus en zette mijn ziel erdoor in vrijheid, zodat ik toen ondervond dat Jezus alleen de wettige gevangene in vrijheid kan stellen. Zo heb ik u een kort verslag gegeven van des Heeren bedelingen met mij, en nederig verzoek ik mij een getrouw antwoord te zenden.

Nu een enkel woord aangaande mijn vrouw, die gedurende ongeveer zeven jaren onder dezelfde onderwijzer gezeten heeft als ik. Zij was nog zeer jong toen zij onder overtuiging kwam, en toen zij voor het eerst het woord hoorde, ontving zij het met vreugde, werd gedoopt, en zat neder als een Christin. Maar kort daarop keerde schuld weder, zielsbenauwdheid greep haar aan, en zij begon zich af te vragen of het werk echt was of niet. Zij placht met belijders te spreken over het werk des Geestes, hen vertellende, dat naar haar mening een echt kind van God ondervond wat zij nooit had, want zij was er goed van overtuigd dat elk waar gelovige vroeger of later deelachtig wordt, dat de Geest van God getuigt

met hun geest dat zij kinderen Gods zijn, hetwelk zij nog miste. En hoewel zij die leerstelling nooit had horen aandringen of preken, toch behaagde het de Heere haar te ontdekken dat het niet te vertrouwd was waarin dit gemist wordt. Ik heb dikwijls getracht haar te troosten uit deze schriftuurplaatsen: *Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid. Zalig zijn die treuren, enz.* maar alles te vergeefs. Zij placht te antwoorden, dat zij nooit verzadigd of vertroost was, en daarom kon het haar niet tot troost verstrekken.

Toen zij uw "Geschiedenis van Kleingeloof" las dacht zij daarin iemand te zien, die meer op haar geleek dan wie ook, welke zij van tevoren gezien had. Ze scheidt nu zoveel behagen in uw werken, dat zij buiten de Bijbel niet gemakkelijk enig ander in haar handen zal nemen.

Kort hierop hoorde zij de heer Jenkins te Ninfield, die handelde over het werk des Geestes, wat zij al zolang begeerd had te ondervinden. Zij had nog nooit in haar leven een preek met zoveel voldoening gehoord. Hoewel zij geen vrijheid ondervond, of nadien ondervonden heeft en zij nog in vrees verkeert dat dit haar nooit te beurt zal vallen. Zij weet dat niemand gevangen zielen in vrijheid stelt dan Jezus, en roept nog tot Hem, maar vreest dat de Heere haar gebed niet hoort, omdat zij geen antwoord of toepassing van een Schriftuurplaats ontvangt. Zij klaagt dat zij geen geloof heeft, maar gevoelt dat zij een arm, ellendig ongelovig zondaar is, en vreest, dat zij niet is uitverkoren. En dan zegt zij, als zij dat niet is, zal zij nooit zalig worden. Zij heeft een grote begeerte om u te horen preken, en treurt en weent er dikwijls over dat dit misschien nooit gebeuren zal. Was het in mijn macht geweest de onkosten te betalen, zij zou u allang tevoren gehoord hebben. De belijders versmaden haar zeer, omdat zij zoveel op heeft met u en hen die dezelfde leer prediken. De heer Jenkins heeft haar zeer bemoedigd, haar vertellende dat hij u te Sussex verwacht, en hoop heeft dat u ook te Ninfield zult komen; en zo hopen wij ook, daar er enge weinigen zijn die verlangen u te zien en te horen.

Ik heb lang begeerd u te schrijven, maar heb het tot hiertoe nagelaten, omdat ik mezelf onwaardig keur briefwisseling te houden met een dienstknecht van de Heere Jezus Christus. Maar mijn vrouw liet mij geen rust tot ik er toe overging. Mijn zwakheid bewust, hoop ik dat u mij zult verontschuldigen in hetgeen verkeerd is, en alle fouten verbeteren. Ik moet nu eindigen, anders vertrekt de post. Wij beiden verzoeken u spoedig een getrouw antwoord, en zullen met vurig verlangen met elke post ernaar uitzien. Wij zijn beiden jong in jaren, maar oud in de zonde, en verzoeken u dringend ons bericht te zenden, wanneer u in Sussex komt, en dat u ook te Ninfield zult komen. Hoop dat u en Mej. Huntington en de familie welvaren, en besluiten biddende dat elke barmhartigheid en zegening van het eeuwig Verbond u moge vergezellen.

Uw onwaardige dienaren maar gevoelige zondaren,
W. en H. MERCER.

12. Aan de heer en Mej. MERCER.

Geliefde Vrienden in de Heere!

Genade, barmhartigheid en vrede worde u vermenigvuldigd door Jezus Christus onzen Heere.

Uw brief heb ik ontvangen en overwogen, en naar een oordeel der liefde en waarheid, geloof ik dat het goede werk in u begonnen is. Het komt mij gepast voor dit van u beiden te denken. Maar indien wij het getuigenis der mensen aannemen, het getuigenis Gods is meerder. Het eerste mag falen in een ure van beproeving, maar het getuigenis Gods én der consciëntie kan nimmer falen. Hij die gelooft heeft het getuigenis in zichzelf. Niettemin, er zijn sommigen die in hun laatste uren zullen zalig gemaakt worden, want Christus kwam om te verlossen alle diegene die met vreeze des doods door al haar leven der dienstbaarheid onderworpen waren.

Het werk der genade wordt soms afgesneden in rechtvaardigheid, zoals met de moordenaar op het kruis; en soms wordt het langzaam voortgezet, als in sommigen die wachten op de vertroosting van Israëls. Zulke gaan zachtjes aan in de voetstappen der schapen, en nemen trapsgewijs toe van plaats tot plaats, en gaan voort van kracht tot kracht. Zij zien uit de donkerheid en uit de duisternis, dan komen

zij uit de gevangenis en vertonen zich in een belijdenis. En hoewel maar bijziende of slecht van gezicht, geven zij acht op het licht dat schijnt in een duistere plaats, totdat de dag aanlicht en de Morgenster opgaat in hun harten. En daarna gaat de Zon der Gerechtigheid over hen op met genezing in Zijn stralen. Dan zullen zij oprijzen als de morgenstond, en hun pad zal zijn *gelijk een schijnend licht voortgaande en lichtende tot de volle dag toe*.

Wanneer het oog van God door de wolk der overtredingen in een zondaars ziel, en de wet op zijn consciëntie weerkaatst, dan doet dit hem ontstellen en zijn gevaar gevoelig beseffen. Vrees grijpt hem aan en hij beeft vanwege Zijn oordelen. Daar de Geest des levens van God in hem komt, op hem blaast en hem levend maakt, opdat hij gevoelen zal, zijn schuld en het juk zijner overtredingen, de heerschappij der zonde over hem, de wapenrusting van de sterk gewapende daar hij onder ligt, de dienstbaarheid der wet, het ongenoegen Gods over zijn zonde, en zijn eigen zwakheid. Zulk een ziel heeft leven, al heeft hij geen troost. De apostelen waren allen onder des Zaligmakers bediening levend gemaakt, en hadden de Geest Gods, hoewel zij niet wisten van hoedanige geest zij waren. Maar hij werkte niet zo krachtig in hen als een Geest der liefde, der blijdschap en der kracht als op de Pinksterdag. Vandaar de belofte: *Ik zal u de Trooster zenden*.

Wij moeten de dag der kleine dingen niet verachten. God heeft beloofd, dat Hij zeggen zal: *Het is Mijn volk, en zij zullen zeggen, de Heere is mijn God*. De dag zal komen voor al Gods heiligen, dat de tong der stamelenden zal vaardig zijn, de nieuwe wijn van het Koninkrijk zal uitgestort worden, en zij zullen drinken zodat zij hun armoede vergeten, en hun moeite niet meer gedenken. Hun twijfelingen vrezen zullen zó bedaren, dat zij zichzelf voor een poosje zullen vergeten, en zeggen: "Mijn Heere en mijn God," en dat met het getuigenis des Geestes, zonder tegenspraak van het ongeloof, en zonder weersproken te worden door de Schrift of de consciëntie. Een greintje geloof in volle oefening, een drop van de vreugde-olie, een vernederende indruk van stervende liefde, zal een mens aanmoedigen om daarop aanspraak te maken. En ik ben er zeker van dat de ijver des Heeren der Heirscharen zulks doen zal

U zegt, dat u de heer Jenkins uitgenodigd hebt, om bij u te preken. Daar hebt u goed aan gedaan, want ik vertrouw dat hij een man Gods is, en het werk des Heeren werkt, gelijk als ik. Mocht u dezulke in waarde houden, en hen hoogachten in liefde om hun werks wil, en u zult de weldaad van hun arbeid inoogsten.

De leer van algemene herstelling is de hel van de paus, of het vagevuur, een in de verbeelding bestaand gewest, hetwelk de papisten hebben uitgevonden, ten einde een ankerplaats of een grond van hoop te vinden voor een ziel die God gevloekt heeft. En het dient als een vogelverschrikker, om de mensen uit hun geld op te schrikken. Maar zo zij het.

De Arminiaan die nooit zijn roeping en verkiezing vast kon maken, ontkent de leer der verkiezing, en brengt een tweede soort in om gezaligd te worden, en daar hij zich bewust is, dat geen gerechtigheid hem ooit werd toegerekend, heeft hij er een van zichzelf verzonnen. En daar hij niet volmaakt in de Heere is, is hij volmaakt in zichzelf, en omdat hij weet dat hij niet van onder de mensen verlost is, predikt hij een algemene verlossing, opdat hij er zelf inbegrepen zou zijn. Maar in welk een gevaarlijke staat moet die ellendige predikant zijn, die geen hoop heeft dan in de gewesten der verdoemden, en geen genoden dan in de diepten der hel! Hoe moet de toorn Gods en een schuldige consciëntie zulk een predikant verlagen, die zich op één lijn stelt met de duivels en herstelling predikt voor de verdoemden!

Zulk een verdoemelijke leer heeft geen schijn van grond in Gods Boek. De Bijbel onderricht ons dat God de gevallen engelen vervloekt heeft en dat hij ze in ketenen bewaart tot het toekomstig oordeel, maar geen ademtocht van genade, geen woord evangelie, werd ooit tot hen gesproken. God roept mensen, en Zijn stem is tot de mensenkinderen. Christus nam de natuur der engelen niet aan; voor gevallen engelen werd nooit een Plaatsvervanger aangesteld, voor hen werd nooit een koop of verbond gesloten, noch werd voor hen ooit enigerlei voorziening gemaakt. Nee, evenmin voor de verworpenen ouder de mensen. Het werpt een smaad op elke eigenschap Gods, en op Zijn ganse geopenbaarde wil,

besluiten en voornemen. Het is een liegen van de waarheid des Allerhoogsten en een weerspreken van de schriften der waarheid welke verklaren: het graf zal U niet loven, de dood zal U niet prijzen, die in de kuil nederdalen zullen op Uw waarheid niet hopen. Jes. 38 : 18.

Degenen die ontslapen zijn in Jezus, zal God met Hem wederbrengen. *Maar zal Hij wonder doen aan de doden? Zal de dode in zonden opstaan en U loven? Zal Uw goedertierenheid in het graf verteld worden? Uw getrouwheid in het verderf? Zullen uw wonderen bekend worden in de duisternis? En Uw gerechtigheid in het land der vergetelheid?* Ps. 88 : 11-13. Nee, geen gerechtigheid zal ooit worden toegerekend aan de rebel in het graf, noch zullen de wonderen van verlossing ooit bekend worden in de buitenste duisternis. De dode in zonde zal God nooit loven, noch de erfgenamen des doods Hem ooit prijzen, noch die in de kuil nederdalen ooit op Zijn waarheid hopen.

Zulk een verdoemelijke leer tast de heiligheid der wet aan, alsof het zien en vloeken op zijn koning en zijn God door kon gaan voor volmaakte gehoorzaamheid aan haar geboden. Zij maakt Christus en Zijn woord tot een leugenaar, die verklaart: *Indien gij in uw zonden sterft, daar ik heenga, kunt gij niet komen, en wederom de wereld zal Mij niet meer zien;* niet meer als een Zaligmaker, hoewel alle oog der goddelozen Hem zien zal als Rechter. Zij tast de rechtvaardigheid Gods aan als of er een verlossing uit de gevangenis zal uitgeroepen worden, zonder dat ooit door de zondaar of de borg een penning van de schuld der gehoorzaamheid betaald werd, want Christus heeft zijn leven afgelegd voor de schapen, niet voor de bokken. Het tast de eeuwigheid en onveranderlijkheid Gods aan, welke verklaart *dat Israël verlost wordt met een eeuwige verlossing, dat zij niet zullen beschaamd noch te schande worden tot in alle eeuwigheid,* en dat de Goddelozen zullen ontwaken tot versmaadheden en tot eeuwige afgrijzing. Hun worm zal niet sterven en hun vuur zal niet uitgeblust worden, en Israëls eeuwige verlossing zal even spoedig plaats grijpen als de eeuwige afgrijzing der Goddelozen. De klove die door Gods besluit gevestigd is, zal nooit overschreden worden. Die leer is strijdig tegen het gezond verstand, want wij allen weten dat het liggen verrotten of te liggen sterven in een gevangenis nooit de schuld kan afbetalen.

Van al zulke blinde leidlieden, van zulke bedienaars des Satans, van zulke bedriegelijke arbeiders, van zulke verwoesters van Gods erfdeel, die ons op leugen willen doen vertrouwen, welker prediking ijdel is, - en het geloof van hun volgelingen ook; die nog in hun zonden zijn, - goede Heere verlos ons!

God zegene u beiden,

W. HUNTINGTON. SS

13. Aan de eerwaarde heer HUNTINGTON.

Waarde en gezegende Herder !

Vergun een van de geringste uwer hoorders, in de Naam van de eeuwig aanbidlijke Jezus, een paar minuten van uw tijd af te nemen, om u te vertellen welk een bron van vreugde het de Heere behaagde de 8^e dezer door uw bediening aan mij mede te delen, toen het Gode behaagde Zijn Zoon in mij te openbaren, door mij te doen gevoelen dat Christus de hoop der heerlijkheid een gestalte in mijn hart kreeg. Het krachtige gevoel was bijna te veel voor mijn verbijzeld gestel om te dragen. Wat!? Christus in mij leven, in zulk een onwaardig schepsel als ik ben! Hoewel ik lang deze zegen begeerd heb, komt het mij nu te groot voor.

Ik ging naar huis, niet in staat zijnde met iemand te spreken, maar wandelde de hof op en neer, wensende afgezonderd te zijn van alles buiten God, en opwaarts ziende, alsof ik door de sterrenhemel wilde doordringen, om mijn Jezus te aanschouwen. Het was alsof tot mij gezegd werd, "Gij behoeft daar niet naar Hem te zien, ziet in uw eigen hart, want Hij is daar". Dit overwon alle tegenspraak, zodat ik alleen kon gaan naar mijn kamer, om mijn hart te luchten in tranen. Eindelijk ging ik ter rust, liefelijk veilig in de armen van mijn Heere, en viel in slaap, waaruit ik, na drie uren, ontwaakte door de ondragelijkste lichamelijke pijn. Niet wensende het gezin te verstoren (hoewel ik niemand had om mee

te spreken) bleef ik mij in angst omdraaien tot de vermoede natuur weer in slaap viel. Deze ontsteking veroorzakende ongesteldheid duurde drie dagen, gedurende welke ik een Goddelijke hulp voelde, welke zulk een zielskalmte veroorzaakte dat de dood, al was hij nabij, geen verschrikking voor mij had. God geve dat wanneer Hij mij komt oproepen, ik zo onderworpen mag wezen.

Zo verlost de Heere mij op Zijn eigen goede tijden van vrezen, waarmee mijn gemoed tot onlangs bevangen was, voor welke tijd ik echter, onder uw bediening vele zielvertroostende hartsterkingen ontvangen had. *Zingt met vreugde gij hemelen!* Was een vertederende preek voor mij. Die uit 2 Cor. 10 : 4 was mij zeer tot versterking, van de vier bewijzen welke u aanvoerde dat de sterkten der zonde waren neergehaald, kon ik door de genade Gods zeggen, dat zij dat in mij waren. Zie ik op gierigheid in het rechte oogpunt, dan was het nooit een deel van mijn natuurlijke geaardheid, want ik kan waarlijk zeggen, dat ik meer behagen vond in te geven dan in te ontvangen. Maar wat mijn gerechtigheid betreft, ik wilde die niet loslaten, tot de Heere mij ten volle overtuigde, dat ik ze niet had. Mijn vooroordeel was zo groot, tegen wat men gewoonlijk Methodisme noemt, dat ik verscheiden mijlen ging om een lieve zuster te vervolgen, zodra ik iets van haar nieuwe beginselen hoorde. Ik volgde wat de wereld vermaak noemt met zoveel gretigheid als iemand, hoewel ik, lof zij de Allerhoogste, niet toegelaten werd in misdadige afschuwelijkheden te vallen. Dus gierigheid, eigen gerechtigheid, vooroordeel en wereldse gemakkelikheden, hebben Gode zij dank hun sterkten in mij verloren.

De preek uit Jesaja 54 was inderdaad treffend, want het zesde vers, in de letterlijke zin, drukt mijn geval uit. Maar die uit Openb. 12 : 10, 11 ging met zulke krachtige vertroosting gepaard, dat ik zeide: "Nu is de zaligheid inderdaad gekomen." Mijn ogen dankten u met een blik van dankbare liefde, en ik kon naar u toe gelopen zijn om u te vertellen welke vertroosting ik ondervond, maar daar ik een vreemdeling was, durfde ik het niet wagen. Ik keerde zo gelukkig naar huis terug, mijn God dankende voor zo onverdiende vriendelijkheid, dat de boosaardige behandeling welke ik bij mijn thuiskomst te verduren had niet in staat was om mijn gemoedsrust te verstoren, maar ik kon weglopen en de Heere bidden om mijn hart van mijn vervolger te bekeren. Ik bleef in deze kalme staat tot ik een van uw boeken, getiteld "*De rechtvaardigmaking eens zondaars*" aandachtig las, waar Prodigalis staat voor de rechterstoel van God, bevende onder de bevattingen van toorn over een verbroken wet, en onder zelfveroordeling voor de overtreding zijner geboden, samen met de beschuldigingen des satans, daar voorkomende in de angsten der wanhoop. Mijn consciëntie, of iets anders, stelde mij deze vraag: "Hebt u ooit al deze verschrikking gevoeld?" Waarop de waarheid ontkennend moest antwoorden.

Nu verging alle hoop van de veiligheid mijner staat, en ik dacht dat ik een schaduw had aangegrepen, en dat alles bedrog was, want indien dit de enige weg tot de stal der schapen was, was ik een dief of een moordenaar. Hoewel ik de tijd wanneer, de plaats waar, en de wijze hoe mijn vleselijke vijandschap werd ten onder gebracht kan herinneren. Hoe meer ik het overwoog, hoe meer ik in de wat raakte, en ik kon het ook niet uit mijn gedachten verdrijven. Hoewel ik de dienst van God bleef bijwonen, en bij tijden daarin Goddelijke blijdschap vond, echter wanneer u maar iets aanvoerde van de uitwerking der wet op de consciëntie van een zondaar, ving mijn oor de klank op, en sombere overleggingen overstelpten mijn gemoed. Zo zei u in het begin van uw preek, in uw uitbreiding over: *Ik ben met Christus gekruist*, dat God meestal in Zijn kinderen begint te werken door de wet, op gelijke wijze voortgaande als tevoren. Toen voelde ik mijn geest wegwijnen, en zei bij mijzelf: *helaas hier is geen vertroosting voor mij*. Maar toen u die woorden verklaarde: "*Doch niet ik maar Christus leeft in mij*," kwam de onverwachte zegen en vaagde alle mijn vrezen weg.

O, mijn ziel, loof de Heere voor Zijn goedheid en verhef Zijn heilige Naam voor elke onverdiende gunst aan mij bewezen! En al ebt de stroom van schepselvertroosting laag af, moge ik immer Jezus meer dan allen voor mij bevinden. Maar soms denk ik dat mijn kruis zwaarder is, dan enig ander. Sla ik echter een terugblik op de dierbare Zaligmaker van Gethsémané tot het hout op Calvarië en zie ik wat de Heere van leven en heerlijkheid onderging voor goddeloze zondaren gelijk ik er een ben, dan zwijg ik en zeg: "Zal ik weigeren de bittere drank met u te delen?" Maar zonder de Heere kan ik niets doen, want op andere tijden is mij het juk van de vijand zo kwellende dat ik denk te vergaan. In het bijzonder

wanneer een instrument des doods tegen mij opgeheven wordt, gepaard met de verschrikkelijkste vervloekingen.

Vergeef mij, waarde heer, dat ik u moeite aandoe met mijn verdriet, waaruit de Heere mij naar ik hoop verlossen zal, wanneer Hij mij uitgezuiverd heeft in de smeltkroes der ellende. Maar voor ik dit aardse verblijf verlaat, hoop ik mij te voegen bij de kerk van Christus, en een deelgenote te zijn van Sions liefdefeesten. En bij niemand kan mijn hart zich voegen als bij u, en ik vertrouw daar de Heere met mij is, dat geen tijdelijke voordelen mij van uw bediening kunnen aftrekken.

Mag ik hopen met een antwoord begunstigd te worden wanneer het u gelegen komt? Ondertussen vraag ik een aandeel in uw gebeden, dat de God aller genade mij beware van elke strik des vijands, en mij in nauwe vereniging houde met de gezegende Jezus. Dat ik in alle dingen Zijn leer versiere en eer brengen moge over Zijn zaak, is de vurige begeerte van, waarde heer.

De uwe met hoogachting,

E. M.

14. Aan Mej. E. M.

Geliefde van God!

De uwe heb ik ontvangen, en ik twijfel niet of u zult mij en mijn leer gelijk u die ten dele erkend hebt tot het einde toe erkennen. Diegene welke God in elkanders hart en consciëntie openbaart zijn mede-erfgenamen van de genade des levens. En zij die elkaar ontmoeten in de enigheid des geloofs in hun Verbondshoofd, zullen elkaar ontmoeten in het beeld van Christus en in God de Fontein des levens en de Vader der heerlijkheid in het koninkrijk der zaligheid. De armzalige lompen, het vijgenbladkleed, het onnutte web van menselijke gerechtigheid is een droeve sluitboom, een groot beletsel, en een diep geworteld bedrog in het menselijk hart, hetwelk is als een middelmuur des afscheidsels tussen de Goddelijke Vrijer en de gevrijde. God zal Zijn begenadigde Hefsibah, (*Mijn lust is in haar*, Jes. 62:4.) tot de tweede Adam trekken en ze Hem schenken in een bruiloftskleed van Zijn eigen toerekening. In geschikte klederen zal zij tot de koning geleid worden, geheel pasklaar gemaakt, en bereid zonder haar hulp, en waarmede niets gemengd mag worden. Als Adam en Eva gevallen zijn, moeten beiden door de Heere Zelf worden ontkleed en gekleed, voor er enige vereniging kon plaats grijpen tussen Hem die de eeuwigheid woont en hen in hun nederigheid. Ps. 136 :23.

Uw huwelijk is gesloten en de dag uwer bruiloft is gekomen. De Heere Jezus is de uwe, en gij zijt de Zijne, voor altijd verbonden, onder alle omstandigheden door rijkdom en armoede, in ziekte en gezondheid, in leven en dood, voor tijd en eeuwigheid. Niemand dan God en de gehuwde ziel, weten of kunnen weten, wat gemeenschap met de Vader en de Zoon, en de gezegende vruchten daarvan betekent. *Geen oog heeft het gezien, geen oor heeft het gehoord, en in het hart der mensen is het niet opgeklimmen, doch God heeft het geopenbaard door Zijn Geest.*

U zult bevinden dat uw tegenwoordig huwelijk met de Zone Davids gepaard zal gaan met dezelfde reeks wisselingen, welke over het algemeen, jong gehuwden te wachten staan. Er zullen vele liefdetekenen zijn en evenveel onttrekkingen; warme omhelzingen en koude terughoudingen; ongedwongen omgang en stille koelheid; aan beide zijden verwekking van jaloersheid en hernieuwingen van liefde; twijfelachtige verdenkingen en wederkerige voldoening; weergaloze toegevendheid en zielverwondende minachting en verwaarlozing; vele hemelse glimlachen en vele sombere fronsels; de vriendelijke hoogachting en de vreemdste schuwheid; de zoetste vereniging en de grootste verwijtingen; gedurige bezoeken en betreurende afwezigheid; banketten van wijn en wateren van Mara; de grootste overvloed en het ergste vasten; de hoogste vreugde en de diepste smaden de zoetste eensgezindheid en de hevigste twisten. Dit geldt voor goede en slechte tijden.

De kuisheid zal tot de bodem gezift worden, en elke ontrouwe gedachte, zwervende begeerte en verraderlijke genegenheid zal uitgezocht en aan het licht gebracht worden. Zijn Naam is IJveraar, Exod. 34: 14 en u zult Hem dikwijls tergen opdat Hij Zijn Naam zal uitoefenen.

Wat uw tegenwoordig kruis ook zij, u zult het in de wet der vergelding vinden. God hangt de weegschaal van het heiligdom in het oordeel van al Zijn kinderen; en op de balans staat geschreven: "Doet gij u dit niet zelf aan?" U hebt maar tot overdenking en tot een onpartijdig onderzoek te komen en de oorzaak is spoedig ontdekt. Mijn oude vriend consciëntie zal het u in uw eigen taal vertellen, dat het maar een wedermeter aan u is van hetgeen u eertijds aan anderen gedaan hebt. Daarom is er geen ruimte om te klagen, want God slaat niet, tenzij de rug van de zot erom roept. Niettemin, zal Hij u heen en weer in de hof doen lopen, en telkens weer opwaarts doen zien naar de hemel, want Hij is zo barmhartig als gestreng, en zo goed als Hij verschrikkelijk is.

Schepsel vertroosting is niets dan een dode vlieg in de zalf van de goede apotheker, een druppel gal in de honingpot. U zult met mij ervaren, hoe minder ijdelheid, hoe meer Goddelijkheid. Die de levende Fontein gekregen hebben, zullen niet smachten naar de gebroken bak. Het brood des levens zal voldoende zijn, zonder geld uit te geven voor hetgeen dat geen brood is, of te arbeiden voor hetgeen niet verzadigen kan. De heerlijkheid des Heeren vervulde de tabernakel en de tempel zo, dat er geen plaats overbleef voor de Leviet om te bedienen. En wanneer Zijn kracht en tegenwoordigheid het hart des zondaars vervult, is er geen plaats voor een tweede die maar op zijn best een mededinger kan wezen, want de Heere vraagt het gehele hart, en liefde met de gehele ziel.

Kleef die Vriend nauw aan die altijd lief heeft, en wees altijd verrukt met Zijn liefde, en dan zult u altijd thuis zijn, en altijd genoeg hebben, want Hij is onze woonplaats en ons loon zeer groot.

Onbekende vriendin, vaarwel! De Heere geve u de zegen van Sara, de wijsheid van Hanna, en de liefde van Maria. Ik blijf ondertussen,

Uw dienstwillige in de huishouding des geloofs

W. HUNTINGTON. SS

15. Aan de eerwaarde heer HUNTINGTON.

Eerwaarde heer,

Die ik zeer acht in de Heere om uws werks wil en van wie gevoeglijk gezegd mag worden evenals van Lemuëls deugdzame vrouw, dat zijn werken hem prijzen in de poorten, of in de gerechtshoven, welke oudtijds gehouden werden in de poorten der steden, zo ook in de gerechtshoven die opgericht zijn in de vernieuwde consciëntie en het verlicht verstand der gelovige, die poorten van ingang in Gods Sion, de stad onzer bijeenkomsten geopend door de Goddelijke en neerbuigende deurwachter Immanuël, opdat het door bloed gekochte rechtvaardige volk daardoor inga.

Ik zeg, eerwaarde heer in oprechtheid mijns harten, dat uw werken u in deze poorten zullen prijzen tot in vele geslachten, en door de zegen des Allerhoogsten op uw arbeid, vruchtbaar zullen zijn in Gods wijngaard wanneer u uw vlucht zult genomen hebben ver boven het bereik van ondermaanse zorg en arbeid. Aangezien de vrucht hiervan als een schat opgelegd is door Hem, Wie als Middelaar alle macht gegeven is in hemel en op aarde, zal Hij ter bestemder tijd uw slapend stof vergaderen, en deze schat voortbrengen, als een deel van die werken welke de rechtvaardigen zullen volgen, die in de Heere sterven.

Door de onfeilbare Voorzienigheid, Die alle dingen werkt naar de raad Zijns willens, kreeg ik laatstleden zomer kennis aan een waardig lid uwer kudde. Bij zijn terugkomst begonnen wij een briefwisseling, waarvan ik mij bediende om uit uw mond de verklaring te vernemen van een gewichtige passage in het laatste deel van Hebréeën 4: 15, *Die in alle dingen gelijk als wij, is verzocht geweest, doch zonder zonde.* Deze woorden haalde ik niet aan, maar ik verwees er slechts naar, en als een reden van mijn beroep op u, deze woorden uit Maléachi bijvoegende: *want de lippen des priesters zullen de wetenschap bewaren, en men zal uit zijn mond de wet zoeken, want hij is een boodschapper des Heeren der Heerscharen.* Mal. 2 : 7.

Nu eerwaarde heer, daar ik u als een boodschapper des Heeren beschouw, en als een door hem verkoren priester, om de geestelijke offerande van gebed en lof op te offeren in Zijn heiligdom, moet ik bij gevolg tot de gevolgtrekking komen dat uw lippen de wetenschap bewaren, en dat ik mij strikt aan mijn plicht houd wanneer ik daar onderzoek doe, voornamelijk daar ik, om naar de taal der mensen te spreken, geen steen op zijn plaats gelaten heb; maar tot nog toe zonder gevolg, wat betreft mijn voldoening in het onderzoek.

Hef komt mij voor, indien ik niet misleid word door het overblijfsel van de sluier der onwetendheid welke op mijn gemoed rust, dat er vele punten zijn, waarin wij verzocht kunnen worden, in welke Hij nooit kon worden aangevallen, en dat er vele toestanden en verbanden zijn welke de verzoeken onvermijdelijk na zich slepen, waaraan Hij niet kon worden blootgesteld.

Daar u mij in zo ver begunstigd hebt dat u mij tot briefwisseling hebt uitgenodigd, zo neem ik die met dankbaarheid aan. Uw gedachten te vernemen over de boven aangehaalde schrijftuurplaats; - alsmede over de geestelijke betekenis hiervan, dat David het water uit de bron van Bethlehem, hetwelk zijn helden hem ten koste van hun leven brachten, op de grond uitstortte, - zal mij ten zeerste verplichten. Deze tekst sloeg mij geweldig, toen ik die eerst las; maar daar ik toen bijzonder in verlegenheid zat in mijn tijdelijke aangelegenheden, ontsnapte het mijn geheugen. Ik denk dat het voorkwam in de eerste uitgave van Satans rechtsgeding. (Huntingtons boek over de Rechtvaardigmaking) Sedert heb ik dat boek tweemaal gelezen, maar aangezien ik het aldaar niet vond, denk ik dat het een vroegere uitgave moet geweest zijn, en dat u om de een of andere reden beter geacht hebt deze plaats in de latere uitgave weg te laten.

U zult mogelijk, uit deze gebroken aanhalingen in staat zijn, mij ook hier terecht te brengen.

U elke persoonlijke en huiselijke zegen, en elke ambtelijke voorspoed in de ware wijngaard toewensende, blijf ik,

Eerwaarde heer, de uwe in enigheid des Geestes en in de band van Evangelievrede.

M. O.

16. Aan mej. M. O.

Waarde moeder in Christus!

Zij de Vader der vaderloze, de Man der weduwe, de Zaligmaker van de verlorene, en de Hope van degenen die geen helper hebben, uw bestendige Gast, uw tegenwoordige Helper, uw Vriend in nood, uw milddadige Weldoener, het schild van uw geloof, de helm uwer hoop, de God uws levens, de verlustiging uwer ziele, de lengte uwer dagen, de sterkte van uw hart, en uw Deel in eeuwigheid, amen, ja, amen.

Wanneer het de Heere behaagt een of ander van mijn gering gekrabbel dienstbaar te maken tot nuttigheid van u of iemand anders van Zijn huisgezin, dan is dit geen geringe oorzaak van vreugde voor mij, die de voornaamste der zondaren ben en minder dan de minste aller heiligen.

Mijn moeder komt mij met zware vragen beproeven, en ik moet tot haar zeggen: gelijk Jozef tot de Koning van Egypte: "God zal haar een antwoord des vredes geven".

(Gen. 41:16, Engelse vertaling)

Bethlehem die kleine verachte plaats, die zo klein was onder de duizenden van Juda, was de bestemde plaats waaruit de Heerser van Israël naar zijn vleeswording zou voortkomen, wiens uitgangen (als God, en in een weg van barmhartigheid) waren vanouds van de dagen der eeuwigheid. De bornput van Bethlehem kan de overvloed voorbeelden van de Geest en genade die in God is, welke genoemd wordt, een Fontein van levende wateren. En gelijk David, die een type van Christus was, het water op de aarde uitstortte, zo stort de Zaligmaker Zijn Geest en genade uit op onvruchtbare zielen. "Ik zal water gieten op de dorstigen, en stromen op het droge." Bovendien, daar Christus in de vele verbondseigenschappen die Hij draagt, genoemd wordt, de Fonteynen des heils, waaruit de dorstige ziel, door verzoeken en smekingen, water schept met vreugde, zo kan zij de Zaligmaker voorstellen. Terwijl de

bedienaars des Woords, als goede krijgsknechten van Christus, evenals Davids helden, doorbreken door alle gelederen van tegenstaande duivels, van inwendig verderf en zondaren, om het water des levens uit Christus te halen, en dat vervolgens uitstorten op dode zondaren en levende heiligen; om de eerste levend te maken en de laatste te verkwikken. *Het is Paulus die plant, en Apollos die nat maakt, maar God die de wasdom geeft.* Het opspringen van het water in die bron is een type van de gezegende Geest aller genade welke volgens des Verlossers zeggen, in de gelovige zijn zal, niet als een dode of stilstaande poel, *maar als een fontein van levend water opspringende tot in het eeuwige leven.* Vele mensen verkwikken zich aan die bron, hetwelk het opspringen weer aanvulde, evenzo is *de raad in het hart van een evangeliëdienaer als diepe wateren, en de woorden der wijsheid als een uitstortende beek; ja, het hart der wijze is een springbron des levens en een man van verstand zal die uithalen.* Terwijl het kenmerk van een valse, geesteloze prediker is, dat hij een waterloze fontein en een wolk zonder regen is.

Uwe andere vraag, waarde moeder, is tamelijk moeilijk, daar ik niet wijs durf te zijn boven hetgeen geschreven is, en wat u betreft, u moet geen oren hebben waar de Bijbel geen mond heeft. Dat de lieve Verlosser volslagen zonder zonde, en zondige zwakheden was, is allerzekerst, maar niet zonder onzondige zwakheden, als hongerig bij de vijgenboom, vermoeid en dorstig hij de put van Samaria, smarten onderhevig en verzocht in krankheid, vreze onderhevig en verhoord in de vreze. Hij werd versterkt door een engel, en gekruisigd door zwakheid. Hetwelk alle de wezenlijkheid van Zijn menselijke natuur aantoonde, en dat het de tabernakel was waarin de Godheid woonde, dat Hij het vlees en bloed der kinderen deelachtig was, en dat hij ten opzichte van Zijn mensheid een ellendig en nooddruftig man was.

Maar om tot de vraag te komen, alle zonden worden onder deze drie hoofden gerangschikt, *de begeerlijkheid des vleses, de begeerlijkheid der ogen en de grootsheid des levens,* deze zijn al dat in de wereld is, en zijn niet uit God, maar uit de wereld. Door deze drie werden onze eerste ouders verwoest. De begeerlijkheid des vleses, *zij zag dat de vrucht goed was tot wijze;* de begeerlijkheid der ogen, *zij zag dat het een boom was die begeerlijk was om verstandig te maken;* de grootsheid des levens, *gij zult als God wezen kennende het goed en het kwaad.* Met deze alle drie werd Christus verzocht. Met de begeerlijkheid des vleses, *indien Gij de Zone Gods zijt, zegt tot deze steen dat hij brood worde;* met de begeerlijkheid der ogen, *de duivel toonde hem alle de koninkrijken der wereld in een ogenblik tijds;* en de grootheid des levens, *indien Gij mij wilt aanbidden zal het alles Uwe zijn.* En, voeg bij dit alles, dat de Heere verzocht werd tot zelfmoord en vermetelheid, om Zich van de tempel af te werpen, met de belofte *dat de engelen Hem op de handen zouden dragen.* Welke vermetelheid volgens het zeggen van de Zaligmaker, niets minder was dan een verzoeken van God.

Dit zijn de ergste verzoeken die over een mens kunnen komen. En ik denk dat des Heeren verzoeken veel erger waren dan de onze, want wij, omdat wij van nature zondig en van praktijk zondaren zijn, zuigen dikwijls een ingebeelde zoetheid uit zondige gedachten, hetwelk de Zaligmaker niet doen kon; *want de overste der wereld had aan Hem niets,* gelijk hij aan ons heeft. De Zaligmaker was heilig, onnozel, en onbesmet, en hoe heiliger iemand is, hoe bitterder de goddeloze inblazingen des Satans zijn. Des Zaligmakers inwendige reinheid en heiligheid en zijn in- en uitwendige gerechtigheid, waren pantsers welke de Satan en al zijn geschut terug dreven en verijdelden. De slang kon slechts over die Rots kruipen, hij liet geen weg, noch teken, noch spoor achter zich. Spr. 30: 19.

Moge deze gezegende Jezus, deze barmhartige Hogepriester u bewaren en onderschragen in al uw verzoeken, en u bewaren tot zijn hemels koninkrijk, is de bede, waarde moeder,
Van de uwe in de Heere Jezus,

W. HUNTINGTON. SS

17. Aan de eerwaarde heer HUNTINGTON.

Waarde heer!

Op mijn verlangen bezocht u mijn zwager Dinsdagavond in de consistoriekamer in Monkwelstraat om de gunst van een bezoek van u te vragen. Maar daar de afstand zo groot is, en u naar ik hoor, geen tijd over hebt, zal een enkel regeltje van u, nadat ik mijn geval heb blootgelegd, voor het ogenblik genoegzaam zijn. En indien God mij weer belooft op te richten, zal ik mij verstouten zelf eens bij u te komen.

Ik heb een Godsdienstige opvoeding gehad, en daardoor heb ik vroegtijdig de grondbeginselen der Christelijke Godsdienst met haar uitwendige vormen ingezogen. Maar genade is geen erfgoed. Ik ben wel overtuigd indien het dat ware, dat mijn ouders het mij graag zouden hebben meegedeeld, want ik heb alle reden om te geloven, dat zij er beiden door leefden en in stierven.

Nadat ik vele stelsels van Godsdienst beproefd had, en terwijl ik mij op dezelfde tijd aan alle soorten van goddeloosheid overgaf, hoewel onopgemerkt voor de mensen, dreef de nieuwsgierigheid mij, nu ongeveer zeven jaar geleden om u te komen horen. Ik was toen ter tijd een hartstochtelijk Arminiaan, en een sterk bepleiter van de vrije wil. Ik beled verkiesing, maar niet uw verkiesing, daarom kwam ik er als Simeï vloekende vandaan, en in deze toestand kwam en ging ik gedurende vier of vijf jaar. En hoewel ik tegen uw leer krachtig opkwam, waar ik ook kwam, echter kon ik om mijn ziel te redden, niet geheel van onder uw gehoor wegblijven, want indien ik dat zes of twaalf maanden achtereen deed, hetwelk soms het geval was, dan kon ik er zeker van zijn dat u mij alles vertelde wat er in die tijd gebeurd was. Dit vermeerde de kwelling die ik toen gevoelde, en maakte een hel vanbinnen.

Een boekdeel zou te klein zijn om de zielsangst te beschrijven welk ik gevoelde, vanaf de eerste preek die ik van u hoorde, tot nu toe. Al mijn begripgodsdienst raakte in verwarring, en niets dan een raad van duivelen en verdoemde geesten kon ooit de verschrikkelijke verzoeken uitvinden daar ik onder arbeidde. Van mij kon met waarheid gezegd worden, dat mijn naam *Legio* was. Ik trachtte langs vele wegen zelfmoord te begaan, ten einde vadermoord te voorkomen, maar het gelukte mij nooit. Buiten u heb ik nog nooit iemand gevonden met wie ik sprak, die desgelijks doorgedaan is. Bij deze verzoeken kan ik nog de verschrikkelijkste lasteringen voegen tegen God en Christus, met alle vuile gedachten die ik opgaarde door het lezen van slechte boeken, te schandelijk om te melden, en dat min of meer gedurende maanden achtereen.

Wanneer ik uw bevinding las, ging mijn hart er in mee, en sommigen van de verzoeken gingen weg. En indien het verhaal van de mijne voor enig arme ziel die daaronder zwoegt een middel wezen kon om haar kracht te verbreken, zou ik het met genoegen willen vertellen. Ik geloof niet dat ik zoveel gevoeld zou hebben, als nu het geval is, wanneer ik in de wegen des Godsdienst onwetend opgebracht was. Want wanneer er een belofte in mijn gemoed viel om mij een weinig hoop te geven, zo wierp ik ze spoedig van mij door de veronderstelling dat zij niet van de Geest Gods kwam, maar dat het een gevolg was van een Godsdienstige opvoeding. Dan verviel ik weer in mijn vorige twijfelmoedigheid of erger, waarbij nog kwam dat mijn uitzichten voor de tijd werden afgesneden, daar ik van overvloed in zekere mate tot armoede verviel.

Mijn vrienden stonden van verre, mijn lichaam als dat van Paulus zwak en verachtelijk, mijn beroep gering (een schoenmaker) en slechts met grote moeite voldoende om mij van dag tot dag een bete broods te verschaffen, en een weinigje geld om mijzelf uit de schuld te honden, en mijn kleren niet te verpanden. U ziet dat ik slechts enigermate, al is het gering, de last beschrijven kan, welke ik twee jaar geleden gevoelde.

Maar ik ben als de bokken, ik word hoe langer hoe erger, want nu ben ik geheel en al besloten, waar ik mij ook heen wend, ik vind geen weg ter ontkoming. Als ik tot God de Vader opzie, dan verschrikt Mij Zijn majesteit in Zijn rechtvaardige wet, uit een gevoelige bevatting van mijn goddeloosheid. Ik durf tot Hem niet naderen, veel minder hem mijn God en Vader noemen. Ik weet dat ik de wet verbroken heb, ik weet dat ik er niet door zalig gemaakt kan worden, ik lig onder haar vloek, ik gevoel dagelijks haar toorn op mijn consciëntie, daarom is er voor mij daar geen schuilplaats. Denk ik vooruit om graf, dood, oordeel en hel met al haar verschrikkingen, dan verstijft mij het bloed in de aderen. Gaan mijn

gedachten terug, dan kan ik geen daad, veel minder een gedachte bijbrengen, die mijn hoop enigszins kan verlevendigen, of mij een vaste vrede verschaffen.

Om naar geluk in de wereld uit te zien, weet ik dat een vruchteloze poging is. Ik heb mensen en zaken bedriegelijk en kwaadaardig bevonden, en zo onbestendig als de golven, zowel de belijders als de spotters. Zie ik binnen in mijn hart, het is een gehele massa ongerechtigheid. De hel zelf kan geen vuiler samenstelsel voortbrengen als het mijne. Alleen een onzichtbare hand bewaart mij, dat de vuilste gedachten niet in daden uitbreken; en ik heb dikwijls mijn lot vervloekt dat ik het niet doen kon, en daarom heb ik geen vertrouwen in het vlees.

De Bijbel is verzegeld voor zover de beloften betreft, want ik heb geen geloof om ze toe te passen. De duivel haat ik, daarom ben ik niet gediend van zijn raad en bijstand, hoewel hij als vele zich opdringende bezoekers, komt zonder zich aan te melden.

Maar wat erger is dan dit alles, een achter een sluier verborgen Zaligmaker - dit, mijnheer is de hel op aarde. Te zeggen dat ik Hem niet lief heb, is een leugen. Ik heb beproefd Hem te schuwen, maar ik kan niet, en ik kan het ook niet laten voor Zijn naam en zaak te pleiten, hoewel ik geen deel aan Hem heb. Herhaaldelijk roep ik tot Hem, maar ik krijg geen antwoord. Ik verlang Hem te zien, en ben niet bevreesd. Ik zucht, klaag en ben gemelijk, wanneer ik anderen over Hem hoor spreken, en Zijn schoonheid beschrijven, alsook de waardij en kracht van Zijn bloed en gerechtigheid. Ik heb enig denkbeeld van hun waarde uit de kennis van het gemis, en dat door smartelijke ervaring. O, mijnheer, van alle lasten daar ik ooit onder gebukt ging, is dit de ergste, al mijn andere smart is niets bij deze vergeleken.

Waarom ik zo ellendig gehouden word of zo verschillend van de Meester, geleid ben, weet ik niet, ik wenste wel dat ik het wist. Ik loop altijd bij mijzelf te klagen, ik houd van geen gezelschap, zij doen mij dikwijls smart aan maar verlichten nooit mijn benauwdheid.

Waarde heer, als u mij half zoveel liefhebt als ik u, dan zult u mijn geval, juist zo het is (want ik heb u de waarheid verteld) voor de Troon van genade brengen, en voor mij pleiten, en wanneer u beantwoord wordt, laat het mij dan met een paar regeltjes weten, het zij goed of kwaad, wanneer het u het beste past.

En moge die Zaligmaker, die ik als de Mijnen verlang te aanschouwen, u en de uwen eeuwig zegenen,
Uw bedroefde dienaar, (ik zou graag zeggen, zoon in het geloof)

J. E.

18. Aan J. E.

Waarde vriend!

Ik ontving de uwe, gedateerd van Sions oven. Met de taal ben ik wel bekend, zij wordt bijna in elke zaal gehoord door hen die in Sions hospitalen wandelen. Het is niet het huilen van een hond, *maar het kirren van een duif, en het piepen van een zwaluw*, Jes. 38 : 14.

U zijt geenszins uit mijn gezicht, in uw diepte kan ik je gemakkelijk volgen, ja, u hebt nog op geen vaders na de bodem bereikt; als u daar was, dan kon u zulk een brief niet geschreven hebben, zelfs geen regel ervan; ja, dan zou u hem zelfs niet kunnen lezen, wanneer een ander hem geschreven had. Het is God die u neder geworpen heeft en geen mens of duivel, en ik ben er zeker van, dat zulk een bekering als in onze dagen gangbaar is, ja, geen duizend zulke bekeringen, voldoende zouden zijn om zulk een zondaar als u zijt aan de voeten van Jezus te doen zitten, gekleed en wel bij zijn verstand.

Uw rug roept luide om slagen, en u moet de schrikkelijke majesteit Gods, Zijn sterke hand, en de macht Zijner vreselijke daden kennen. Het zwaard van Jehovah moet uw ziel bereiken, en u moet de gal en alsem proeven, en dit alles, tegelijk met een gevoelig besef van de vergevende liefde Gods in Christus Jezus, zal in de toekomst nog weinig genoeg blijken te zijn, om u te houden waar God u

hebben wil, namelijk, *nederig aan des Zaligmakers voeten*, met een verbroken en verslagen geest, een offerande welke de Heere onze God niet verachten zal. Vernedert u onder de krachtige hand Gods, verklaar u schuldig, pleit op de verdiensten van Jezus Christus en smee om genade in Zijn Naam, gedenkende *dat goedertierenheid en waarheid elkander ontmoeten en gerechtigheid en vrede elkander gekust hebben*. De waarheid bemoedigt hen die goedertierenheid in Christus zoeken, en God is getrouw en rechtvaardig dat Hij onze zonden vergeve, en ons reinige van alle ongerechtigheid door het bloed van Jezus. De grote Heelmeester krijgt de meeste ere, wanneer hij het wanhopigste geval in handen neemt. De plaag des harten, de melaatsheid, verslagen geesten, wrede jaloersheid en liefdesziekten, moeten allen geheeld worden volgens de belofte. En ik geloof dat *deze krankheid niet is tot de dood, maar tot heerlijkheid Gods, opdat de Zone Gods door dezelve verheerlijkt worde*.

Wanneer God, de beste der Vaders, u berispt en gekastijd heeft volgens Zijn eigen woord; wanneer Hij uw zonden met de roede bezocht heeft en uw ongerechtigheid met plagen; wanneer Hij uw hoogmoedig hart vernederd heeft, en Hij het voor uw oren openbaart ter tucht; wanneer Hij uw hart doorzocht en uw nieren beproefd heeft en u bekend gemaakt heeft uw gedachten; wanneer Hij uw zonden in orde voor u gesteld heeft en als een snelle getuige tegen u zal geweest zijn; wanneer Hij u bekend gemaakt heeft met Zijn rechtvaardig oordeel en schrikkelijke Majesteit; wanneer Hij u de geestelijkheid getoond heeft van Zijn vurige wet, en het dodelijk kwaad der zonde; wanneer Hij u schuldenaar voor Hem gemaakt, u voor Zijn rechterstoel geroepen, u veroordeeld, uw murmuringen tot zwijgen gebracht en uw mond gestopt heeft van te roemen, ... dan zal Hij u bij de hand nemen, en u leiden tot de Rots die hoger is dan gij, en u met blijdschap en genot beschijnen in het aangezicht van Jezus Christus. *Daarom acht niet klein de kastijding des Heeren, noch bezwijkt niet als gij van Hem bestraft wordt, want dien de Heere liefheeft kastijdt hij, en Hij geselt een iegelijken Zoon, dien Hij aanneemt. Indien gij zonder kastijding zijt, welke allen deelachtig zijn geworden, dan zijt gij een bastaard en niet een zoon*. U bent nog niet slecht genoeg voor de grote Heelmeester. Elke eerezucht is u nog niet afgesneden.

U zegt: "Gaan mijn gedachten terug, dan kan ik geen daad, veel minder een gedachte bijbrengen, die mijn hoop enigszins kan verlevendigen of mij een vaste vrede verschaffen." Dit is het slechtste gedeelte uit uw gehele brief; daar is niet weinig van de oude, eigengerechtigde zuurdesem in. Geen zuurdeeg moet in het ganse huis gevonden worden op het Pascha, wanneer God om Christus' wil al onze ongerechtigheden en de straf dit wij verdiend hebben voorbij ziet. Dit is geen komen tot de wateren zonder geld en zonder prijs. God neemt geen geschenken noch loon aan, noch zal Hij onze genade aan ons verkopen.

Deze uw weg achter u, is niet volkomen niet doornen omtuind. Wij moeten onze wegen gedenken die niet goed zijn, en van onszelf walgen vanwege onze ongerechtigheden. Dit is één ding; maar om achteruit te zien naar een daad om de hoop te verlevendigen, en vrede te verschaffen, is een ander. Dit is niet, onszelf verloochenen, maar een trachten om de buik te vullen met draf. Een Goddelijke Middelaar, soevereine genade, en een volbrachte verlossing, zijn allen gereed, en algenoegzaam, zonder enige daad van u. Uw rekeningen zijn ingebracht, maar u bent nog niet in staat van onvermogen, want, wanneer zij niets hadden om te betalen schold hij het hen beiden kwijt. Zolang er één zulke ijdele gedachte als die in u huisvest, zult u uw eigen last dragen. Er is niets in Gods beter verbond dat vijandig staat tegenover een gevoelig, omkomend, verloren zondaar. U wanhoopt aan Gods barmhartigheid in Christus Jezus, hetwelk uw zonde is, maar wanhoopt nog niet geheel aan uw eigen bekwaamheden, hetwelk uw hoogmoed is.

Het was dat beginsel wat mij zolang aan de enge poort hield, en dat mij zolang in de kindergeboorte deed staan. Ik wist niet dat Zijn genade genoeg is en dat Zijn kracht in onze zwakheid volbracht wordt. Het is de arme, ellendige, blinde en naakte, die de lieve Verlosser raadt tot Hem te komen, om goud, om zalving en om witte klederen; welke allen moeten gekocht worden, zonder geld en zonder prijs. Het was dit beginsel van vrije wil en eigengerechtigheid dat mij eerst zo verachtelijk in uw ogen deed voorkomen, en dat u vloekende wegzond van onder mijn bediening. Want als u niets in uzelf geweest was, zou ik u niet geërgerd hebben, dat ik Christus predikte als des zondaars Vriend, en als alles in

allen. God zal u hiervan uitzuiveren als hij de oven zevenmaal heter stookt dan Hij gewoonlijk gestookt wordt.

Daarom, blijf niet staande in een kwade zaak. Leg lijdelijk, weet dat God veel minder van u eist dan uw ongerechtigheid verdient, want Hij heeft nog nooit met u gedaan naar uw zonden, noch u vergolden naar uw ongerechtigheden. Onze lichte verdrukkingen zijn maar voor een ogenblik, vergeleken bij de eeuwige pijn. Ik ben overtuigd dat er goede dingen in u zijn voor de Heere de God Israëls, en dingen die met de zaligheid gevoegd zijn; daarom wacht lijdzaam, en hoop in stilheid op het heil des Heeren.

Ik zal hier niet meer aan toevoegen, dan de arme smekingen van een gezaligd zondaar en een schuldenaar aan genade,

W. HUNTINGTON. SS

19. Aan de eerwaarde heer HUNTINGTON.

Waarde, hoewel onbekende Vriend!

U zult het mij, hoop ik niet ten kwade duiden, dat ik de vrijheid genomen heb, u een paar regeltjes te schrijven. Zij komen van iemand die (indien ik mij niet bedrieg) ernstig aangedaan is omtrent de zaligheid van zijn ziel. Om u een rechte bevatting over mij te doen vormen, zal ik trachten (en moge de Heere mij verlichten) u iets van mijn bevinding te schetsen, opdat ik weten moge of het de Heere genadig behaagd heeft een goed werk in mijn arme wankelende ziel te beginnen of niet. Want ik verkeer op dit ogenblik in zeer grote duisternis, hardigheid des harten en ongelooft, welke ik evenmin kan wegnemen als dat ik een wereld kan scheppen.

De reden waarom ik u schrijf is voornamelijk deze, dat ik enige uwer boeken gelezen heb, en ik dank de Heere voor de getrouwheid en ijver waarmede zij geschreven zijn. Ik zie dat de Heere u in Zijn grote goedheid verwekt heeft, omdat hij een groot werk voor u te doen had, namelijk om de wereld - de gelovige wereld - licht te geven in de dwalingen der tijden, en ter vertroosting en bevestiging van vele arme zielen tot wie ge u wilde verwaardigen te schrijven. Zielen die in dezelfde omstandigheden waren als ik, en voor wie u tot een zegen gesteld werd! Daarom heb ik het gewaagd u te schrijven, hopende ook een zegen te mogen ontvangen. Maar ter zake.

Ik herinner mij, dat ik toen ik een jongen was van veertien jaar en mijn consciëntie ontrust werd over zonde, dood, hel, enz., maar een keer, in het bijzonder kan ik mij herinneren, dat ik zo benauwd was, dat ik bang was om te gaan slapen of alleen te wandelen, uit vrees voor dood en oordeel. Dikwijls heb ik in mijn goddeloos leven scherpe overtuigingen gehad na het begaan der zonde, maar deze zakten altijd weer af, wanneer ik weer in gezelschap kwam van mijn oude makkers. Ik heb soms ijdel gewenst, dat ik maar in een afgezonderde plaats van de wereld kon bewaard blijven, want ik bevond dat ik het niet kon verhinderen om door elke verzoeking te worden weggevoerd, welke zich aanbood, die maar overeenkwam met mijn verdorven neigingen. Op deze wijze hield ik aan met te zondigen en daarover berouw te hebben tot nu ongeveer acht of negen jaar geleden.

Ik hield toen een kroeg, en werd gewoonlijk droevig vervoerd door drinken en andere uitspattingen, maar nu en dan deed de consciëntie haar werk, zodat ik niet lang achtereen gerust kon zijn. Ik herinner mij dat ik eens tot de Heere bad (want ik bad toen soms wel eens) dat het Hem behagen mocht mij te vergunnen om in dit leven gestraft te worden. Ik weet niet hoe lang het daarna was, maar ik denk niet lang, want ik had dit gebed niet vergeten, - hoewel ik niet weet dat ik ooit de vervulling er van verwachtte, - maar ik herinner mij dat ik op een echt allervreselijkste wijze met grote smart bezocht werd, en dat ik het van 's morgens tot 's avonds (enkele kleine tussenpozen uitgezonderd) pleegde uit te schreeuw door ondragelijke pijnen. Dat duurde bijna drie weken aaneen, zodat de mensen mij konden horen wanneer zij over straat voorbij gingen. Het is onmogelijk om de angst welke ik gevoelde in woorden uit te drukken, terwijl de dokter die mij bezocht mij geen verlichting kon geven. Ik was ook allerijdselijkst opgezwollen, zodat ik het niet uithouden kon van de pijn als ik

mij in bed omkeerde. Ook kon ik geen voet op de grond zetten, maar ik moest de kamer rondgedragen worden als de gelegenheid het vereiste.

Ik herinner mij, dat ik in deze ziekte of liever pijn, deze gedachte had: "Kon niet de Heere, die dit over mij laat komen, zulke pijn in eindeloze eeuwigheid doen voortduren?" Dit leed bij mij geen twijfel. Deze gedachte ging mij door merg en been, en deed mij smeken dat het Hem behagen mocht mij van de tegenwoordige vreselijke ramp te verlossen, met de belofte hoe ik in de toekomst leven zou. Maar hoe leeg en ijdel dit was zult u spoedig zien. Ten einde van drie weken of daaromtrent (het ligt nog vers in mijn geheugen) kreeg ik een pijn, zo aanmerkelijk vreselijk en uitputtend, dat het mij zeker voorkwam, dat indien er nog één zo bijkwam, het een einde zou brengen aan mijn bestaan in de wereld, hetwelk mij deed beven. Maar de Heere die alle dingen goed doet, liet niet toe dat er nog een andere pijn kwam. En wat mij Zijn opmerkelijke macht ontdekte, was dat ik in drie of vier dagen of een week, zo gezond was als ooit te voren, tot verwondering zowel van mijzelf als van hen die bij mij waren. Het had er inderdaad veel van dat ik uit de dode was opgestaan; ik gevoelde mij zo gemakkelijk naar het lichaam, en zo hartelijk dankbaar jegens God voor mijn verlossing.

Nu begon ik met vermaak de Schriften te lezen, en dit scheen met een soort van vreugde gepaard te gaan, en mij dacht dat ik de Heere liefhad. Ik bestrafte nu de zondaren in mijn eigen huis, want wij hadden allerlei soort gezelschap daar wij een herberg hadden, en ik dacht (zo een ijver gevoelde ik) dat ik, indien ik er toe geroepen werd, voor de zaak van Christus zou kunnen lijden, en ik beschouwde mijzelf als bestand tegen alle strikken der wereld,

In deze staat ging ik enige tijd voort, zonder gevaar te zien in mijn omgang met de lieden van de wereld; mijn berg scheen vast genoeg te staan. Ik herinner mij, dat er eens toen ik over straat ging, een gedachte in mij opkwam, om zekere plaats te bezoeken, een plaats waar ik wel bekend geweest was, maar die slecht bekend stond. En zover ik mij kan herinneren, had ik een afrading van binnen, maar ik ging toch, en het gevolg was, dat ik in een poel van jammer en ellende werd ingedompeld. De vertroosting welke ik scheen te genieten verwelkten van die tijd aan ogenschijnlijk langzamerhand, tot alles voorbij was, en ik verviel in vele buitensporigheden te afschuwelijk om te verhalen.

Ik werd ook jaloers op mijn vrouw, hoewel ik nu vast geloof zonder de minste grond, ja, zó jaloers was ik, dat ik niet verdragen kon, dat iemand naar haar keek. Deze jaloersheid scheurde mij in stukken en ik kon het niet laten. Wat zou ik blij geweest zijn, als ik mij er van had kunnen ontslaan! Maar dat ging niet, want de duivel leidde mij gevangen naar zijn wil, hetwelk ik mij bewust was, hoewel ik niet kan zeggen, dat ik zijn gewillige slaaf was. Dit maakte mij gevoelig omtrent mijn eigen zwakheid. Ik placht de Heere te bidden mij te vergeven en te bevrijden, want ik bevond dat een groter kracht dan mijn eigen mij verlossen moest, indien ik ooit bevrijd zou worden. Met droefheid des harten gedacht ik soms de vertroosting, welke ik genoten had, maar indien zich enige verzoeking aanbood, was ik zeker er door weggevoerd te worden, hetgeen inderdaad een verschrikkelijk geval was.

Nu eens placht ik op mijn borst te slaan, dan eens te bidden, maar de duivel trok zich daarvan niets aan, want er was geen geloof. In deze staat ging ik gedurende vier of vijf jaren verder totdat ik door die kwellende pijnbank van jaloersheid en andere uitspattingen, naar het lichaam in zeer ellendige staat gebracht werd. Mijn vlees verteerde van mijn beenderen, en ik zag er bijna uit als een lijk, ja kon ternauwernood alleen gaan.

In deze staat heb ik lang verkeerd, maar op zekeren dag vond ik bij het lezen van de Bijbel deze plaats (Hebr. 11: 26, *Want zo wij willens zondigen, nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben* (welke ik meende dat ik eens ontvangen had) *zo blijft er geen slachtoffer meer over voor de zonde*; ook Hebr. 6: 4. 5; Hebr. 12 : 17 en 2 Petrus 2: 20. Deze teksten waren zwaarder voor mijn ziele. Ik wist niet wat te doen, want ik dacht dat ik de onvergeeflijke zonde begaan had. Ik placht de Schriften te doorzoeken als iemand die bijna buiten zijn zinnen is, in zulk een haast en verwarring, dat ik nauwelijks wist wat ik deed en waardoor ik aan de rand der zwarte wanhoop gebracht werd. De zonde werd waarlijk weer levendig, en ik stierf. Ik geloof niet dat ik ooit te voren het gewicht van een schriftuurplaats gevoelde, ook had ik nooit tevoren de zonde gezien als bovenmate zondigende.

Wanneer ik bad durfde ik mijzelf niet uit te drukken met die kracht welke ik van binnen gevoelde uit

vrees van te sterven, daar mijn lichaam zo uitermate zwak was, en deze tekst met betrekking tot Ezau, *hoewel hij dezelve met tranen zocht*, doorpriemde mij met vele smarten.

Ik herinner mij, dat ik eens voor mijn bed gaande liggen om te bidden, weer zeer verontrust werd dat ik zou sterven wanneer ik mij te veel inspande, tevens bedenkende, dat mijn geval hopeloos was, indien ik de onvergeeflijke zonde begaan had. Tenslotte besloot ik toch maar te bidden, en als ik dan stierf dan zou het biddende zijn, maar tot mijn verrassing verkreeg ik sterkte en gevoelde ik mij gemakkelijk, maar het was spoedig voorbij en ik verkeerde weer in dezelfde staat als gewoonlijk, zo niet erger. Ik zag dat God mij niet zalig maken kon, als ik die zonde begaan had, want ik geloofde zeker dat Zijn woord waarachtig was. In dezelfde tijd gevoelde ik, dat ik het getuigenis er van, binnen in mij had want mijn hart was zo hard als een steen, en voor mij zelf geloven kon ik niet, behalve die schriftuurplaatsen die tegen mij waren, ja, ik kon het niet zien, dat er één voor mij was. En nu kon ik uit oprechte bevinding uitroepen: *o God zijt mij zondaar genadig*.

Lange tijd heb ik in die staat verkeerd. Ik had geen Christenvriend om met te spreken, dan een oude Arminiaan in onze stad, die naar ik later bemerkte een Arminiaan was, en die ik, naar hij zeide, schrik placht aan te jagen. Hij vermeederde eens mijn benauwdheid door te zeggen, dat als ik gelijk had, hij verkeerd was. Ik vond echter dat hij mij nergens toe van nut was. Hij was naar zijn zeggen door liefde getrokken, maar ik heb sinds bij droevige ervaring bevonden, dat hij geheel van liefde verstoken is (ten minste tot mij).

Hierna kwam ik in een bijeenkomst te G. waarvan ik gehoord had, en zat onder een baptisten leraar die zo nu en dan kwam, omdat er toen ter tijd geen vaste leraar was, maar mijn benauwdheid bleef mij bij, want daar was voor mij niets. Eens vertelde hij ons *dat de doop wezenlijk was tot zaligheid*, wat mij enige ongerustheid veroorzaakte. Omtrent deze tijd hoorde ik ook van twee dominees in de kerk als ernstige mensen. Ik vatte het plan op om met hem te gaan spreken, wat ik dan ook deed. Toen ik op weg ging, verwachtte ik niets anders dan een bevestiging van mijn veroordeling, maar het gebeurde, toen ik voor hen kwam, dat ik tot geen van beiden kon spreken over mijn benauwdheid, terwijl zij ook tot mij niet veel zeiden. Ik heb later gezien, wat een grote goedertierenheid dit was, want de een was een Arminiaan en de andere een bastaard Calvinist.

Hierna kwam ik in een vergadering te S. een stad ongeveer negen of tien mijlen van ons af gelegen, en hoorde een van Gravin Lady Huntingdon predikers, maar tevergeefs.

Het was naar ik meen dezelfde dag, 27 April 1792, dat ik aan het praten geweest was niet een begenadigde vrouw te S. en nadat ik haar verlaten had en onderweg was, bevond ik mij op de een of andere wijze, (maar ik kan het niet juist beschrijven) zo vol liefde, als ik maar houden kon. Dadelijk begon ik het te verdenken, omdat het niet voortsproot uit een gepredikt of toegepast woord. Ogenblikkelijk kwam deze waarheid mij met kracht voor: *onuitsprekelijke en heerlijke vreugde!* Ik wist dat het schriftuur was, en ik had de bevinding er van in mijn eigen ziel hetgeen ongeloof en Satan beiden die hele het zwijgen oplegde. Nooit in mijn leven kreeg ik zulk een omzetting tot een dag van liefde, lof en dankzegging. *Ik wist dat mijn Liefste de mijne en ik de Zijne was.*

Nu kon ik God niet aanzien als een verterend Vuur, maar als een verzoend God in Christus Jezus. Naar mijn gedachte, was ik zo veilig en zo op mijn gemak als ik maar begeren kon. Ik had geen behoefte aan gezelschap, ook ontbrak mij geen geloof om iets anders. Ik herinner mij, dat ik om gezelschap te ontvlieden, mijzelf in een bijgebouw terugtrok om mijn hart voor de Heere te ontlasten, en het was een aangenaam ogenblik. Maar het ligt boven mijn vermogen om het u te beschrijven; de Schrift is waar; het was inderdaad *onuitsprekelijk*.

Maar o, hoe is het goud zo verdonkerd! Het goede fijne goud zo veranderd! Want van toen af heb ik weinig vertroosting, zowel onder het gepredikte woord, als bij het lezen van mijn Bijbel, of onder andere middelen, hetgeen mij ten eerste mijn staat doet verdenken. Bovendien de onrust die ik inwendig gevoel, zoals hardheid des harten, hoogmoed, ongeloof, sufheid, lichtvaardigheid van geest bij tijden gepaard gaande met grote zwakheid des lichaams, door een zenuwachtig gestel dat ik omdraag, deze allen zijn strekkende om mijn vrezes te bevestigen en mijn verdenkingen te versterken.

Maar ik kan u onmogelijk alle omstandigheden verhalen binnen de grenzen van een vel schrijfpapier. Alles samen genomen, ben ik zo vast gebonden, dat ik niet kan uitkomen. Ik denk wel eens, dat de predikers die ik gehoord heb over het algemeen (als ik mij zo uitdrukken mag) schijnen te zwemmen op de oppervlakte van het Woord, zonder in staat te zijn in de diepte ervan af te dalen. Hoe dan ook, ik kan niet vinden dat mijn bevinding blootgelegd wordt, (indien ik ten minste enige bevinding heb); ook kan ik geen zalving vinden onder de prediking, behalve eens te S... (de stad die ik te voren meldde) onder zekere Mr. T. die over deze woorden preekte: *En ik zal de blinden leiden door de weg dien zij niet geweten hebben. Ik zal ze doen treden door de paden die zij niet geweten hebben. Ik zal de duisternis voor hun aangezicht tot licht maken, en het kromme tot recht: deze dingen zal Ik hen doen en ik zal ze niet verlaten.* Wel een troostrijke tekst! Ik herinner mij hoe hij wat van mijn bevinding bloot legde als bestaanbaar met de bedelingen Gods met sommigen Zijner kinderen. Het was mij tot een zegel, en het werd mij wat gemakkelijker, maar deze gestalte ging weer weg, en ik blijf zo duister als ooit.

Maar, gelooft zij God, één ding kan ik zeggen, dat de zonde welke over mij placht te heersen, nu niet met die tiranniserende kracht als van tevoren regeert, hoewel ik dikwijls zijn krachtige worstelingen gevoel, zodat ik het wel moet uitschreeuwen. Deze dingen hebben mij bij de bevinding de betekenis van die tekst geleerd: *Zonder Mij kunt u niets doen.* En dat ik in het Goddelijk leven geen voet kan verzetten zonder de krachtige levend makende invloed van de gezegende Geest van God. Ook kan ik niet tevreden wezen zonder een toepassing van het bloed van Jezus Christus aan mijn eigen ziel (hoewel ik bevreesd ben dat ik het wel kan). Maar het uitstellen hiervan maakt mij neergebogen, en soms ben ik benauwd omdat ik niet benauwd ben; het is een paradox, en ik denk dat ik zelf niet anders ben.

Soms heb ik verlangd naar mijn vorige benauwdheden, liever dan in deze dode en levenloze staat te moeten verkeren, maar ik kan die niet meer hebben als vroeger, hetgeen misschien door mijn zwakheid is. Zo ook, wanneer ik in het gezelschap van een Godvrezend mens geweest ben, en mijn hart, naar ik meen enigszins verwarmd werd door de goede oude wijn van het koninkrijk, dan kan ik er bijna zeker van zijn, dat ik wanneer ik naar huis ga, in benauwdheid kom, doordat er zulke vragen in mij opkomen als deze: of ik zeker ben, dat wat ik gezegd heb de waarheid was? Of ik ze ondervonden heb? Of het geen vermetelheid was? En dergelijke meer, tot ik totaal in de war raakte, en ik de grootste spijt kreeg, dat ik in hun gezelschap geweest was, menende, dat ik ook hen tot benauwdheid geweest moest zijn. En dit kan ik niet verklaren.

Wees zo goed mij te verdragen, vriend, en ik zal u nog een omstandigheid meedeelen. Ik heb een vrouw die mij bij tijden hevig vervolgde, en de Heere heeft mij als een werktuig in Zijn hand gebruikt om haar te brengen tot de kennis der waarheid gelijk zij in Jezus is, en zij is zeer versterkt en bevestigd door het lezen van sommige uwer werken. Zij zegt, dat zij niets kan vinden daar zij zoveel aan heeft als aan die en de Bijbel. Haar bekering is mij even helder uit het Woord van God, als dat ik ooit de stralen der zon zag. Als ik op haar zie, word ik soms met benauwdheid aangevallen denkende, dat de Heere mij verwekt heeft om voor haar tot nut te zijn, en mij misschien zal afhouden als een onvruchtbare tak. Ik weet dat Hij het in rechtvaardigheid doen kan, want ik ben de minste Zijner barmhartigheden niet waardig.

Ik twijfel er niet aan, waarde vriend, of ik heb veel van uw geduld gevergd, maar hoop dat u het mij zult vergeven en verontschuldigen. Ik zou vele zaken kunnen bijbrengen omtrent Gods bijzondere voorzienigheden tot ons in de grootste moeilijkheden. Wij zijn er nu onder een, maar ik vertrouw dat de Heere gelijk Hij ons verlost heeft ons nog verlossen zal.

Laatstleden rustdag had ik een vriend in mijn huis die van mij verlangde, dat ik hem bij u gedenken zou, en u in kennis stellen, dat uw Arminiaanse Geraamte hem zeer tot nuttigheid geweest was, en hem uit de kaken van het Arminiaanse gerukt had. Hij wenste dat ik u dit zou melden, opdat ge u met hem in de goedheid des Heeren verblijden mocht.

Wees om 's Heeren wil, zo goed mijn vriend, om mij een enkel lettertje van u te doen toekomen zodra uw verscheiden werkzaamheden u dit zullen veroorloven. Intussen zal ik trachten de Heere te bidden dat hij u geleide.

Ik was allang van plan geweest u te schrijven, waar kon er niet eerder dan nu toe besluiten. Om te eindigen, mijn vrouw verenigt zich met mij in liefde tot u en moge de Heere u en de uwen kronen met de beste Zijner zegeningen en u getrouw maken tot de einde toe. Amen. Dit is de bede van uw toegenegen vriend en dienaar, R. A.

20. Aan de heer R. A.

Waarde heer

Genade en vrede zij a vermenigvuldigd door onze Heere Jezus Christus.

Veel arbeid is de oorzaak geweest van mijn lang stilzwijgen.

Duisternis, hardigheid des harten en ongeloof, mijn vriend, behoren tot de oude mens, en zullen in elke heilige Gods min of meer gevoeld worden zolang hij in deze staat van beproeving is; van daar de klachten: *Gij hebt mij geleid en gevoerd in de duisternis en niet in het licht: Waarom hebt Gij ons hart verhardt dat wij U niet vrezen? Heeft de Heere vergeten genadig te zijn? De Heere heeft mij verlaten en de Heere heeft mijner vergeten.* Ik heb al die dingen doorgemaakt en heb al die bovengenoemde uitdrukkingen in mijn klachten tot de mijne gemaakt, maar telkens als de Heere verscheen bewees Hij in alles het tegendeel. Hij toonde mij, dat het mijn eigen zwakheid was, niet de taal des geloofs noch de waarheid in het verbond der genade.

Er blijft geen twijfel bij mij over, of het werk aan uw ziel, is van het begin af van God, en een zaligmakend werk. Alles waar de duivel het op gemunt heeft is om God te beroven van de lof die Hem toekomt, opdat ondankbaarheid in plaats van dankzegging en murmuring in plaats van de verheerlijking Gods, overvloedig moge zijn tot oneer van de Almachtige. Door deze dingen behaalt de Satan een voordeel over ons, want dit ons gedrag *bedroeft de Heilige Geest, door Wie wij vergezeld zijn*, zodat Hij ophoudt als een Vertrouster te werken. Dit is niet het weerstaan van de duivel maar hem plaats geven, niet onszelf te verdedigen met het zwaard des geestes, maar onze vrijmoedigheid wegwerpen. Wat wij bevolen worden niet te doen, omdat zij een grote vergelding des loons heeft. Onze ijver in een jeugdige belijdenis voert ons dikwijls boven de kracht van ons geloof, tot struikelingen, vallen en geestelijke verlatingen ons onze zwakheid doen gevoelen, de vrees in onze harten aanmoedigen, en ons onderwijzen om tot de bergen om hulp op te zien. Petrus moet zijn zelfvertrouwen verliezen door het vreselijke middel van zijn Heere te verloochenen. Indien Job volmaakt wil zijn in zijn eigen gerechtigheid, moet hij in de gracht ingedoken worden tot zijn klederen van hem gruwen. God zal zijn geliefden van alle vertrouwen in hun eigen hart, en van alle verwachting van hun eigene sterkte afstoten; ja, al is het dan door vreselijke middelen.

God doet soms Zijn volk gebonden zijn door de Geest om hen voorzichtig te maken, legt hun voeten in de stok, voor het misbruiken van hun vrijheid, en doet ze Hem in boeien volgen, opdat zij niet tot kwaad zullen lopen.

De geest der jaloersheid wordt door God zelf gezonden om aan verschillende doeleinden te beantwoorden.

Ten eerste wordt hij gezonden over een man die door zijn vrouw beledigd is (hoewel hij het niet weet) of tot iemand die een geschikte getuige van de misdaad kon zijn. Num. 5 : 12, 13, 14. Dit wordt genoemd de ongerechtigheid in gedachtenis of tot het licht brengen. Num. 5 : 14. Soms wordt deze jaloersheid gezonden om het kwaad te voorkomen dat uitgebreed wordt of al in het hart ontvangen is, om de achterdocht van een echtgenoot op te wekken, om de ongerechtigheid in het eerste ontkiemen te doden. Of, anders om het karakter van een onrechtvaardig verdacht persoon te zuiveren ten einde elke slagboom tussen hen weg te nemen, en hun genegenheden te nauwer aan elkaar te verbinden. Ik heb hier iets van leren kennen, en ben met anderen dikwijls in dezelfde zaak betrokken geweest; en ik heb opgemerkt dat deze geest nooit gezonden werd, zonder aan één of ander goed doel te beantwoorden.

Wij moeten allen onder de roede doorgaan en gebracht worden onder de band des Verbonds. U kunt er op rekenen, dat de liefde Gods welke u voelde en die u met onuitsprekelijke vreugde vervulde, de openbaring aan u was van de band des Verbonds, en de vrede welke u toen genoot is een van Zijn eeuwige zegeningen. En u bent een zoon des vredes of zij zou u nooit zijn toegepast. Liefde en vrede zijn de vruchten des Geestes, en vruchten van het nieuwe Verbond, welk Verbond niet verbroken kan worden, noch zal het Verbond des vredes ooit wankelen. Het was niet de vreugde van een bij-den-weghoorder, welke maar een beroering is van de natuurlijke genegenheden; maar de liefde Gods, en die liefde welke nimmermeer vergaat, wat u ook vroeger of later zult bevinden.

Wanneer de Zon der gerechtigheid over een ziel opgaat en gevoelige liefde en vertroosting haar eeuwige gezegende stralen vergezelschappen, is de Heere het eeuwige licht van die zondaar en zijn Zon zal niet meer ondergaan en hij heeft een Trooster gekregen, die bij hem blijven zal tot in eeuwigheid. Licht, leven, blijdschap, liefde en vrede zijn eeuwige zegeningen en kunnen nimmer verloren worden.

Gij hebt gesmaakt dat de Heere goedertieren is, u hebt die Rechtvaardige gezien. In Zijn licht zien wij het licht. Christus is het licht, en het geloof ziet de Onzienlijke. *De wereld zal Mij niet meer zien*, zegt de Zaligmaker, *maar gij zult Mij zien, want Ik zal Mijzelf aan hen openbaren die de Vader mij gegeven heeft*. U hebt een zaligmakende openbaring gehad en de Trooster en de consciëntie beiden hebben getuigenis gegeven, en u hebt nu dit getuigenis in uw eigen hart. U durft niet tot God opzien, en Hem vertellen, dat u een vreemdeling zijt van de kracht van Zijn genade in de heerlijkheid van Zijn Koninkrijk. De Geest, de Schrift en de consciëntie zouden u in uw aangezicht tegenspreken en wat is dit anders dan het getuigenis in uzelfen? Dat getuigenis, dat de gelovige bijzonder eigen is, en *dat waarachtig is, en geen leugen, en u zult in Hem blijven, en die zalving zal met u blijven*.

God spot niet met Zijn arme kinderen; indien Hij zijn aangezicht over een ziel doet lichten, en haar zegent met een gevoel van Zijn tegenwoordigheid, en haar Zijn goedgunstigheid toont, dan is er leven in Zijn goedgunstigheid. Die mens is verzoend en Hij is een Vriend in alle opzichten, en hij is geheel in de verborgenheden van Zijn koninkrijk, die slaven en vijanden alleen in de letter kennen. *Voortaan*, zegt de lieve Verlosser, *heet ik u niet meer dienstknechten, maar vrienden, want de dienstknecht weet niet wat zijn heer doet, maar al wat ik van Mijn Vader gehoord hebt, dat heb Ik u bekend gemaakt*. U bent in de verborgenheid, een van de geheime raad, en onder de vrienden van de Bruidegom, en als zodanig zult u erkend en geëerd worden zelfs in dit leven.

Ik vrees, dat u onder een oppervlakkige of wettische bediening opgaat; indien dit zo is, dan zal het oude deksel over al het werk Gods in u gehaald worden, en evenals de Galatiërs zult u weer in dienstbaarheid gebracht worden. Een dode prediker deelt de dood mee, een wettische prediker dienstbaarheid, en een oppervlakkig prediker doet de ziel verhongeren en verduistert de genade Gods. Maar bij het verbroken en verslagen hart zal God wonen tot in eeuwigheid. Wanneer de armen en nooddruftigen water zoeken en er is geen, zal de Heere hen horen, en de God Jacobs zal hen niet verlaten, noch de ziel des rechtvaardigen laten verhongeren.

Bang te zijn om in gezelschap over de dingen Gods te spreken en er daarna over gekweld te worden is niets dan het werk des Satans, werkende door een wettische consciëntie. Sla hierop geen acht, maar op de waarheid: *die de Heere vrezen spreken dikwijls een ieder tot zijn naasten. Die Mij belijdt dien zal ik ook belijden*. Vertel allen die God vrezen, wat hij aan uw ziek gedaan heeft. Maakt evenals de krankzinnige Gaderenen in de gehele stad bekend, wat grote dingen Jezus voor u gedaan heeft, en hoe Hij u genadig geweest is.

Ik vertrouw en hoop dat God u in de smeltkroes houdt tot wijze einden, misschien wel om u bekwaam te maken om in de toekomst nuttig te zijn. U zult langzamerhand wederkeren in de kracht des Geestes, en bekwaam gemaakt worden om te spreken tot vertroosting van velen. Want bevindelijke predikers zijn er weinig, één getrouwe uit duizend, ja, één uitlegger, één uit duizend, om te zeggen: *verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale, Ik heb verzoening gevonden*.

Ik vertrouw, dat hij u een visset van mensen maken zal, als u wat meer met het net gearbeid en gesleept hebt.

*De Heere zegene u en behoede u, en doe Zijn aangezicht over u lichten. Doe mijn hartelijke groeten aan uw echtgenote en aan de twee andere vrienden, en aan allen die mijn Vader en uw Vader, mijn God en uw God liefhebben, Amen, ja, amen, zegt
Uw Vriend en Broeder in Christus Jezus*

W. HUNTINGTON. SS

21. Aan de eerwaarde heer Huntington

Al lange tijd had ik mij voorgenomen u mee te delen de leidingen, welke God met mijn ziel gehouden heeft en welke ik u verzoek nauwkeurig te lezen.

Ik werd geboren uit arme, maar zeer arbeidzame ouders in de stad Tewksbury in Gloucestershire.

Mijn vader stierf, toen ik nog zeer jong was en mijn moeder moest hard werken om de kost voor ons te verdienen. Toen ik ongeveer zeven of acht jaar oud was, werd ik op een zogenaamde vrije school gedaan om lezen en schrijven te leren en ik bleef daar tot mijn dertiende jaar. Wij werden nauw aan de

kerk gehouden, waarin wij op bijzondere tijden moesten opstaan, terwijl ons dan door de leraar uit de catechismus gevraagd werd. Ik vertel dit slechts om zo op een droom te komen, welke ik ook omstreeks die tijd had; evenals Elihu tot Job zegt: “Maar God spreekt eens of tweemaal, doch men let niet daarop. In de droom, door het gezicht des nachts, als een diepe slaap op de lieden valt; in de sluimering op het leger”, Job 33:75.

Ik droomde dan, dat al onze schooljongens, even als tevoren, in een rij stonden en dat God de Almachtige kwam en er hier en daar één uitnam. Ik beefde zeer van vrees, dat Hij mij niet nemen zou. Maar uiteindelijk kwam Hij, nam mij bij de hand en zette mij bij de anderen van Zijn keuze. Dikwijls heb ik, toen ik nog in de staat der natuur was, over deze droom nagedacht, ofschoon ik van Gods keuze of verkiezende liefde in het geheel geen kennis had.

Maar om voort te gaan. Toen ik ongeveer mijn dertiende levensjaar bereikt had, werd ik bij een wagenmaker in de leer gedaan. Doch van een wispelturige aard zijnde en mijn behandeling veel te wensen overlatende, liep ik weg en kwam zo te Londen. Hier had ik verscheiden ambachten bij de hand, als tuinknecht, boodschaploper, enzovoort, tot ik eindelijk naar zee ging. Voor zover God de Heilige Geest mij erin terug zal leiden, wil ik u iets van mijn zereis medelen, daar mijn wederwaardigheden toen begonnen.

Bij het begin van de Amerikaanse oorlog trad ik aan boord van het Carisfort fregat, in dienst van hare Majesteit; welke fregat gecommandeerd werd door kapitein Fanshaw. Van Chatam zeilden wij naar Quebec, van waar wij, na er enige tijd gelegen te hebben, naar New York koers zeilen. Toen wij daar aankwamen, zou onze vloot de stad juist belegeren. De admiraal zond ons schip, met nog twee anderen om hogerop de rivier troepen aan land te zetten.

Terwijl wij de stad passeerden, hadden wij het aanhoudende vuur van vijf of zes forten te verduren. Mijn gemoed was hieronder zeer bevreesd, daar ik nooit eerder zoiets bijgewoond had. Echter koesterde ik deze gedachte, dat, zo ik in de strijd gedood werd, ik wel naar de hemel zou gaan. Maar deze gedachte was ijdel, hoewel de Heere mij bewaarde voor de slagen waar anderen vielen.

Daar onze kapitein een zeer gestreng man was, had hij zes man voor een geringe misslag af laten ranselen, waarop de gedachte hij mij opkwam, bij de eerste de beste gelegenheid weg te lopen. Ik vervulde mijn voornemen met nog twee anderen enige maanden nadat de stad New York ingenomen was. Met grote moeite bereikten wij de stad, daar wij verscheiden malen staande gehouden werden om mee te delen wie wij waren; daar wij meer dan dertig mijlen landinwaarts in waren, toen wij vertrokken.

Wij kwamen echter veilig aan en gingen aan boord van een koopvaardijship. Het schip, waar ik op terecht kwam, moest naar Londen. Hier veranderde ik mijn naam in Hodges, omdat dit mijn moeders geboortenaam was. Ik deed dit natuurlijk uit vrees van ontdekt te zullen worden, daar de oorlogsschepen alle koopvaarders, die om deserteurs uitgingen, doorzochten.

Ik kwam hier veilig vandaan en was nu bestemd naar Londen. In een hevige windvlaag kregen wij echter een lek, zodat wij verplicht waren te zien om zo spoedig mogelijk in West-Indië te komen. Dag en nacht waren wij bij de pompen om het schip boven water te houden. Eindelijk bereikten wij St. Johannes in Antigua.

Hier begon mijn ellende. Daar onze kapitein zijn belofte om ons loon te betalen niet vervulde, verliet ik hem met nog een paar anderen. Maar daar het een zeer stille tijd van het jaar was, waren er nog geen schepen aangekomen en waren wij verplicht, hoewel met grote tegenzin, weer op een oorlogsschip dienst te nemen. Ik zou dit ook in geen geval gedaan hebben, als ik maar enige gelegenheid gezien had iets anders te vinden.

Eindelijk was ik genoodzaakt aan boord van de Portland, onder leiding van admiraal Young, te gaan. Wij deden een kruistocht en kwamen in de haai van Prince Rupert, bij het eiland Dominica om daar hout en water voor de tocht in te nemen. Ik met nog twee anderen kwamen overeen om op de dag, eer wij vertrekken zouden, weg te lopen. Op de bepaalde dag klommen wij alle drie in een boom, totdat de nacht viel. John Moor en Thomas Jones, mijn twee makkers, waren wel eens naar de stad Rosean, op dit eiland gelegen, geweest; hetwelk de plaats was waar de schepen samen kwamen. Daar wij daarheen

moesten, moesten wij ongeveer veertig mijlen het land doortrekken. Gedurende deze tijd werd ik zeer verhard in de zonde en de Heere weet, dat, had Hij ons aan onszelf overgelaten, wij spoedig in het verderf gestort zouden zijn. Maar om voort te gaan, wij moesten over een rivier en op de brug, die wij over moesten, daar wij geen andere weg langs konden, was door het schip een schildwacht geplaatst om deserteurs op te vangen. Toen de nacht aanbrak, klommen wij uit de boom en liepen op de brug aan, ieder gewapend met een dikke knuppel. Wij hadden afgesproken elkaar trouw bij te staan en op de schildwacht aan te vallen. Wij zouden trachten hem neer te slaan en mocht hij al vuren, dan zou hij toch nooit meer dan één onzer doden. Maar, als had de Heere dat zo beschikt, er was niemand en dus konden wij er ongehinderd overkomen. Wij liepen door tot de volgende morgen, toen wij in een vallei een paar kleine huisjes ontdekten. Hier gebruikten wij enige verversingen en betaalden ze, hoewel wij de lieden niet verstonden, daar het Fransen waren.

Wij kwamen overeen er te vertoeven, tot de hitte van de dag over was, wat wij deden. Toen wij om vier uur weer op reis zouden gaan, werden wij door vijf of zes man aangehouden, die ons aan het verstand brachten, dat zij vermoedden, dat wij deserteurs waren van een oorlogsschip. Zij wilden ons gevangen nemen, daar zij wel wisten, dat zij voor ieder onzer vierentwintig gulden zouden krijgen. Met onze knuppels hielden wij hen echter voor enige tijd van ons lijf; doch zij alarmeerden de plaats, zodat wij spoedig in een gehele kring ingesloten waren. Eerst later heb ik vernomen, hoe het met mijn makkers gegaan is. Er kwam nu een groot aantal zwarten om hen bij te staan, die met stenen begonnen te gooien. Eindelijk sloeg iemand mij op mijn voorhoofd, zodat ik ter aarde stortte. Zij vielen op mij aan en bonden mij de handen op de rug. Ook sloegen ze mij onbarmhartig, evenals men koren dorst.

Ik kan mij nog juist herinneren, dat, toen zij mij verlaten hadden, naar ik veronderstel om mijn beide makkers op dezelfde manier te behandelen, er een vrouw naar mij toekwam met een steen, die ze naar het scheen maar juist tillen kon, die ze op mij wierp, zodat ik mij daarna niets meer herinner. Toen ik weer een weinig hij kwam (ik denk dat het omtrent twee uur in de morgen geweest is) hoorde ik iemand kreunen en ik voelde, dat ik met touwen gebonden was. Ik dacht, wat dat toch wezen kon. Mijn makkers bemerkende, dat ik mij bewoog, vroegen of ik nog leefde. Ik antwoordde bevestigend, maar dat ik niet staan kon en het was zo donker, dat wij elkaar ook niet konden zien. Ze hadden ons op het strand gelegd opdat de golven ons mee zou slepen, menende dat wij dood waren. Mijn vrienden vertelden mij, dat zij eveneens gebonden geweest waren, maar er was juist een klein kind gekomen, dat hen losgesneden had.

O, tedere barmhartigheid en beminnelijke goedheid van de Heere God! Wat het kind betreft, dat hen losgesneden had, ik ben er nooit achter kunnen komen wie het was, daar het, zoals zij zeiden, nooit boven de vijf jaren zijn kon. Ik geloof, dat wij nagenoeg een mijl van enig huis af waren. De Heere weet het best; zij waren echter los en met zeer veel moeite vanwege hun zwakheid, ontbonden zij mij ook. Wij kropen op handen en voeten om zover mogelijk van die plaats weg te komen, uit vrees dat zij terug zouden komen en ons in de zee werpen.

Het duurde lang eer wij weer in staat waren te lopen en toen ons dit gelukte, konden wij ons zelfs niet bukken om het bloed van elkaar af te wassen, uit vrees dat wij zouden vallen. Men had ons alles ontnomen, ja, zelfs onze schoenen en hoeden, ons niets latende behouden dan onze hemden en kousen. In deze allertreurigste toestand bedelden wij, maar niemand gaf ons enige verlichting, daar wij hen en zij ons niet verstaan konden.

Door Gods beschermende hand kwamen wij in deze toestand te Roseau en hoewel wij in zulk een ellendige toestand verkeerden, dachten wij die tijd geheel niet aan God, daar onze harten verhard waren. Er was daar een huis voor vluchtelingen geopend en men kon daar geld krijgen op voorwaarde, dat men zich voor twee maanden verbond om naar zee te gaan. Daar wij nu zonder kleren waren, hadden wij geld nodig en gingen daarom aan boord. Ik geloof, dat dat een hel op zee was, want de schepelingen geleken veel op duivels, daar zij er niets om gegeven zouden hebben iemand met hun zwaarden neer te slaan, als zij kwaad waren; de kapitein evengoed als de manschappen. Wij waren omstreeks een maand of vijf weken weggeweest en hadden een prijs bemachtigd. Ik werd toen in zeer hevige mate aangetast door de rode loop en had geen hoop op herstel. Maar spoedig daarna deden wij

Montserrat aan om onze buit te verkopen aan de kapitein, wetend dat ik ziek was, om dan met hem naar een dokter zou gaan, wat ik deed.

Maar daar hij hier en daar staan bleef, ging ik alleen door. Toen ik een dokter gevonden had, verzocht ik hem, dat hij mij zou aderlaten. Hij vroeg mij, wat ik mankeerde. Nadat hij mij adergelaten had, vertelde ik hem dit, waarop hij zeide, dat ik nooit minder had kunnen doen, maar hij zou mij iets geven, dat de zaak zou beslissen (hij bedoelde herstellen of sterven), wat ik toestemde mee te nemen, want in deze streken geeft men weinig om een leven van een mens. Ik kreeg de poeder, gaf hem al het geld dat ik bezat en ging naar boord, waar ik er een weinig van innam.

De uitwerking was zo hevig, dat mijn scheepsmaat mij vast moest houden en mij na een paar uren op bed hielp. Ofschoon ik een paar nachten tevoren niet geslapen had, viel ik nu in slaap. Degenen, die onder mijn hangmat zaten te drinken, voelden iets op hen druppelen, wat zij bevonden bloed te zijn, wat uit mijn arm kwam, die door hevige inspanning nu opnieuw begon te bloeden. Van deze tijd af ben ik gaan herstellen. Dit is de tweede maal, dat de Heere door Zijn oneindige barmhartigheid mij van de dood redde en mij om mijn zonden niet afsneed.

En nu zal ik meedelen, hoe het de derde maal ging. Eer wij deze plaats verlieten, liep één van mijn makkers, Tom Jones, weg en naderhand zag ik hem nooit meer, zodat John Moor en ik de enige deserteurs van de Portland waren, die na afloop van onze kruistocht naar Roseau terugkeerden.

Van mijn ziekte hersteld zijnde en de koopvaardij schepen weer gereed liggende om naar verscheiden streken van Engeland te gaan, bedachten John en ik ons niet lang wat wij zouden kiezen, daar zij alle gebrek aan volk hadden.

Zo ging ik dan aan boord van een schip, waarmee ik hoopte thuis te komen. Toen ik de volgende morgen mijn makker in zijn logies op ging zoeken, werd mij meegedeeld, dat er de vorige dag een oorlogsschip in de baai gekomen was en men vreesde, dat hij geprest was. Op die tijd kwamen de pressersgroep en pakten mij en anderen. Ik smeekte hen dat zij mij zouden laten gaan, maar tevergeefs. Ik trachtte hen te ontlopen, maar zij sloegen mij ter aarde en brachten mij aan boord van het fregat.

Zodra ik aan boord kwam, begroette een officier mij, die vroeger op de Portland gediend had, met de woorden: "Hoe gaat het met je, Mr. S. T." Diezelfde tijd de kapitein meedelende, dat ik enige maanden geleden van de Portland weggelopen was. Ik dacht, dat ik op die groet zou bezwijmen, maar ik kon het niet ontkennen. Men beval, dat men mij bij John Moor in de boeien zou zetten. Toen ik alleen was, kon ik het wenen niet nalaten, denkende hoe hard mijn lot was. Ik had vreemde beschouwingen van God. Ofschoon mijn gemoed in mijn ellende naar Hem uitging, zo had ik toch geen hoop, dat Hij mij zou verlossen en mijn gevolgtrekking was, dat ik overal zelf de oorzaak van was en dat ik er nu ook voor lijden moest.

De volgende dag werden wij op het achterschip geroepen om voor de kapitein te verschijnen, die ons meedeelde, dat het enige maanden zou duren eer zij naar Antigua gingen, want daar lag het schip waarvan wij weggelopen waren. Nu stelde hij ons de vraag of wij op het dek onze plicht doen wilden of in de boeien blijven tot wij daar heen gingen. Wij kozen het eerste en daar ik jong en nogal bedreven was, geraakte ik bij de kapitein in de gunst. Hij liet mij roepen en vroeg of ik bij hem blijven wilde. Ik antwoordde, dat ik erin toestemde, wanneer hij ervoor zorgen wilde, dat ik niet geseld werd, wanneer ik weer op het schip, waarvan ik weggelopen was, terugkwam. Hij antwoordde, dat hij doen zou wat hij kon, maar ik was ervan overtuigd, dat hij mij er niet van ontslaan kon. Nochtans beurde hij mij dikwijls op en zei, dat ik niet bang moest zijn. Dit belette niet, dat ik er in mijn gemoed ten volle van overtuigd was, dat ik het niet ontgaan zou, wanneer ik er terugkeerde.

Gedurende onze tocht naar Barbados bemachtigden wij een schip, dat wij verkochten, terwijl het geld onder ons verdeeld werd. Wij lagen te midden van een aantal koopvaarders met bestemming naar Engeland en ik begon te denken hoe ik de geseling ontgaan zou, wetende dat wij vandaar naar Antigua zouden gaan.

Ik bedacht het volgende plan: ik zou een gallon rum kopen, waarmee ik 's nachts de schildwachten dronken zou maken. Vervolgens zou ik een touw vastmaken aan een zich daar bevindende lege wapenkist, die ik bij de steven neer zou laten zakken en ik zou mij dan zo naar een der

koopvaardijochepen laten drijven.

Dit plannetje was niet in mijn hoofd gekomen of ik bracht het de volgende nacht ten uitvoer en het scheen ook wel of het mij gelukken zou, maar toen ik alles klaar had, begon de wind op te steken en tevens te regenen. De zee werd ook zo onstuimig, dat ik bang was het te wagen, waarop ik het touw doorsneed en de kist weg liet drijven.

De volgende nacht beproefde ik het nogmaals, maar ook tevergeefs en ik geloof, dat wij de volgende dag naar Antigua koers zetten.

Toen begon ik bang te worden, daar ik geen God had om op te vertrouwen en geloofde, dat ik onder de geseling zou sterven. Ik wenste, dat God mij mijn zonden vergeven mocht en mij dan uit mijn ellende nemen. Maar dit was slechts uit vrees voor de straf. Eindelijk kwamen wij in de Engelse haven, waar de Portland lag, aan. Toen vermeerderden mijn vreesen, zodat ik geheel terneergeslagen was. Het is onmogelijk om mijn gewaarwordingen uit te drukken. Er werd een boot uitgezonden om ons te halen, waarna wij direct in de boeien gezet werden en een paar dagen later werd ons aangezegd, dat wij voor een krijgsraad verschijnen moesten. Hierdoor werden wij veroordeeld om ieder honderdvijftig zweepslagen te ontvangen. Toen ik mijn vonnis hoorde, vroeg ik of men mij een gunst wilde toestaan. Gevraagd zijnde, welke? Antwoorde ik, dat men mij op zou hangen. Hierop beval men, dat ik met beide voeten in de ijzers gezet zou worden, terwijl er een schildwacht met een uitgetrokken hartsvanger bij mij geplaatst werd en tevens mocht mij, zolang de straf niet voltrokken was, niets dan water gegeven worden.

De dag brak aan. John Moor, mijn oude makker, werd ziek en daarom tot herstel naar het hospitaal gebracht, toen hij zijn straf zou ontvangen. Mijn scheepskameraden gaven mij een grote hoeveelheid rum met buskruit vermengd, wat, zoals zij zeiden, tot doding van het vlees was. Dit nam niet weg, dat ik het goed genoeg voelde, want toen ik honderd slagen ontvangen had, viel ik in zwijm; daar ik zó afgeranseld was, dat zelfs de dokter dacht, dat ik dood was.

Toen ik bij kwam, was ik ontkleed en lag in een tobbe met warm water. Hoe wonderlijk werd ik hier door de Heere gespaard om Zijn heilige Naam te loven, want als ik eens terugzie op datgene, waar de Heere mij van verlost heeft, dan smelt mijn hart in liefde lot Hem. Hoe weinig dacht ik, toen ik Zijn Naam lasterde, dat Hij een verbondsbetrekking op mij had. Maar ik loof Zijn heilige Naam, Die mij mijzelf om mijn ongerechtigheden heeft doen verfoeien.

Het zou u vervelen, als ik al de gevechten vertelde, die ik bijgewoond heb; velen heb ik zien vallen, ja, vlak bij mij, in verscheiden gevechten, maar de Heere heeft nooit gewild, dat zelfs een kogel mij verwondde, hoewel ik de gehele Amerikaanse oorlog meegemaakt heb, die, naar ik geloof, bijna tien jaar duurde. O, Gods getrouwheid aan Zijn uitverkorenen! Ik heb dikwijls gedacht, dat, wanneer ik dit om Christus' wil geleden had, evenals de apostel Paulus, ik dan iets gehad zou hebben, waarin ik mij voor de Heere beroemen kon, dat ik waardig gerekend was voor Hem te lijden. Maar deze woorden stoppen mij de mond: "Hebt gij uzelf deze dingen niet berokkend?" *Ja, Heere, dit beken ik met schaamte.*

Voor zover God de Heilige Geest het mij in mijn herinnering zal terugbrengen, zal ik u nu op een eenvoudige wijze mijn roeping en bekering vertellen, daar ik van geen enkele godsdienst iets afwist, noch wist wat de naam Jezus Christus betekende. Maar God had in Zijn oneindige barmhartigheid besloten, dat ik Hem, Die ik zo grotelijks veracht had, zou leren kennen. De eerste overtuiging die ik in zover ik mij kan herinneren, over mijn zielsstaat gehad heb, was gedurende mijn laatste zeereis, welke mij een terugblik gaf op mijn goddeloos leven, dat ik geleid had en waarin ik nog voortging. Dit bracht mij voor God op de knieën, belovende, dat, indien het Hem mocht behagen mij behouden thuis te brengen en mij aan wal aan een kostwinning te helpen, ik dan mijn leven verbeteren zou en ter kerk gaan.

Ik hoopte, dat Hij dit doen zou, omdat ik erom bad. Binnen de tijd van een jaar bracht Hij mij aan de wal en ook vond ik overeenkomstig mijn bede een betrekking. Ik was nu van plan mijn belofte om naar de kerk te gaan te vervullen, maar de duivel was mij te sterk. Want spoedig maakte ik mij weer aan sabbatsschending en andere zonden schuldig en ik ging hier zover in door, als ik ooit gedaan had.

De Heere duldde, dat ik hier enige tijd in doorging om me te doen zien, wat de mens van nature is maar ik merkte er niet op. Naar ik geloof, ging ik in deze oude weg van zondigen gedurende twee jaar door en als de knagingen van mijn geweten mij soms beangstigden, probeerde ik ze te smoren door naar gezelschappen te gaan, waar ik ging drinken en zingen.

Mij heugt, dat ik bezig was enige nieuwe liederen te leren, toen het de Heem behaagde; mij al mijn zonden thuis te brengen, wat mijn gehele zingen bedierf. Want dit greep mij zó aan, dat ik er zeker van was, dat ik verdoemd zou worden, als ik geboren was. Dit hield aan en ook kon ik er mij niet van ontdoen. Mijn makkers kwamen, maar dat hielp niet, want ik kon niet meer met hen gaan. Mijn vrouw, toen onbekeerd zijnde, ziende dat ik in mijn gemoed verslagen was, weende om mij, mij smekende haar mee te delen, wat de oorzaak was. Ja, zelfs zei zij, dat ze voor mij op de knieën wilde gaan liggen, als ik slechts meedeelde, wat er aan haperde.

Ik antwoordde, dat ik haar de zaak niet mee kon delen, maar dat ik geloofde, dat ik naar de hel moest. Deze woorden vielen in mijn gemoed waarvan ik mij niet ontdoen kon: "Of wat vrouw, hebbende tien penningen, indien zij één penning verliest, ontsteekt niet een kaars en keert het huis met bezemen en zoekt naarstig, totdat ze die vindt?" Ik dacht, dat dit iets uit de Heilige Schrift zou zijn. Want de Bijbel was een boek, waar ik gedurende verscheiden jaren geen oog in geslagen had, maar nu wel. Dit bracht mij op mijn knieën voor God, hopende dat Hij, wanneer ik tot Hem bad en mijn zonden beled, mijn Bijbel las en naar de kerk ging, mij genadig zou zijn. Echter nam ik het besluit mijn schuld niet groter te maken, maar indien mogelijk iets van mijn oude rekening af te betalen.

Ik won inlichtingen in omtrent deze liederen, die zich Methodisten noemden, want daar ik zoveel jaren afwezig geweest was, wist ik niet, wat dit woord betekende. Men deelde mij mee, dat het een goed slag volk was, zulken als Wesleyanen en volgelingen van Whitefield. De eersten die ik ontmoette waren Wesleyanen in de Churchstreet. Ik dacht zeker dat het engelen waren, die uit de hemel waren neergekomen en ik begon te denken, dat indien ik volgens mijn besluit deed, God mijn vorige zonden wel over het hoofd zou zien en ik spoedig voor de hemel geschikt zou zijn.

Maar, o, Gods goedheid, barmhartigheid en goedertierenheid! Hij gaf mij hier geen rust, want toen ik tot dat toppunt gestegen was, wierp Hij er mij af en brak al mijn beenderen, door Zijn heilige Wet in mijn hart thuis te brengen.

Toen zag ik in welk een verschrikkelijke toestand ik was; niet slechts dat ik vroeger een zondaar geweest was, maar dat ik er nu een was en ook geen goed doen kon. In het lezen van de Bijbel wekte dit mijn grootste aandacht, hoe God tegen de zonde toornde en dat liet Zijn gebod was, dat ik mijzelf de Heere heiligen moest.

Daarom begon ik te onderzoeken, hoe een mens zichzelf de Heere heiligen kon en ik vernam, dat liederen die de tabernakel bezochten, daar 's zaterdagsavonds heengingen om zich tegen de zondag te heiligen. Toen de zaterdagavond kwam, ging ik erheen. Maar toen ik terugkwam, bevond ik, dat ik meer op een duivel leek dan op een heilige. Ik was totaal onwetend van de weg der zaligheid door Jezus Christus.

Ik zeg dit, daar er velen zijn, die nooit een hartsverandering ondervonden en nochtans weten, dat zij door Christus' verdiensten gezaligd moeten worden. Maar dan zeggen zij: "Jezus Christus is voor allen gestorven." Maar zelfs de Naam Jezus Christus was mij onbekend. Deze werkheiligen gaven mij veel werk te doen. Ik begon de Bijbel te lezen en tot God te bidden, zoals ik het noemde en werkte ook hard, tot ik ten laatste zulk een vijandschap in mijn hart op voelde komen, dat ik zeide: "God is zekerlijk een hard God, want Hij geeft de mens meer te doen dan hij doen kan." "Waarom zou Hij zo hard zijn tegen een schepsel, dat Hij gemaakt heeft?" Een geruime tijd had ik met deze gedachten te doen, nochtans durfde ik deze harde gedachten en mijn vijandschap tegen God niet uit te spreken.

In het bijzonder werd ik bekend met één man. En ik zou wel de gehele wereld willen geven, als ik zo goed als hij was. Ik dacht, als ik die man meedeel, wat ik gevoel, dan zal hij mij zonder twijfel veroordelen en dan geef ik alles op. Toen wij elkaar weer ontmoetten, vertelde ik hem wat ik gevoelde; welke vijandschap ik tegen God en Zijn Woord had. Hij scheen verbaasd. Toen ik hem vroeg of hij ooit iets dergelijks ondervinden had, antwoordde hij mij zeer ruw: "Nee! God verhoedde, dat ik ooit

vijandschap tegen Hem of Zijn Woord gevoelde!”

Hij liet mij gewond liggen. Wel, dacht ik: verdoemd zal ik worden, laat ik doen wat ik wil. Toen begon ik met mijzelf te twisten, dat ik zulk een goddeloos leven leidde en met mijn moeder, dat zij mij niet vermaand had, toen ik bij mijn meester wegliep. Want was ik bij hem gebleven, dan zou ik waarschijnlijk naar de kerk gegaan zijn en een beter leven geleid hebben. Maar dit was nu te laat.

“Ik zal verdoemd worden! Ik kan mij niet bekeren. Ik zal alles maar opgeven en er niet meer aan denken”, dacht ik. Eens ging ik heen om mij dronken te drinken, maar diezelfde tijd voelde ik een hel in mijn consciëntie.

Een geruime tijd bezocht ik een kapel in de Nightingsalestreet, Oost Smithfield, door de Gravin van Huntingdon gesticht; en zo onwetende was ik in die tijd, dat ik niet eens wist, of ze mij wel een kaart voor een plaats zouden willen geven, waarom ik er als dief bleef rondsluipen.

In die tijd preekten daar de heer Jenkins. Maar ik durfde met niemand over mijn staat te spreken. Echter op zekere avond, die ik nooit vergeten zal, sprak een vrouw die daar ook heenging, mij aan en ontlokte mij vele zaken, die op mijn ellende betrekking hadden, waarover ik niet dacht te zullen spreken. Maar ik had ze nog maar juist verlaten of ik werd door zulke verschrikkelijke verzoeken aangevallen, als ik nimmer ondervonden had, namelijk dat ik zo recht op de Theems aan moest lopen en mijzelf verdrinken.

Ik dacht werkelijk dat de duivel met mij wegliep, want ik liep verscheiden mensen tegen het lijf. En ik twijfel er niet aan, dat ik ze ook ondersteboven liep. De plaats waar ik staan bleef, heb ik later dikwijls bekeken. Ik liep tegen een grote paal en hield mij daar stevig aan vast, juist of iemand mij dreef en ik geloof vrij, dat het schuim mij evenals een dolle hond op de bek stond. Toen ik een weinig tot mijzelf kwam, barstte ik in tranen uit. Ik liep een soort steegje in, waar ik ongeveer een kwartier lang weende, waarna ik enige verlichting kreeg.

Daarna ging ik weer verder, mijn treurige toestand overdenkende, nadat ik eerst mijn gezicht onder een pomp gewassen had, opdat mijn vrouw niet zien zou, dat ik gehuild had. Want op deze tijd porde de satan haar aan mij te vervolgen, waarom wij dikwijls twistten, ja, zelfs vochten.

Niettemin waren er, terwijl ik in deze toestand verkeerde, tijden dat ik haar nauwkeurig meedeelde wat ik ondervond. Ik las haar uit de Bijbel voor en ook uit het Gebedenboek. Hoewel ik niet geloofde dat zij zo slecht was als ik, kon ik haar toch nooit zover krijgen de knieën voor God te buigen. Maar de Heere zij tot in der eeuwigheid geloofd, dat Hij mij als een middel gebruikte om haar weinige maanden later op haar knieën te krijgen, toen zij bevond, dat zij in een even slechte toestand als ik verkeerde.

Ongetwijfeld nam de duivel van de gelegenheid gebruik om mij te verzoeken. Slechts de Heere weet welke strikken en lagen hij ons legde. Hier verkeerde ik een geruime tijd onder de Wet, zonder het minste gezicht op Jezus Christus te hebben.

Daarna leidde de Heere mij in de overpeinzing Wie Jezus was. Als ik in de kapel was, lette ik nauwkeurig op wat aangaande Hem werd megedeeld en waar ik Zijn Naam in de Bijbel aan kon treffen.

Ik overdacht dit, want het scheen iets nieuws voor mij. Daarna werd ik stap voor stap geleid om te zien, dat Hij kwam om zondaars te zaligen. Daarop dacht ik: ‘Ik ben een zondaar, maar ik zal wel te slecht zijn’. Na hier lang over getobd te hebben, hoorde ik iemand over een nieuwe geboorte spreken. Hier kon ik niets van maken, denkende dat wij zo door de Heilige Geest veranderd moesten worden, dat wij volmaakt in gedachten, woorden en werken waren.

Op een zekere zomeravond echter liep ik in Moorfields waar een man gepreekt had en horende, dat twee lieden met elkaar in druk gesprek waren, kwam ik wat dichterbij, evenals een veroordeeld misdadiger om te horen of zij ook iets over mijn toestand bespraken. Een van hen merkte op: “Indien wij zeggen, dat wij geen zonde hebben, zo verleiden wij onszelf en de waarheid is in ons niet”, waarop de ander antwoordde: “Indien wij zeggen dat wij niet gezondigd hebben, zo maken wij Hem tot een leugenaar en Zijn Woord is niet in ons.”

Zij deelden elkaar in vertrouwen mee, dat zij zondaars geweest waren, maar nu bevrijd waren van de zonde in het vlees en dat zij, die de genade Gods ontvangen hadden, volmaakt heilig waren. Hierdoor

maakten zij mijn lasten groter, overeenkomstig des Heeren woorden: “Want gij belast de mensen met lasten zwaar om te dragen.”

Ik dacht: ‘Is het de mens mogelijk de staat der volmaaktheid te bereiken, dan zijn zij zekerlijk het volk en ben ik er zeer ver af’. Ik begon nu harder te werken, meer te bidden, ging vaker naar de kapel, las meer in de Bijbel en dacht: ‘Wanneer dit mij niet helpt, dan geef het op.’ Maar ik verklaar, dat ik al de tijd die ik hier in doorbracht, vijandschap in mijn hart vond en kort tegen God en Zijn volk. Ik viel in de een of andere zonde en kwam dan tot mijn oude gevolgtrekking, dat ik na dit alles toch verdoemd zou worden.

Dikwijls ben ik gewoon te zeggen: Wat is het toch een bijzondere zegen Gods onder een leraar geplaatst te zijn, die de weg der zaligheid aan een arm, verstrikt schepsel aan kan wijzen. Maar de Heere weet, dat ik nooit iemand ontmoet had, die mijn gevoelens besprak, eer Hij mij onder uw gehoor bracht, want zo zij het al eens aanroerden, zo trokken ze alles weer stuk eer ze geëindigd waren.

De Heere ging echter met Zijn werk door en na dit zwoegen en klagen behaagde het de Heilige Geest de ogen van mijn verstand te openen, zodat ik enigermate de weg der zaligheid door Jezus Christus kon onderscheiden en dat Hij gekomen was om zondaars te zoeken en te zaligen. En ik gevoelde, dat ik een van de slechtste was. Maar dan was het: “Hij die gelooft, zal zalig worden, maar die niet gelooft, zal verdoemd worden.”

Maar ik kon niet geloven, dat Christus mij zou zaligen. Dat Hij mij zou verdoemen, ja, dat kon ik wel geloven. Het algemeen geroep onder mijn metgezellen was: Waarom gelooft gij niet? Geloof slechts en het werk is gedaan. Ik probeerde nu om te geloven en wat zou ik dat gaarne gedaan hebben. En als ik dan zag dat ik het niet kon, kwam de vijandschap weer opnieuw boven.

Nadat de Heere mij hierin een weinig geoefend had, leerde ik, dat het geloof in Jezus Christus een Gave van God was en dat Hij het slechts gaf aan een volk van Zijn keuze. Dat Hij een volk voor Zichzelf gevormd had. De bitterheid die hierop in mijn hart opborrelde, is buiten bevassing. Wel, zei ik, ‘dit behoort niet gepredikt te worden.’

Maar geloofd zij God, dat het nu mijn liefste bete is, wanneer ik Zijn grote liefde gevoel, die Hij van eeuwigheid tot mij had.

Hier bleef ik bijna vier jaar staan, waarna het de Heere behaagde mij meer en meer de gepastheid van Jezus Christus te doen zien; dat God heilig en ik onheilig was en dat de gerechtigheid, óf van mij als zondaar óf van Jezus als Borg voldoening moest hebben. Ik kon zien, dat Hij de hemel verliet uit liefde tot Zijn volk, onze Borg voor schuldigen, dat Hij rechtvaardig stierf voor de onrechtvaardigen, opdat door Zijn voldoening een zondaar met God verzoend mocht worden.

Mijn gebeden werden toen veranderd en mijn beschouwingen werden geheel verschillend van wat zij eertijds waren. Er was toen een soort aankleven achter Hem. Het gaf toen niets om mij aan het werk te zetten, daar mijn geroep was: “O, dat ik Hem eens voor mijzelf kennen mocht?” En er werd zulk een verlangen in mijn ziel geboren dat mijn taal dag en nacht was: “O, dat Hij Zijn liefde eens aan mij bekend mocht maken!”

Zo verlangde ik in die tijd naar Hem. Want daar ik zag dat ik op de rand van de hel stond, zo had ik de behoefte, dat Hij Zich aan mij openbaarde, opdat ik mocht weten of Hij mij van eeuwigheid bemind had. En daar ik ervan overtuigd was, dat tenzij ik in Hem geloofde en Hem met mijn gehele hart en ziel beminde, niets mij baten zou, zocht ik hiernaar en bad hierom, ja, dit was de gehele inhoud van mijn gebeden.

Maar daar het scheen, dat de Heere Zijn komst vertraagde, zo werd ik weerbarstig. Het ongeloof begon te werken en ik kwam weer lot mijn oude gevolgtrekking, dat alles wel misleiding zijn zou. Ik heb voor enige tijd een klein hoopje gehad, maar ik heb mijzelf bedrogen. Indien Hij mij ooit bemind had, dan zou Hij mij dat wel laten weten.

Op mijn welbestede leven kan ik ook niet terug zien, want van alle zondaars ben ik de slechtste. Ik weet, dat ik de hel verdien en Hij zou rechtvaardig zijn als Hij er mij heen zond. Maar ik moest weten waar ik toe behoor en zal ook niet rusten voor dat ik het weet. Dit waren mijn overpeinzingen.

Maar, loof Hem voor eeuwig, toen ik op zekere morgen op mijn knieën voor mijn bed lag,

ondervond ik iets, dat ik niet beschrijven kan. Maar ik geloof, dat door het zweet en de tranen en de zielsangst waar ik in was, de haren mij onder het bidden ten berge rezen. In deze toestand kwamen deze woorden als een stem in mijn ziel: *“Heb goede moed, uw zonden zijn u vergeven.”* Ik keerde mij om alsof de Heere achter mij gestaan had en zei: *“Heere! Wat, mijn zonden, zijn die voorbij? Ik ben nog een zondaar!”*

Dadelijk werden deze woorden aan mijn ziel toegepast: *“Het bloed van Jezus Christus Gods Zoon reinigt ons van alle zonden.”* Wat ik toen gevoelde, kan niemand met de tong uitdrukken. Maar o, die vreugde, liefde en vrede, die in mijn ziel vloeiden! Ik kon nauwelijks geloven, dat ik dezelfde mens was en kon ook niets voortbrengen dan lof en dankzeggingen aan Jezus. Want ik geloofde toen zeker dat Hij mij van eeuwigheid had liefgehad en al mijn zonden in Zijn eigen lichaam aan het kruis gedragen had. Ik kreeg toen des daags en des nachts belofte op belofte en zowel in mijn slapen als in mijn waken was mijn ziel bij Hem. Ja, op iedere belofte in de Bijbel maakte ik aanspraak.

Vreze had ik niet en ik gaf ook nergens om, dan om de Heere Jezus Christus, Hij was mijn lied des daags en des nachts. Op sommige tijden zegende de Heere mijn ziel zo overvloedig, dat ik, hoewel in onwetendheid, tot Hem zei: *“Heere, dit is meer dan ik ooit om vroeg en ooit verwachtte. Dit is voldoende en ik zal nooit meer twifelen, want dit is boven het bereik van ‘s mensen verwachten of verlangen.”*

De Heere nam dit echter nog niet weg, want ik geloof, dat ik bijna twaalf maanden in deze toestand verkeerd heb en ik loofde Heere tot in eeuwigheid, want tot op deze dag toe heeft Hij mij niet zonder een klaar gevoel daarvan gelaten. Want als het God de Heilige Geest behaagt mij in Christus' verzoening in te leiden, is mijn hart gebroken en kan ik niet nalaten mij er dikwijls over te verwonderen, hetzij onder het gepredikte Woord, hetzij bij het lezen van de Bijbel of het buigen van mijn knieën of onder mijn werk.

Maar als ik overdenk waar Hij mij, de goddelooste van allen, van gered heeft, o, dan zou ik wensen, dat ik altijd tot eer en heerlijkheid van Zijn gezegende Naam mocht leven!

Enige tijd vóór het de Heere behaagde, mij in de beproeving des geloofs, welke Hij mij gegeven had, te brengen, had ik een gezicht dat ik, zolang ik in het vlees ben, nooit zal vergeten. En ik zal trachten, als de Heere er mij toe bekwaamt, het op te schrijven.

Op zekere morgen ging ik naar gewoonte op mijn knieën voordat ik aan mijn dagelijkse arbeid ging en ik vond een grote toenadering tot de Heere in het gebed. Maar plotseling werd ik in mijn geest opgenomen, zodat ik vergat dat ik op mijn knieën lag. Ik zag mijzelf in een helder schijnende wolk, waar de zon op het punt stond door te breken. Ik lag op mijn zijde in de wolk, terwijl ik mijn ogen gevestigd had op een geschrift, dat op de bodem van de wolk lag. Op dat ogenblik pleitte ik de Heere op Zijn beloften, Hem zeggende van Zijn beloofde zegeningen, Zijn getrouwheid, goedheid, genade, barmhartigheid en liefde. Mijn ogen waren op het schrift gevestigd, alsof zij deze woorden toepasten: *“Geloof gij dat?”* Ik brak uit en zei: *“Ja, Heere, ik geloof, dal Gij aan allen, die Gij het beloofd hebt, Uw trouw zult houden.”* Ik begon weer te pleiten. Dezelfde woorden kwamen weer in mijn gemoed: *“Geloof gij dat?”* Weer zei ik, dat ik het geloofde. Dit werd verscheiden malen toegepast.

Toen kreeg ik mijn goddeloosheid te zien en deze schriftuurplaats kwam in mijn gemoed: *“Wee mij, want ik verga! Dewijl ik een man van onreine lippen ben, en ik woon in het midden eens volks, dat onrein van lippen is; want mijn ogen hebben den Koning, den HEERE der heirscharen gezien.”* Jes. 6:5. Toen ik tot mijzelf kwam, was ik in een belachelijke houding, want mijn hoofd was omgedraaid en ik was zeer nat, ik denk van tranen. Maar dit werkte geen slaafse vrees in mijn hart, want mijn ziel was nog werkzaam met de Heere Jezus.

Ik overdacht wat dit alles kon beduiden. En spoedig hierna begon de Heere Zijn troostrijke tegenwoordigheid langzamerhand te onttrekken. Ik kon, zoals gewoonlijk, geen gemeenschap meer met Hem oefenen. Ik zocht Hem niet mijn gehele ziel maar kon Zijn troostrijke tegenwoordigheid niet ontwaren. Toen begonnen er zulke godslasterlijke gedachten in mijn hart te verrijzen en ook kwamen de verdorvenheden van mijn hart in werking. En daar God Zich blijkbaar onttrokken had en het ongeloof binnenkwam, begon ik alles in twijfel te trekken of het Zijn werk wel geweest was. Want dit

dacht ik, nooit meer te zullen vinden. Ik zat toen onder Mr. W., wiens kapel in de straat, Lincolus Innfields is. Toen ik de Heere niet vinden kon, zocht ik naar mijn mening bevestigde christenen die tot die kerk behoorden. Enigen zeiden, dat zij, welke die liefde ondervonden waarvan ik sprak, nooit in die staat zouden zijn. Weer anderen zeiden, dat ik hun gezelschap verlaten had en zeker met slecht gezelschap verkeerde.

Ik ging toen naar Mr. W., de leraar, die mij werkelijk uitlachte en zei, dat ik op Jezus moest zien. Ik deelde hem mee, dat ik Hem niet kon vinden en, zeide ik, had ik slechts een gezicht van Hem, dan zou ik niet tot u komen.

Naar ik geloof, verkeerde ik in deze toestand bijna zes maanden en niemand behalve God en ikzelf weet wat ik toen leed, als ook degenen die hetzelfde ondervonden hebben. Bij tijden kwam ik zo in opstand, dat ik heimelijke wenste, als ik over straat liep, dat iemand mij doorsteken zou, opdat ik uit mijn lijden zou zijn.

's Nachts als de godslasterlijke gedachten in mij opkwamen, ben ik dikwijls uit het bed gesprongen en heb God op mijn knieën gebeden, dat indien ik niet in het genadeverbond begrepen was, Hij dan niet zou dulden dat ik van mijn knieën opstond, maar mij naar mijn verdiende plaats, de hel, zou zenden. Maar ik kreeg geen antwoord.

Op een andere tijd ging ik weer met een vernederd hart in het verborgen op mijn knieën en riep aldus: "Heere, beslis de zaak nog eens tussen de satan en mij?" Ook brak ik wel eens uit: "Ik ken de Heere, ja ik ben er zeker van."

Soms heb ik met de duivel meer dan twee uren geredetwist. Mijn gehele ondervinding heb ik hem overgegeven, tot ik aan mijn verlossing toekwam, waar de Heere tot mijn ziel van vrede sprak. Dit kon ik nooit opgeven, de Heere zij geloofd, want Hij bewaarde mij. Anders zou de satan het gewonnen hebben.

Ten laatste kwam ik tot dit besluit: tot niemand zal ik ooit meer over mijn ondervinding spreken, want ik geloof, dat er niemand in de wereld is, die er iets van weet. "Nee", zei de duivel, "je bent niet verlost en je kunt ook niemand vinden die van de dienstbaarheid van de Wet verlost is, die ooit in een toestand zoals jouw gebracht werd."

Waarop ik deze gevolgtrekking maakte, dat, indien ik God toebehoorde, Hij mij van dit kwaad bewaren zou. Maar zo niet, dan zou de duivel het winnen, want mijzelf kon ik niet bewaren. In deze ongelukkige staat ging ik voort. Mijn hart was soms zo hard als een keisteen en vol van de woede van de duivel. Bij tussenpozen had ik enige vernederingen, waarin ik mijn hart enigmate voor de Heere uit kon storten. Dan werd ik weer besloten en mijn hart zo hard als een steen. Wel, dacht ik: 'Ik zal mijn gehele leven wel klagende door moeten brengen'.

Maar op zekere zondagmorgen toen ik op weg naar de kapel was (want ik kon er niet weg blijven, hoewel ik er hevig toe verzocht werd), overdacht ik mijn toestand. Ik dacht: 'Is er nu niemand die met mij meevoelen kan, is er niemand die mijn staat beschrijven kan?'

Deze woorden werden toen met kracht aan mijn ziel toegepast: En Ik zal ulieden herders geven naar Mijn hart; die zullen u weiden met wetenschap en verstand." Ik was in mijn gemoed overtuigd, dat dit van de Heere kwam en riep uit: "Heere, waar zijn deze? Ik kan niemand vinden, die iets van mijn ondervinding kent." Deze woorden werden op mijn gemoed gebonden en ik was dikwijls gewoon te zeggen: "Heere, waar zijn zij?"

Kort daarop zag ik een man en een vrouw, met wie ik in kennis geweest was, uit uw kapel in de Tichfieldstreet komen. Ik was van plan hen te mijden, maar zij riepen mij. Ik dacht: 'Zij zullen niets uit in mij krijgen'. Zij vroegen mij hoe ik het maakte, waarop ik antwoordde: "Dat gaat nogal." Maar aan mijn gezicht moeten zij gezien hebben, hoe ik gesteld was.

"Waarom ga je Mr. Huntington niet horen?" vroegen zij verder, waarop ik antwoordde, dat ik niet wist wie te gaan horen of waar heen te gaan.

Zij zeiden mij waar u preekte, waarop ik niet veel zei.

Maar de gehele week lag dit zeer op mijn gemoed en 's zondagsmorgens ging ik van huis en vond uw kapel. Ik herinner mij dat ik op een van de vrije plaatsen als een dief in een hoek kroop, opdat nie-

mand mij kennen zou.

De tekst waaruit u preekte, herinner ik mij niet meer, maar ik luisterde zo aandachtig, dat ik gedurende een geruime tijd niet gedaan had. Zodra u uitgesproken was, ging ik weg opdat niemand, die mij kende, mij zien zou. Want ik had veel boze zaken over u horen vertellen, waarvan ik spoedig achter kwam, dat men ze niet bewijzen kon.

Toen ik op weg naar huis uw preek overdacht, zei ik: “Deze man schijnt iets van wat ik gevoel te kennen; ik zal hem nogmaals gaan horen.”

Thuiskomende zei ik tot mijn vrouw: “Ik geloof, dat de Heere mij een man gewezen heeft, die iets van mijn ellende kent, want hij scheen er iets van aan te roeren.” Zij vroeg waar dat was en wie die persoon was, waarop ik antwoordde: “Zijn naam is Huntington en het is bij de Oxford Market en dat ik van plan was er ‘s avonds weer heen te gaan.”

Zij geraakte hierover in een boze stemming en zei, dat ik haar zover niet zou krijgen om iedereen maar te gaan horen. Ik was echter besloten te gaan en kwam ook, haar meebrengende. En, geloofd zij de Heere, Die ons nooit terug doet gaan. Het behaagde Hem mij een horend oor te geven, zodat ik niet als gewoonlijk met mijn oude verzoeken onder de prediking van het Woord aangevallen werd.

Gedurende enige weken, dacht ik, dat u slechts voor mij preekte, daar u mijn staat zo juist beschreef als het eindelijk geheel uitkwam. De Heere zegende het aan mijn ziel. Ik werd weer in vrijheid gezet, de vrede werd uitgeroepen, u werd in mijn consciëntie geopenbaard en ik verheugde mij weer in het licht van Gods aanschijn. Ik loofde de Heere, dat Hij mij onder uw bediening gebracht had, ik dankte Hem dag en nacht. Toen kon ik zien, dat u de leraar was, die de Heere mij beloofd had te geven.

Nu kwam er vervolging, maar de Heere zij geloofd, in deze zaak heb ik Zijn tedere goedheid dikwijls bewonderd. Hij duldde niet dat ze tot mij spraken, eer het Hem behaagde weer tot mijn ziel van vrede te spreken. Niet slechts werd ik door de lieden van de kapel van Mr. W. vervolgd, maar zij verzonnen ook leugens in hun hart. Want zij zeiden, dat ik hen verlaten had om in de zonde te kunnen leven.

Mr. W. deelde mij zelf mee, dat ik *in de gemakstoel van Huntington* gekomen was, maar op mijn doodsbed zou ik het wel anders leren. Ik deed hen weten, dat ik ten allen tijde bereid was voor de kerk te bewijzen, dat hetgeen zij zeiden vals was. Maar zij zonden nooit om mij, maar gaven mij op, op mijn val blijvende wachten.

De Heere alleen zij de eer, dat Hij mij tot op deze stonde door Zijn machtige arm staande gehouden heeft en mij heeft laten zien, dat enige, die als pilaren onder hen gerekend werden, Jezus hun rug toekeerden. Maar ik weet, dat het door Zijn genade is, dat ik tot op deze ogenblikken sta als een van de geringste onder de arme, verlore zondaars. Deze beproeving leerde mij Gods getrouwheid aan Zijn uitverkorenen kennen. Want dit leerde ik in deze smeltkroes.

Kort hierop verkilde mijn liefde en begon ik naar aardse goederen te hunkeren. Ik dacht, dat het niet meer dan billijk was, als ik door eerlijke handel iets over kon sparen. Zoals ik dacht, begon ik hieraan met een gewillig gemoed en ook niet zonder gebed tot God. Ik keek of er iets te vinden was en zag, dat er een kaarsenmakerswinkel aangeboden werd en ik kon geld lenen om te beginnen. Dit zou ik zeer graag hebben. Ik ging naar de Heere en bad, indien het Zijn wil niet was, Hij het mij niet zou laten hebben, ja, dat bad ik zeer dikwijls. Maar ik moet bekennen, dat, hoewel ik ertegen bad, als het Zijn wil niet was, mijn hart er nochtans vóór was en de Heere, Die de Doorzoeker des harten is, wist dat ik het graag hebben wilde en tot mijn smart gaf Hij het mij ook. Hoewel ik hard zwoegde en het goed meende, was ‘s Heeren hand in alles wat ik ondernam tegen mij. Hierover verwonderde ik mij, want ik zag toen de strik nog niet. Maar door ondervinding leren wij die kennen. En ik dank mijn dierbare Verlosser, dat Hij mij ooit in een weg van beproeving bracht om de sluwheid van de satan en de geneigdheid van mijn hart om van de Beste van alle vrienden af te wijken, enigermate te leren kennen. Hier ging ik voort, hopende dat de zaken een wending zouden nemen. Maar ik had mijn God verloren. Er was geen gemeenschapsoefening en de zaken werden al slechter en slechter. In deze zin waren mijn gebeden buitengesloten. Op mijn smekingen kreeg ik geen antwoord en alle dingen werkten mij tegen. Soms twistte ik er met mijn vrouw over wiens schuld het was, dat wij daar waren, want wij waren beiden in de war. Dan beknorden wij elkaar en dan baden wij weer, waar het hielp allemaal niets. En

hier hield de Heere ons tot wij er zo gevoelig ziek van waren, als er ooit een arm schepsel in de wereld van geweest was. Toen behaagde het Hem ons tot in het stof te vernederen en toonde ons, dat wij door begeerlijkheid en de verleiding van de rijkdom van deze wereld van Hem afgeweken waren, want mijn hart joeg die na. Maar Zijn tedere liefde tot ons wilde ons niet laten gaan. Ofschoon Hij mij een geruime tijd dicht aan Zijn voetbank hield om te belijden en om verlossing te smeken, eer die kwam, was het gewoonlijk in mijn ziel: “Hebt gij uzelf deze dingen niet berokkend?” Waarop ik uitriep: ‘Ja, Heere! Dat heb ik en wij smeken als arme wormen om Uw vergevende liefde en om verlossing uit deze plaats.’ Ik was gereed te zeggen, dat ik nooit weer in deze weg verstrikt zou raken. Maar de Heere weet hoe zwak wij zijn en ik zie, dat Hij het ons ook zal laten weten. Want in minder dan een jaar was ik weer in dezelfde weg verstrikt. Maar na deze verlossing liep ik mijn weg voor enige tijd met blijdschap. De Heere zegende mij dikwijls onder het Woord en het behaagde Hem mij vele dierbare beloften te geven.

Omtrent deze tijd waren er drie of vier vrienden, zoals zij zich noemden, uit de kapel in Mulbury-gardens naar mij toegekomen om een avondje bij mij door te brengen om mijn belijdenis te onderzoeken en welke leerstellingen ik erop na hield, sinds ik ging horen. Zij schenen mij zeer te beklagen en stelden mij vele vragen, welke ik door ‘s Heeren bijstand enigermate beantwoordde. Ik drong op de werkingen des Geestes aan, terwijl zij de vrije wil voorstonden. Ik deelde hen mee, hoe God Zijn uitverkorenen met een eeuwigdurende liefde bemint en hoe zij door Zijn almacht staande gehouden werden. Zij zeiden, *dat ik de Wet, namelijk de Tien Geboden, als een regel des levens moest houden*, al was ik ook door genade geroepen of anders was ik een Antinomiaan (ik wist toen niet, wat dit woord betekende).

Hierop vroeg ik, hoe ik dan verder moest handelen. Waarop zij antwoordden, dat ik zoveel mogelijk in de voetstappen van de Heere Jezus wandelen moest. Ik antwoordde, dat de mens louter een machine was. Want slechts zolang als hij door de Heilige Geest bewerkt werd, kon hij doen wat God welbehagelijk was. “Want het is God, Die in u werkt, beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen”, Filip. 2:13.

Dit vertoornde mijn gasten en zij vervolgden mij hevig en één van hun bondgenoten plaagde mij fel, tot ik haar haatte. Zij was gewoon mij ‘s avonds, als ik van mijn werk thuiskwam, op straat op te wachten, tot ik ten laatste uitzag of zij er ook aankwam en dan wilde ik liever een omweg maken dan haar te ontmoeten. Deze woorden kwamen in mijn gemoed: “De Wet werkt toorn.”

“Och Heere”, riep ik uit, “daar is geen liefde, wij kunnen niet samengaan.” Maar de duivel, die er altijd op uit is het arme schepsel dat in Gods wegen wenst te gaan, in ellende te brengen, wilde mij graag wijs maken, dat deze lieden van God geleerd waren. Ik dacht, als zij gelijk hebben, dan ben ik op een dwaalweg. Maar de Heere zij geloofd, dat Hij mij bekwaam maakte het alles aan Hem te vertellen. En spoedig daarna liet Hij er u uit preken, waardoor ik zag, dat ik gelijk had. Het behaagde de Heere zeer troostrijk tot mijn ziel te spreken, eer Hij mij in de smeltkroes bracht en daar toonde Hij mij wat de Wet was.

Op zekere dag aan het werk zijnde, behaagde het Hem mij in te leiden in hetgeen waarover u de vorige zondag gepreekt had. De Heere brak in mijn ziel door en wierp er zoveel licht over, dat ik zag, *dat al degenen, die de Wet voorstonden als een regel des levens voor de gelovige, er in dienstbaarheid onder waren.*

En de Heere zeide tot mij: “Zo de leraars, zo het volk.” Ik dankte Hem, dat Hij de ogen van mijn verstand geopend had om het zo duidelijk te zien. Mijn ziel was zo vol, dat ik verplicht was mijn werk te verlaten. Ik ging in een steenkolenhok van mijn meester waar ik mijn ziel in lofzangen en dankzeggingen tot de Heere uitstortte voor Zijn genadige goedheid. Toen ik bezig was Hem te loven, kwamen deze woorden met kracht tot mij: “Gij zult niet meer genoemd worden de verlatene, want de Heere heeft lust aan u.”

Ik dacht, dat ik neer zou vallen. Ik riep uit: “Heere! Dat aan mij, de onwaardigste onder alle zondaren!” Maar God de Heilige Geest gaf mij ogenblikkelijk een gezicht op de Heere Jezus, Die voor al mijn zonden verzoening gevonden had. Hier werd ik door iemand gestoord, die deze weg uitkwam, waarop

ik naar een andere plaats ging. Hier sloot ik mij op en bad de Heere mij staande te houden, Hem meedelende hoe zwak en hulpeloos ik was. Toen kwamen deze woorden met kracht in mijn gemoed: “Indien Ik u vergeet, o Jeruzalem! zo vergeete Mijn rechterhand zichzelf! Mijn tong kleve aan Mijn gehemelte, zo ik u niet gedenke.”

Ik zeide toen, dit is dan mijn belofte aan de Heere: “Moge mijn rechterhand zichzelf vergeten en mijn tong aan mijn gehemelte kleven, als ik ooit vergeete Uw heilige Naam te loven.” Hiervoor vroeg ik de Heere naderhand duizendmaal vergiffenis, maar het kon niet herroepen worden. Want ik wist dat Hij het alleen was, Die in mij moest werken het willen en het werken. Maar dikwijls denk ik nog aan mijn belofte.

Op deze tijd had mijn vrouw een andere winkel gehuurd, waar zij groente verkocht en het scheen, dat zij goed vooruit ging. Maar ik wilde mijn hand hier niet in hebben, daar ik met het andere al genoeg geleerd had. Daarom bestuurde zij de zaak geheel alleen en was in haar ziel ook zo dor als maar mogelijk was.

Kort hierop legde de Heere mij op het ziekbed, waar ik het gebruik van al mijn ledematen verloor. En wat nog erger was, ook verloor ik de Beste van alle vrienden, de Heere Jezus. Ik begon toen te murmureren en in opstand te komen, totdat mijn oude weerstrevigheid zich begon te vertonen. Want ik kan in waarheid zeggen, dat deze schriftuurplaats op die tijd aan mij vervuld werd: “Bij de verkeerde bewijst Gij U een Worstelaar.” Ik had grote lichamelijke smart en kreeg van verscheiden dokters medicijnen. Maar het baatte niets, want ik verkeerde ongeveer een maand of vijf weken in deze toestand. Waarna de Heere mijn pijn verlichtte en ik wat beter scheen te worden, waarmee mijn oude mens zeer wel ingenomen was. Maar de Heere zij geloofd, dat Hij mij deze weg zo niet wilde doen verlaten, wat ik nu van achteren zie. Want Hij deed mij weer instorten, maakte het heter dan te voren. Hij vernederde mijn hart eronder en maakte er mij onderworpen onder.

Toen kwam mijn dierbare Verlosser weer tot mij, mij koesterende met de zoete openbaringen van Zijn eeuwige liefde en mij gewillig makende deze zondige wereld te verlaten. Toen Hij aldus mijn stenen hart door Zijn kracht vernederd had, heelde Hij mijn lichaam en bracht mij weer op de been. O, welke moeite doet de Heere aan zulke zondige ellendelingen als wij!

Hierop zond de Heere ons uit deze winkel van afhankelijkheid en toen ontkwam mijn vrouw het niet. Want Hij wierp haar op dezelfde wijze neer. En dit ging zover, tot ik nauwelijks iets in huis overgehouden had. Des Heeren hand scheen in alles wat ik ondernam tegen mij te zijn. Ik bad en riep tot de Heere en had ook dikwijls gemeenschap met Hem en ook kreeg ik vele dierbare beloften.

Ik gaf acht op Zijn hand, uitredding verwachtende, maar er kwam geen antwoord. Echter greep ik naar alles, dat mij in de weg kwam. Dan dacht ik weer, dit is de Heere, dit is Zijn weg. Maar nee, nog niet. Ook zwoegde ik zeer hard, maar het hielp allemaal niets. De Heere hield mij hier en mijn vrouw bleef ziek, elke dag verwachtende, dat ik haar bij mijn thuiskomst niet meer levend zou vinden. Tot ik nauwelijks meer in staat was in ons levensonderhoud te voorzien.

Ik dacht, het is moeilijk om zo op God te vertrouwen. Maar Hem zij de lof tot in eeuwigheid, dat Hij mij naderhand toonde, wat het was op Hem te vertrouwen in al mijn behoeften. Mijn gezegende Vader was genoodzaakt mij zwaar te tuchtigen eer Hij mijn wederstrevige wil in tijdelijke behoeften onder de Zijne bracht. Ja, Hij stond zelf niet toe dat ik bij de vereniging voor de armenzorg bleef (waar ik vóór mijn roeping aan verbonden was). Met veel weezin gaf ik dit eindelijk op. Maar de Heere had besloten, dat ik alleen op Hem mijn betrouwen zou stellen. En wat is dit een gezegend leven om uit de hand des Heeren te leven. Het houdt onze vreze in oefening, zodat ik bang ben Hem te beledigen, Die in al onze noden voorziet.

Ik ben niet zonder vreze, twijfelingen en beproevingen in mijn weg, want ik draag een lichaam der zonde om, wat de zwaarste last is, die ik te torsen heb. En in werkelijkheid is het voor al Gods kinderen, die de zonde hebben leren haten, een zware last. Wanneer de Heere Jezus Zijn aangezicht verbergt, bevind ik, dat het zwaar werk is om tegen de wereld, de zonde en de satan te vechten. Van de wereld ondervind ik veel verdrukking. Want terwille van mijn brood moet ik met vele vijanden samen werken. Velen letten erop of ik eens mocht vallen. De duivel legt mij vele lagen en strikken, maar de

Heere heeft mij daaruit verlost. En ik vertrouw dat Hij mij verder ook verlossen zal. Van de wereld heeft Hij mij volkomen ziek gemaakt; ik verlang ernaar om bij Hem te zijn. Hier is niets wat mijn ziel bevredigen kan, als de Heere Jezus afwezig is.

U, als een gezonden leraar van God, zijt tot grote zegen voor mijn ziel geweest. Want dikwijls, als ik voor mijzelf niet bidden kan, kan ik dit voor u en ben dan enigszins voldaan, dat de Heere mij verhoord heeft.

Dat de Heere u zegene en u beware en het licht Zijns aanschijns over u doe lichten om Zijns Naams wil, door Jezus Christus en om Zijn lieve kinderen wil, is de bede van een arme, gezaligde worm.

U alle goeds toewensende en getrouwe zoon in het geloof,
T.S.

22. Aan de heer T. S.

Geliefde van God!

Vrede en waarheid zij met u!

Uw eenvoudig verhaal kwam behouden in mijn bezit en na nauwkeurige lezing vond ik er veel liefelijks in en in mijn ziel vele gevoelens, die het lezen ervan vergezelden. Ik was verbaasd, ik bewonderde, ik had medelijden, ik weende en bij tijden lachte ik hardop. In mijn hart zei ik: "Dit schip heeft vele wendingen gemaakt, vrij wat afgezeild en is in tien jaar geen knoop naar de gewenste haven gevorderd, die toch zo geriefelijk is om in te overwinteren."

Echter verblijden wij ons te zien, dat Jona behouden aan land gekomen is. U en ik, mijn zoon, zijn aan vele algemeen heersende ongemakken onderworpen, welke vele bittere dranken en vele geneesmiddelen vereisen. Stijve halzen en stenen harten, onbuigzame willen en halsstarrige gemoederen, de melaatsheid in het bloed en de plaag in het hart, deze allen vereisen veel onderzoek en zeer vele geneesmiddelen en allen zijn ze weinig genoeg om onze gezondheid terug te geven en ons in het leven te behouden.

U hebt een grote loopbaan gekregen om eens op terug te zien, overvloed van ruimte tot overdenking en een groot gedeelte van deze wereld tot onderzoek. Een aanhoudend toneel van bewaringen en ontelbare uitredingen door een onbekende God moet bij tijden wel een zielsvernederende overweging voor u zijn en bevestigt ook deze wonderbare tekst "Bewaard door Christus Jezus en geroepen."

Echter zal ik zo vrij zijn te zeggen, dat u aan land harder behandeld bent dan ooit op zee. Geen kapitein, bij wie u ooit zeilde, heeft u met die wreedheid behandeld, die u van uw oude meester, de duivel, ondervonden hebt. Alle slagen met de zweep waren slechts muggenbeten vergeleken met de kastijdingen en de roede Gods. Ook waren geen gevaren ter zee zo gevaarlijk als het zweven boven de bodemloze put, met een schuldige consciëntie onder de vloek van God.

Ik weet, dat gij mij hierin zult toestemmen. Welke bemoeiingen, welk een geduld en welk een tedere zorg oefent de Almachtige ten bate van arme, kruipende aardwormen, die zulke vijanden van Hem en zulke onbeschaamde opstandelingen tegen Hem zijn! Maar Zijn besluit is vast, Zijn eeuwige liefde onveranderd en de prijs van onze verlossing is betaald en dit moeten wij weten, gevoelen en genieten, zal het ons doen versmelten, ons vernederen en reinigen, opdat God verheerlijkt wordt.

Het is waar dat, had al uw lijden in verdediging van het Evangelie geweest, dit een eer geweest was en dan zou gij zelfs op uw rug de littekenen van de Heere Jezus gedragen hebben. Maar helaas, je werd om uw zonden gekastijd, maar zelfs dit heeft ten goede gewerkt. Want aldus hebben wij onze bekomst van deze ijdele en ellendige wereld gekregen en ik geloof, dat welke gelegenheid er zich ook voordeed, wij niet zouden verlangen ertoe terug te keren.

Wereldse voorspoed is zelden tot bevordering van het goede werk inwendig. Indien het dit wel was, dan zou God Zijn volk gewoonlijk niet zo arm houden. Een staat van volstrekte afhankelijkheid tot Hem is de beste voor ons, ofschoon onze trotse natuur er zich niet aan wenst te onderwerpen. Het maakt ons arbeidzaam, waakzaam en voorziet ons van vele smekingen aan de troon der genade. Zijn

barmhartigheden maken het zoet en het verwekt dankbaarheid voor de minste gunst. En als de Almachtige Zijn goedheid voorbij ons doet gaan, zien wij onze tekenen en vele herinneringen tot ons nut, welke het geloof verlevendigen en onze hoop vermeederen. En daar Hij ons alle noodzakelijke behoeften beloofd heeft en er zowel tijdelijke als geestelijke zegeningen in Zijn verbond en belofte beloofd zijn en Christus verordend heeft als Erfgenaam van alle dingen, die tot dit en het toekomstige leven behoren, zo is ons deel het veiligste in Zijn handen en Hij zal onze erfenis voor ons uitkiezen.

Hij heeft niet besloten ons onze goederen in dit leven te geven. Voor ons heeft Hij iets beters beschikt, een schat in de hemelen, waar geen mot verderft, noch dief inkomt. Wees daarom tevreden als u voedsel en kleding hebt. Want wij hebben niets in de wereld gebracht en het is zeker, dat wij er ook niets uit zullen dragen.

Laat u door bekenden niet verschrikken en duldt ook niet, dat gij door iemand, die een belijdenis van godsdienst maakt, u in dienstbaarheid laat brengen; laat hij zijn wie hij wil. Er zijn slechts weinigen, vergelijkenderwijze gesproken, die zowel de Wet als het Evangelie in hun kracht kennen. Deze kennen nóch de goedheid, nóch de gestrengheid van God. Ook kunnen zij niet van genade of recht zingen.

Het heeft mij dikwijls gesmart, als ik zag, dat een jong gelovige, die pas uit de duisternis getrokken was, iedereen naliep die hij vond, die er maar een belijdenis op nahield. De ene berooft hem, een ander wondt hem en weer een ander ergert hem. Indien dezulken zich stil en rustig hielden en zich niet met een ander bemoeiden, maar op des Heeren werk aan hen en hetgeen tussen hun ziel en hem voorviel, letten, acht gaven op Zijn stem en wachtende waren op Zijn bezoeken, geestelijke zaken met geestelijke vergelijkende, Zijn Woord met Zijn werk en zich beijverden hun roeping en verkiezing vast te maken, dan zouden er niet zoveel hinkende en twijfelende gelovigen zijn, als nu het geval is. Maar zij laten de beste gelegenheden voorbijgaan *en dan zullen er dagen komen, wanneer gij zult begeren eender dagen van de Zoon des mensen te zien en gij zult die niet zien.*

Zulke eenvoudige zielen worden dikwijls verstrikt door de laagste huichelaars. Zij zien hoog op bij iemand, die een groot licht schijnt te zijn en dan zien ze hem wandelen in zijn licht en geloven zeker, dat hetgeen hij zegt het Evangelie is.

Een ander schijnt niets dan geloof en vuur te zijn en dan rusten zij op zijn arm. Langzamerhand valt dit schijnende licht in dwalingen en de vermeende sterke gelovige ontdekt niets dan onbezonnen vermetelheid. Dan moeten hun rechterogen uitgestoken en hun rechterhanden afgehouden worden en hoe kreupel en verminkt voelt zulk een arme ziel zich dan? Dan wankelt en struikelt hij. Dan is hij verzwakt en verootmoedigd en hoe schudden zijn natuurlijke aandoeningen hem dan aan de satan overgegeven werd en Paulus toen Alexander en Demas hem de rug toekeerden. Maar God verliet hen nooit. *“Zo is dan onze gemeenschap met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus.”* Hij zal met ons zijn door goed gerucht en kwaad gerucht en in onze grijze haren en hoge ouderdom zal Hij ons dragen.

Ach, dat wij in nederigheid met Hem mochten wandelen. Wandel met Hem in vrede en rechtvaardigheid en Hij zal op ons pad schijnen, onze voet richten en ze uit elk net voeren. *“Niemand is er gelijk God, o Jeschurun, Die op de hemel vaart tot uw hulp en met Zijn hoogheid op de bovenste wolken. De eeuwige God zij u een woning en van onder eeuwige armen en Hij verdrijve de vijand voor uw aangezicht en zegge: verdelg!”* Deuk 33:26-27. Onder Zijn hoede beveel ik u aan en onder Zijn schaduw moge uw vertrouwen zijn, tot alle ellende doorgeworsteld is.

Amen, ja amen, zegt uw gewillige dienstknecht in Christus Jezus.

William Huntington SS

23. Aan de weleerwaarde heer Huntington

Eerwaarde en hooggeachte heer!

Daar ik bij u kwam toen ik in de bodemloze put neerzonk, dacht ik het niet meer dan gepast en recht te zijn u mee te delen, hoe de Heere mij nu in vrijheid gesteld heeft. En daar ik ervan overtuigd ben, dat u er behagen in schept van de werken des Heeren te horen en van de kracht en de heerlijkheid van Zijn Koninkrijk, zo bemoedigt mij dit u het volgende te schrijven.

Ik werd geboren uit ouders, die zich van de Staatskerk afgescheiden hadden en werd, zoals men het gemeenlijk noemt, op godsdienstige wijze opgevoed, waarom ik mij van mijn jeugd af aan nauw aan onze bijeenkomst hield. Toen ik mijn achttiende jaar bereikt had, begon ik zeer te verlangen om de leerstellingen, welke ik, nog op het land zijnde, had horen preken, te verstaan.

En daar ik toen als leerjongen in Londen verkeerde, was ik in de gelegenheid verschillende predikers te horen. Gewoonlijk ging ik deze horen, die men gezonde Calvinisten noemde, gelovende, dat dit de leraars waren door Christus aangesteld. Ik was echter dikwijls in mijn oordeel verward door sommigen, die niet duidelijk waren, want ik kon geen overeenstemming in hun leerstelsels zien.

Het is nu ongeveer drie jaar geleden, dat ik door des Heeren goede voorzienigheid onder uw gehoor kwam, waar ik spoedig klare beschouwingen van de leer van het Evangelie kreeg. Ik bevond echter, dat uw prediking geheel tegenstrijdig was met vlees en bloed. Maar daar ze in overeenstemming was met de Goddelijke openbaring, wist ik, dat zij de waarheid was.

Omtrent deze tijd behaagde het de Heere een volle overtuiging in mijn gemoed in te drukken, dat ik wedergeboren moest worden en dat ik, zo in mijn tegenwoordige staat stierf, niet zalig zou worden. Dit bracht teweeg, dat ik God veel in het gebed ging zoeken, dat Hij dit goede werk in mij mocht werken.

Ik werd ook overtuigd van de ijdelheid van mijn natuurlijke vormendienst en gevoelig gemaakt over mijn blindheid en onwetendheid en leerde ook, dat al mijn kennis van de leerstellingen van het Evangelie, zonder de kracht ervan, ijdel was. Ik wenste, dat ik een vermoeide en belaste zondaar was,

want, dacht ik, dan zou er veel hoop voor mijn zaligheid zijn. Maar in mijn dwaasheid dacht ik, dat ik niet goddeloos genoeg geweest was om ooit zo met schuld en dienstbaarheid beladen te worden als sommigen.

Door uw prediking leerde ik verstaan, dat ik onder de roede door moest gaan, eer ik onder de band des Verbonds gebracht kon worden. Waarom ik verwachtte, dat ik een zware lichamelijke bezoeking zou ondergaan en dat ik mijzelf ook verloren zou zien, waarna God Zijn Zoon aan mij zou openbaren en dan zou alles goed zijn. Daarom was ik een geruime tijd onder uw bediening, de Heere ernstig smekende Zijn Woord met kracht aan mij toe te passen.

Bemoedigde u de zoekende zielen, dan was ik zeer gelukkig, daar ik geloofde, dat ik er ook een was. Maar helaas! ik was nog een vreemdeling aan de opstand van mijn natuur en ook kon ik niet geloven, dat ik zulk een vijand van God was, als u verklaarde, dat wij allen waren. Totdat het de Heere, in de vorige maand april, behaagde een diep werk aan mijn ziel te beginnen.

In het begin werd ik des daags door zulk een donkerheid in mijn gemoed en des nachts met zulk een vreeze en beving aangegrepen, dat het dikwijls drie of vier uur duurde eer ik de slaap kon vatten. De Heere begon de gedachten van mijn hart te openbaren om mijn geheime zonden mij in orde voor ogen te stellen. Ik had nog niet lang in deze toestand verkeerd, toen er een man, die vroeger gedurende vele jaren een belijdenis van godsdienst gemaakt had, in de kamer kwam, waar ik aan het werk was en die nu krankzinnig was en in uiterste wanhoop verkeerde.

Dit akelig gezicht verhoogde mijn diepgaande bezoeking niet weinig. De bedreigingen en vloeken in de Bijbel begonnen mij diep te verwonden en mijn zonden schenen uitermate zondig. Daar ik "*Het leven des geloofs*" van Mr. W. Romaine die tijd bij mij had las ik er veel in. Mij trof in bijzonder één zin zeer diep, waar hij vele karakters opsomt, die geen geloof bezitten en over de laatsten zegt hij: "Ook de vormelijke belijder, met evangelische begrippen in zijn hoofd, maar geen genade in het hart."

En hij zegt ervan, dat dit een gevaarlijke staat is, wat hij niet deze schriftuurplaats bevestigt: "Want zo wij willens zondigen, nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben, zo blijft er geen slachtoffer meer over voor de zonden." Waaruit ik besloot, dat ik de onvergeeflijke zonde gedaan.

Op zekere maandagavond omtrent die tijd, sprak u over geestelijke en formuliergebeden, waarvan u onder andere zei, dat iemand een formuliergebed kon nemen en lezen, terwijl hij in de uiterste wanhoop verkeerde. Maar het zou niets helpen, want, zei u, "daar is een zonde tot de dood" en daar kan geen gebed voor helpen. Deze woorden: "een zonde tot de dood" sloegen mij met zulk een verschrikking, dat ik de kapel uitging, schuddende als een blad.

Op de volgende donderdagmorgen, eer ik opgestaan was, dacht ik in waarheid, dat ik in de hel was. Ik was volkomen in wanhoop. Ik riep voortdurend uit: "Is er geen hoop? Is er geen hoop?" Iemand in mij antwoordde even hard: "Nee, nee, geen hoop." Hoelang ik in deze toestand was, kan ik niet zeggen, maar in de weg van mijn overtuiging herhaalde het zich vier of vijf maal, welke echter niet met de eerste te vergelijken waren.

Inderdaad geloof ik, dat dit de banden des doods en angsten der hel waren. Toen geloofde ik, dat ik tot de donkerheid der duisternis tot op het oordeel van de grote dag bewaard werd. De satan wierp mij in, dat, indien ik u ooit weer ging horen, het vonnis der verdoemenis in die mate op mijn consciëntie verzegeld zou worden, dat ik onmiddellijk gek zou worden.

De volgende morgen kwam ik bij u en toen vertelde u mij, dat ik in de sterke hand van God was en ook haalde u vele schriftuurplaatsen aan, die op mijn toestand toepasselijk waren. U zei, dat het nog dieper met mij gaan zou en dat de Heere mij op Zijn eigen tijd verlossen zou. Voor het tegenwoordige bemoedigde mij dat een weinig, maar spoedig dacht ik dat ik mij bedrogen had, want de last van mijn schuld en dienstbaarheid werd al zwaarder en zwaarder.

Ook begon de satan mij tegen te staan en mij op een wrede wijze te beschuldigen. Hij overtuigde mij, dat ik u vele leugens verteld had en geen zegen onder uw bediening kon verwachten, in die mate, dat ik beschaamd was naar uw kapel te gaan. Als ik er was, was ik zo met verschrikkingen bevangen, dat ik gedwongen was mij aan de zitplaats vast te houden, opdat ik eer niet radeloos uitgedreven werd.

Mijn lichaam werd soms door zulke vreemde gevoelens bevangen, alsof het barsten zou. Dan dacht ik

weer, dat ik stom was en wenste, dat de preek geëindigd was, opdat ik beproeven mocht of ik niet of wel spreken kon. Het gebeurde ook wel, dat mijn nek zo stijf scheen, dat ik mijn hoofd niet om kon wenden en dikwijls had ik een gevoel alsof het gebruik van mijn ledematen weggenomen was. Ik vreesde inderdaad, dat ik geheel aan de duivel overgegeven was. Want uit uw mond kon ik niets dan mijn doemvonnis ontvangen. Ik zag mijzelf als een van de vuilste zondaars, die ooit op deze aarde gekropen hadden.

En daar ik al zolang onder het Evangelie verkeerd had, beschouwde ik mijzelf ten volle rijp voor ondergang en verderf en verzonk al dieper en dieper in de wanhoop.

Op zekere zondagmorgen maakte ik een wandeling en terwijl ik liep en over mijn treurige toestand nadacht, niet verwachtende dat het ooit iets beter worden zou, dacht ik bij mijzelf: 'Ik ga u nooit meer horen, maar zal de gehele dag rond blijven dwalen.' Toen deze woorden met kracht in mijn hart kwamen: "En indien iemand zich onttrekt, Mijn ziel heeft in hem geen behagen." Ik wist niet wat te doen, want ik verwachtte, als ik u ging horen, dat het nog slechter met mij worden zou. Ik werd echter gedwongen te gaan en in uw preek sprak u over 'de kracht, die God ten toon spreidt door alle dingen in wezen te houden en dat de duivelen en verdoemde zielen in hun ellende besloten waren, terwijl Zijn beledigde gerechtigheid op hen brandende, de vlammen aanwakkerde.' Ik kreeg zulk een gezicht van hun staat dat ik bijna buiten mijn zinnen geraakte. Mijn keel werd zo heet door de angsten, die ik gevoelde, dat ik dadelijk na de preek wat bier ging drinken om ze te verkoelen. Mijn verwachting was, dat ik spoedig daar zou zijn, waar mij geen druppel water vergund zou worden.

Mijn vrienden trachtten mij te troosten, maar ik was wanhopig en hoorde naar hen niet. 's Avonds kwam ik u echter weer horen en na lang met God geworsteld te hebben om Zijn zegen, hoorde ik u uit deze woorden uit Romeinen: "*Want de Geest Zelve komt onze zwakheden te hulp.*"

U sprak hieruit van het verschil, dat er was tussen iemand die, evenals Judas, aan de duivel overgegeven was en iemand, die onder de overtuigingen van Gods Geest lag. Eer de preek geëindigd was, verloor ik mijn ganse last en ging heen, mijzelf in hoop verheugende. O, wat was dat een verandering! Het duurde echter slechts voor een korte tijd, want 's maandagsavonds sloeg u mij weer neer. Dinsdagsavonds kreeg ik weer een weinig troost maar 's woensdags ging ik de laagte weer in, want de woorden kwamen soms met zulk een verbazende kracht uit uw mond, dat mijn hart als een steen zonk. In de tijd van vijf of zes maanden kreeg ik geen vertroosting meer, waarop ik dacht dat ik aan verharding van het hart overgegeven was. Gedurende deze tijd was de slaap bijna geheel van mij geweken, zodat ik tamelijk wel tevreden was als ik van de drie nachten er één sliep. Maar het gebeurde wel, dat ik in drie dagen en drie nachten geen oog sloot, wat mijn hoofd zo overstuur maakte, dat ik dacht mijn zinnen te zullen verliezen. En daar ik van beroep een reizend schoenmaker was, kostte het mij moeite de kost te verdienen. Gedurende vele maanden deed ik dan ook geen dagwerk in de week. Ja, het gebeurde eenmaal, dat ik in twee weken niets deed. Maar mijn goede en genadige God deed mij niet van gebrek omkomen.

Terwijl ik in deze toestand verkeerde, preekte u op zekere avond uit deze woorden: "Wij moeten allen voor de rechterstoel van Christus geopenbaard worden." O, wat was dit een avond voor mij! Ik dacht, dat de Heere u gezonden had hieruit te preken, om eerst uit uw mond mijn doemvonnis te vernemen en ik verwachtte, dat mijn ziel daarna spoedig van mijn lichaam gescheiden zou worden om hetzelfde van een verterend Vuur of wat niet minder is, van een vertoord Rechter te ontvangen.

U scheen mij de ergste vijand te zijn, die ik in de wereld had omdat ik dacht, dat uw bediening een reuk des doods voor mij gemaakt werd. Ook dacht ik, dat ieder die dit aan mij zag, als een getuige tegen mij op zou treden. De daarop volgende nacht genoot ik in het geheel geen rust, daar ik verwachtte ieder ogenblik afgesneden te zullen worden en de hel scheen geopend om mij te ontvangen. Ook waren de angsten van mijn gemoed zo groot en dermate werd de vijandschap van mijn hart opgewekt, dat ik gelijk was "aan een wilde os in het net en vol der grimmigheid des Heeren en der scheiding Gods." Jes. 51:20. Gods toom werd dermate op mij uitgestort, dat ik meende, dat ik de satan achter de bedschutting hoorde om mijn ziel te grijpen.

Gewoonlijk waren vier van de zeven nachten als deze en ik zou wel een wereld gegeven willen hebben,

als ik deze bezeten had voor één uurtje rust, eer ik in de eindeloze rampzaligheid neerzank. Soms probeerde ik mij ertegen te verharden, maar hoe meer ik worstelde, hoe erger het werd. Om mijn ellende nog te vermeerderen, was er naast het huis waar ik woonde een grote hond, die de ganse nacht jankte en met zijn ketting rammelde.

Dit was in waarheid “de Wet te huis gezonden” en het was goed voor mij, dat mijn vrienden Godvrezende lieden waren, want anders had men mij wel naar een krankzinnigengesticht kunnen brengen. Door deze gedurige angsten verzwakte mijn lichaam zo zeer, dat ik gedurig een gevoel had, dat ik zou sterven. ‘s Nachts ben ik wel vijf of zes maal uit bed gesprongen om zo mogelijk de dood te ontgaan. Ik liep dan naar de kamer van mijn broer, met wie ik samen woonde, hem en mijn zuster meedelende, dat ik wist dat ik bezig was te sterven, tot ik het geduld van allen die bij mij waren, uitgeput had.

Dikwijls kwam ik naast hun bed staan in al de verschrikkingen der verdoemden. Toen ik enige tijd op deze wijze voortgeleefd had, raadden zij mij aan u nog eens te gaan bezoeken. Na veel overreding stemde ik hier in toe, maar daar u het zeer druk had, had u geen gelegenheid met mij te spreken. Ik dacht daarom, dat God u op het gemoed gedrukt had, dat ik een verworping was en u daarom niet met mij spreken wilde. Ofschoon ik u gewoonlijk vijf of zes maal in de week hoorde preken, werd ik zo door de wanhoop verzwolgen, dat ze mij in het geheel geen nut deden. Eens hoorde ik u zeggen, dat een man in donkere wanhoop een hel op aarde was en ik wist ook werkelijk dat u gelijk had. Want indien er ooit een schepsel was, dat de hel met zich omdroeg, dan was ik het.

Mijn ellende veroorzaakte zulk een brandende hitte in mijn gezicht, dat ik dacht, dat vuur en zwavel al in mijn binnenste aangestoken waren. Ook was mijn opstand zo vreselijk, dat ik mijn vrienden vertelde, dat ik een einde aan mijn leven zou maken. Mijn bevatting van de verschrikkelijke godslasteringen, die er in de bodemloze put zouden zijn, waren zo groot, dat ik tot God riep, dat als ik daar kwam, Hij de satan niet zou toelaten mij te doen lasteren, maar wenste om mijn straf zonder tegenspreken te dragen.

Daar ik geen hoop had ooit zalig te zullen worden, begon ik God om gezondheid en kracht te bidden om mijn brood te kunnen verdienen. In geloof kon ik echter niet bidden, daar ik wist, dat ik in het ongeloof besloten zijnde, nog dieper in de zonde zou doorgaan dan ooit voorheen.

Op zekere nacht had ik zulk een verschrikkelijk gezicht van Gods vreselijke majesteit, dat ik een gevoel had, alsof ik in bed opgetild werd en mijn hoofd scheen tot de grootte van een korenmaat opgezwollen. Ik verwachtte elk ogenblik als een mot vermorzeld te zullen worden. Wat is er toch een verschrikkelijke afstand tussen een heilig God en gevallen zondaren, eer zij door Christus dierbaar bloed toegebracht zijn!

Mijn vrienden raadden mij aan om nog eens te proberen of ik u kon spreken. Maar ik wierp tegen, dat u mij niet van nut kon zijn omdat ik aan de wanhoop over gegeven was. Toen kon ik niet bidden en gedurende vele dagen durfde ik zelfs niet tot God op mijn knieën te naderen. En gebeurde het al, dat ik een smeking lispelde, dan was het wanneer ik mijn hoofd met lakens omwonden had. Zo spoedig als ze uit mijn mond was, verwachtte ik dan dat het zwaard der gerechtigheid mij af zou snijden.

Na veel overreding ging ik eindelijk naar uw huis, maar uw vrouw deelde mij mee, dat ik u niet spreken kon en in mijn hart verlangde ik er ook niet naar. Ik riep al mijn moed te hulp en vroeg haar, of de reden, dat u mij de laatste maal niet spreken wilde, was omdat u geen hoop voor mij had. Zij scheen zeer aangedaan en antwoordde zachtjes: “Nee”, maar ik dacht, dat zij dit zei om mij niet te doen ontstellen.

Verder vroeg ik haar of zij ooit iemand gekend had, die geen hoop had en niet bidden kon, dat hij ooit verlost werd?

Hierop antwoordde zij, dat het een treurige toestand was, maar dat ik op de Heere moest zien, want bij Hem was alleen hulp te krijgen. En inderdaad kon ik slechts zien, zuchten en klagen, want bidden of schreien kon ik niet, daar mijn hart zo hard was, dat ik geen traan storten kon, al had ik mijn ziel ermee kunnen redden. Daar mijn gedachte was, dat u geen hoop voor mij had, ging ik in de kapel op een plaats zitten, waar u mij niet kon zien, vrezende, dat u tot mij zeggen zou, dat ik daar niets te

maken had, daar ik een verworping was. Kort hierop dacht ik, dat ik door de dood gegrepen werd en begon mijn zuster omtrent de staat van haar ziel aan te spreken, haar zeggende, dat zij zich beijveren moest om haar roeping en verkiezing vast te maken en te onderzoeken of zij in het geloof was. Verder deelde ik haar mee, dat ik dacht, dat ik spoedig heen zou gaan. Dat ik een zoon des verderfs was, een vat des toorns tot het verderf toebereid en dat ik naar mijn eigen plaats zou gaan, waar ik toe gesteld was.

Ook zei ik, dat zij, zolang zij leefde, aan mij zou denken en dat het haar zonder twijfel zeer zou smarten, maar dat zij zich aan de wil Gods behoorde te onderwerpen, zeggende: "En al de inwoners der aarde zijn als niets geacht; en Hij doet naar Zijn wil met het heil des hemels en de inwoners der aarde, en er is niemand, die Zijn hand afslaan, of tot Hem zeggen kan: wat doet Gij?" Dan. 4:35.

Ik nam afscheid van haar, tot haar zeggende, dat zij mij niet meer zou zien, maar dat ik nu naar mijn broeder, die in de volgende straat woonde, zou lopen om daar te sterven. Ik sprak hem op dezelfde wijze aan, denkende dat iedere minuut de laatste zijn zou, wat hem krachtig voor mij tot God deed roepen in deze tijd van ellende.

Ik was daar nog niet lang geweest of het werd beter met mij. Daar het toen woensdagavond was, ging ik naar de kapel, maar het deed mij geen nut, daar mijn gedachten geheel door de vreeze voor dood en hel verzwolgen werden. Ook hoorde ik er telkens opnieuw mijn doodvonnis en denkende, dat het grote vermetelheid van mij was er toch heen te gaan, verwachtende er nog eens te zullen sterven, zo besloot ik menigmaal er niet meer heen te gaan. Ik was inderdaad het leven moe en wenste, dat ik tot niet kon worden.

Op zekere avond liep ik in de stad, maar durfde niet in de vergadering te komen. Dit was dikwijls het geval, dat ik er verscheidene malen omheen liep, eer ik er binnen durfde treden en zou misschien dikwijls niet gegaan zijn, als ik niet gedacht had, dat ik er mijn vrienden mee kwelde. Ten laatste geen hoop meer hebbende om zalig te zullen worden, begon ik te overleggen, wat de beste manier zou zijn om mijn leven te redden. De raad van de satan was om niet meer naar u te gaan horen en dan zou ik spoedig beter en sterker worden en als ik geld genoeg kon verdienen om mijzelf te onderhouden, dan al mijn godsdienstige vrienden te verlaten en op het land gaan wonen. Ik begon daarom te proberen alle gedachten van een eeuwigheid uit mijn hoofd te zetten. En daar ik de hoop, die mijn vrienden voor mij hadden, niet kon doen verdwijnen, door hun mee te delen, dat ik wist, dat ik overgegeven was tot een verschrikkelijke verwachting des oordeels, zo begon ik te lachen en te schertsen en praatte over alles, behalve over de toestand van mijn ziel.

Het is zekerlijk des Heeren barmhartigheid, dat ik niet verteerd ben. Ik had nog niet lang in deze wanhopige toestand verkeerd, toen een man bij ons in huis stierf. Dit deed mijn weerspannige ziel weer opnieuw ontwaken en de vreeze des doods greep mij opnieuw aan. Ook scheen Gods toorn heter dan ooit tegen mij te ontbranden. De duivel veranderde in een beschuldiger en ik hing als het ware boven de mond der hel. Nochtans was er iets in mij, dat zich aan de Godheid van mijn Verlosser vastklemde en dit was inderdaad ook alles, wat mij het hoofd boven water hield. Want de last van mijn schuld was zo groot en mijn ongerechtigheden waren zo oneindig, dat, had ik niet in Christus' Godheid geloofd, ik tot in alle eeuwigheid moest verzonken zijn.

Ofschoon mijn hemelse Vader mij in deze tijd zwaar kastijdde met de verschrikkingen van Zijn rechtvaardige Wet, zo kwam de gezegende Geest mijn zwakheden dikwijls te hulp aan de troon der genade en in deze tijd wel in zulk een mate, als in geen maanden gebeurd was.

Plotseling sprong mijn hoop nu op en ik kreeg een sterk geloof in Gods onveranderlijkheid en in de beloften van het Evangelie. En binnen de tijd van enige weken kreeg ik licht om te zien, dat het Gods werk aan mijn ziel was. Toen u Zijn werk dan ook vanuit deze woorden beschreef: "Ziet onder de heidenen en aanschouwt en verwondert u, want Ik werk een werk in ulieder dagen, dat gij niet geloven zult, als het verteld zal worden", toen kon ik de gehele weg, die God met mij gehouden had, naspeuren. Op andere tijden geraakte ik weer in het donker en vreesde, dat ik met dit alles nog verloren gaan zou en ging zo op en neer tot op veertien februari, hetwelk ongeveer vier maanden was, nadat er een hoop in mij verwekt was. Een dag, die ik niet licht zal vergeten.

Het was op zondagmorgen en het was in waarheid een sabbat voor mijn ziel. Het was ongeveer zes uur, toen ik uit de slaap ontwaakte en terwijl ik over mijn onzekere toestand nadacht, mijn aandeel in Christus niet duidelijk kon zien, werd ik op de volgende wijze tot God in het gebed uitgedreven: ‘O, Gij almachtige en eeuwige God, Die neerkwam om mijn natuur aan te nemen, om verloren en omkomende zondaars te verlossen; ik smee U, dat het U moge behage, Uw zaligheid aan mijn ziel te openbaren. Dat ik met Uw goedertierenheid moge verzadigd worden, dat de tong van de stomme van vreugde moge zingen en dat deze dag een sabbat der rust voor mijn ziel moge worden, enz. Ik was nog niet lang in het gebed geweest, toen deze woorden met kracht in mijn gemoed kwamen: “*Gij zult U ontfermen over Sion, want de tijd om haar genadig te zijn, want de bestemde tijd is gekomen*”, Ps. 102:14. Ik wist niet, dat het gezicht zo nabij was, echter ik verlangde zo naar Christus, dat alleen door Zijn komst kon voldaan worden. Ik begon toen met zoveel vuur en geloof te bidden, dat ik tot de Heem zeide, dat ik wist, dat Hij mij zou verhoren. Mijn hart begon te smelten en de tranen liepen als een stortvloed langs mijn gezicht. Ook kreeg ik zulk een gezicht op de gekruisigde Christus en dat voor mij, dat ik een gevoel had, alsof mijn hart van smart zou barsten. Ik riep maar uit: “*Stierf U voor mij? Bloedde U voor mij? O, maak dat ik U liefheb! Och, doe mij U eren! Laat mij nooit, nooit meer tegen U zondigen!*” Het gezicht, dat ik van mijn stervende Verlosser had, deed mij zo luid wenen, dat twee personen die in de aangrenzende kamer sliepen, ervan ontwaakten. Toen ik ongeveer vijf minuten geweest had, terwijl ik mijn dierbare Verlosser loofde, werd ik met zulk een onuitsprekelijke liefde, vreugde en vrede vervuld door het geloof, dat ik zo luid als ik kon in het volgende gezang uitbrak:

*Gij mijn Verlosser, stervend Lam!
U loof ik, mijn leven lang,
Omdat Gij voor mij Uw bloed vergoot.*

Deze woorden galmde ik wel twintig malen achtereen uit, mijn ziel was zo met de heerlijkheid van de hemel vervuld, dat ik een gevoel had alsof mijn lichaam eronder bezwijken zou. Dit was een proefje “van de goede, oude wijn des Koninkrijks, hetwelk mij mijn armoede deed vergeten en mijn moeite niet meer gedenken.”

Welk een almachtige kracht werkte er aan mijn ziel, toen mijn Verlosser kwam! Ik wist, dat het God was, Die de hemel en de aarde gemaakt had. En toen ik Hem door het geloof als bloedende voor mij zag hangen, toen schenen Zijn neerbuiging en liefde zo groot, dat ik het gezicht daarvan niet dragen kon. Het brak inderdaad mijn hart en kort daarop, toen ik mij begon te verheugen, kreeg ik zulk een gezegend gezicht van Hem in Zijn schoonheid en heerlijkheid en van het vergelegen land, dat ik nooit vergeten zal.

Toen ik evenals David in de ellende was, zeide ik dikwijls: “alle mensen zijn leugenaars”, maar nu: “*Wat zal ik de Heere vergelden voor al Zijn weldaden aan mij bewezen?*” Nadat de Heere een hoop in mij verwekt had, verwachtte ik omdat ik zolang in dienstbaarheid onder de Wet gelegen had, dat mijn uitredding duidelijk zichtbaar zou zijn. En ik dacht, dat ik niet tevreden niet mijn staat kon zijn, tenzij dat gebeurde en de Heere zij geloofd, zo gebeurde het ook. En de satan zal mij het bewustzijn er ook niet gemakkelijk van doen verliezen.

Ik hoop, mijnheer, dat u mij verschonen zult zoveel van uw tijd te vergen. Maar daar ik zulk een gezicht heb van wat de Heere aan mij bewezen heeft, kon ik niet nalaten u er iets van mee te delen.

Ik ben ongetrouwd en in mijn tweeëntwintigste levensjaar. Ik moet eindigen met u te vragen, dat u mij in uw gebeden zult gedenken, also dat, gelijk ik de Heere Jezus aangenomen heb, ik ook in Hem moge wandelen.

Intussen verblijf ik,
Uw toegenegen,
A. W.

24. Aan de heer A.W.

Beminde Gods!

“Sommigen op planken en sommigen op enige stukken van het schip. En alzo is het geschied, dat zij allen behouden aan het land gekomen zijn”, Hand. 27:44. En deze reis heeft ook geen schade of verlies berokkend. Het is goed, mijn zoon, dat een man het juk in zijn jeugd draagt, evenals Jeremia, die lang gedacht aan de alsem en de gal. En dit vernederde zijn ziel in hem.

Gij zijt tamelijk scherp behandeld, hetwelk mij zeer verheugt, daar het uw geest gebroken en gekneusd heeft, hetwelk nodig is om ze gevoelig en teer te maken. Ook zal een dagelijks kruis en een weinig daarbij gevoegde loutering ze zacht, nederig en verbroken houden. En indien u gewapend bent met een kinderlijke vreze en op deze vreze acht geeft, ze koestert en er nauwkeurig op let, dan zal het een onneembare muur zijn tegen de listen van de satan.

U zult dan beven bij de gedachte, dat ge u zou bezig houden met aan de wulpse beten te knagen, waarmee satan deze belijders, die God overgegeven heeft om “alle onreinheid gierig te bedrijven”, bezighoudt. Deze vreze en een tedere consciëntie gaan altijd samen en zo zeker als wij deze muur beklimmen of door deze heg heenbreken, zal de slang ons bijten en zal er verharding des harten op volgen. En het is tien tegen een, dat hij zijn wapenrusting nooit meer zo goed aan zal krijgen, zolang hij hier onder de zon leeft.

U hebt gevoeld welk een boze en bittere zaak de zonde is en hoe vreselijk het is in de handen van de levende God te vallen. Ook hebt u een klaar gezicht gehad van die Rechtvaardige, in Wie God genadig zijn kan en in Wiens aangezicht gij het licht van de kennis van Zijn heerlijkheid gezien hebt. Beschouw nog steeds dit heerlijke en klare gezicht, laat uw hart daar gelegerd zijn en dan zal volmaakte vrede volgen en terwijl u dus in deze spiegel ziet, ofschoon maar duister, “dan zult gij naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd worden van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest.” Want wij zijt verordineerd om dat gezegende beeld gelijkvormig gemaakt te worden en de verrukkende geloofsbeschouwingen zullen het meer en meer uitwerken en ook zal de heerlijkheid des hemels nooit geheel aan uw gezicht ontgaan.

O, welk een neerbuiging, welk een vernedering is dit in God om aan te zien, de dingen, die op aarde geschieden! En wil God inderdaad bij de mens wonen? Ja, ofschoon Hij hoog is “nochtans ziet Hij de nederigen aan.” Want een zondaar opnieuw geschapen in Christus Jezus, is een meesterstuk van Goddelijk maaksel en van dezulken ontvangt de Koning der koningen Zijn meeste vruchten. “Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen.” Zij zullen de verheven volmaaktheden van Zijn natuur verheerlijken en Zijn beraadslagingen vanouds, die getrouwheid en waarheid zijn, de wonderlijke werken van Zijn handen en de menigvuldige ontvouwingen van Zijn wijsheid en de heerlijke majesteit van Zijn Koninkrijk.

Ik loof mijn God voor u, mijn zoon en van uwentwege omdat het heerlijke werk voorspoedig voort gaat in de handen van Sions Koning. “Daarom zal Ik Hem een deel geven van velen en Hij zal de machtigen als een roof delen omdat Hij Zijn ziel uitgestort heeft in de dood.” De arbeid van Zijn ziel en de vruchten van Zijn werk komen voort “van de woningen der leeuwinen, van de bergen der luipaarden.” Door het bloed des Verbonds breken de gevangenen nog steeds uit hun cellen en degenen, die in duisternis zitten, vertonen zichzelf en schijnen onder het aanbreken van de eeuwige dag. Ook zullen eerlang de overblijfselen van de sluier, welke nu te dikwijls tussenbeide komen, weggedaan worden en *dan zullen wij kennen, zoals wij gekend zijn*. Dan zullen al deze droevige en gevaarlijke bekoringen verdwijnen, met al de aardse zaken, die wij nu nog beschouwen en wij zullen verzadigd worden niet Zijn beeld, wanneer wij zullen opwaken. “Want Gij, Die mij veel benauwdheden en kwaden hebt doen zien, zult mij weder levend maken en zult mij weder ophalen uit de afgronden der aarde. Gij zult mijn grootheid vermeerderen en mij rondom vertroosten.” *Dan zullen wij Hem zien gelijk Hij is en met al Zijn volheid vervuld worden*.

Maar ik zal u ook een weinig raad geven en u meedelen, wat u meer of minder in de loop van uw

pelgrimsreis overkomen zal. Gij zijt nu in het bankethuis, in volmaakte vriendschap en in zoete gemeenschap met de Allerliefste en Zijn stem zegt op zulke tijden tot ons: "Eet, vrienden! drinkt en wordt dronken, o liefsten!" Hooglied 5:1. Dit is de taal van de hemelse Bruidegom in de dagen van Zijn bruiloft "en op de dag der vreugde Zijns harten." Maar aanschouw en zie, wat het is, dat u boven het hoofd hangt. "De liefde is Zijn banier over mij." In waarheid, want een banier is een oorlogsteken en "de Sulamith is als een rij van twee heiren." In die tijd zult u leren wat dit betekent. De nieuwe wijn, waarvan u spreekt, wordt op de bruiloftsdag gewoonlijk overvloedig uitgegoten. *Maar de tijd zal komen, wanneer de Bruidegom van hen weggenomen zal worden en in die dagen zullen zij vasten.* "Daar zullen dagen komen, wanneer gij zult begeren een der dagen van de Zoon des mensen te zien en gij zult die niet zien."

De dagen der spening zijn treurige dagen voor de kleine erfgenamen der belofte en dagen van afwezigheid en geestelijke verlatenheid zijn niet minder treurig voor een huisvrouw der jeugd. Maar de God Israëls, de Verlosser, is in waarheid een God, Die Zichzelf verborgen houdt en als Hij dat doet, wie kan Hem dan aanschouwen? Op deze tijden zijn Zijn wonderen in het land verduisterd en Zijn geboden verborgen. Dan vloeien de heuvelen van Juda noch van wijn noch van melk. De Wijsheid weigert bij ons te vernachten of zelfs met ons te spreken. Wij zoeken Hem, maar Hij is niet te vinden; wij roepen Hem, maar Hij geeft geen antwoord. Als wij omhoog zien, geeft het ons smart. Zien wij op de vorige maanden, dan gat dit met kwelling gepaard. Van alle aardse vermaken zijn wij uitgedreven en gespeend en geheel verdiept in Goddelijke en hemelse waarheden en dan zijn wij dood aan de eerste en beroofd van de andere.

Maar het geloof moet beproefd worden. De tegenpartijder begroet ons met het oude gezegde: "Waar is nu uw God?" De oude mens van wie wij dachten dat die gekruist, gestorven en begraven en voor altijd heengegaan was, staat weer op in een nog erger gedaante dan in Samuëls mantels. Want hij verschijnt met zeven hoofden en tien hoornen en al zijn klauwen worden nu veel duidelijker en klaarder gezien dan ooit te voren en indien mogelijk, ook afschuwelijker. Allen zijn ze tegen het rijk der genade met de satan aan het hoofd. Een ware afbeelding van de Gog en Magog, met hun legers de legerplaats der heiligen omringende en wat het ergste is, dan is Jezus niet te vinden. Maar wij moeten deze strijd in deze wildernis kennen, eer wij in de kracht des Geestes wederkeren. Opdat ons zoonschap in ons bevestigd mag worden en wij door gezegende ondervinding mogen leren, dat Zijn genade ons genoeg is. In deze proeftijden zal iedere bete, die met mogelijkheid vlees en bloed bevredigen kan, aan de haak van de satan gehangen worden en al onze vorige lievelingszonden zullen aan onze ogen voorgesteld worden. Ook wordt de natuurlijke vijandschap en opstand van ons hart in geen kleine mate opgewekt, wat voor een met God verzoende ziel een vreemde zaak schijnt. Dit is echter de tijd voor een gelovige om zich als een man te gedragen. Om volstandig in het gebed te zijn, ofschoon er geen antwoord op komt. Om vlijtig in het gebruik der middelen te zijn, ofschoon er niets door gewonnen schijnt te worden. Om veel in het verborgene te verkeren, ofschoon men daarop in het slechtste gezelschap komt. Hem voortdurend te zoeken, ofschoon het vergeefse arbeid schijnt. Om te lezen, ofschoon alles ons tegen schijnt te lopen. En op Zijn hand te wachten, ofschoon wij onze tekenen of een teken ten goede niet zien.

Wanneer wij deze vurige proef doorstaan hebben, komt het geloof er kostbaarder dan goud uit te voorschijn. Wij zien onze weg klaarder en onze voet komt op een effener baan te slaan.

Verder beveel ik u aan God en aan het Woord Zijner genade aan, hetwelk bekwaam is u op te bouwen en u een erfenis te geven onder allen, die geheiligd zijn door het geloof, hetwelk in Christus Jezus is.

En verblijf, in het beste der verbonden, uw vriend en dienaar om Zijntentwil.

Wm. Huntington SS

Zeer geliefde en geëerde vader in Christus Jezus,

Als zodanig zal ik u altijd hoogachten, want u bent het alleen, die de Heere middelijkerwijze gebruikt heeft om mij te wederbaren tot een levende hoop, dat ik niet verderven zal, maar het eeuwige leven hebbe en dat ik, als er geen tijd meer zal zijn, gevonden zal worden een lid van Christus' verborgen lichaam te zijn.

Het is al lange tijd geleden, dat u als een dienstknecht des Heeren in mijn hart en consciëntie geopenbaard zijt en dat de leer, die u verkondigt, de enige ware leerstellingen van het Evangelie zijn, daar zij dezelfde zijn, die de apostelen en profeten in de dagen vanouds leerden. Namelijk om Jezus Christus en Dien gekruisigd als het enige Fundament te stellen, waarop arme zondaars hun hoop en verwachting van volkomen zaligheid en eeuwigdurende heerlijkheid mogen bouwen.

Zomin ik aan mijn persoonlijk bestaan twijfel, zo min betwijfel ik ook, dat het Woord des Heeren in uw mond de waarheid is omdat het met kracht tot mijn hart gekomen is en de Heere er een zeer wonderbare verandering door teweeggebracht heeft.

Ik zal nu proberen, als de Heere er mij bekwaamheid toe zal schenken, iets aangaande mijzelf mee te delen, namelijk de weg en de handelingen, welke de Heere met mij gehouden heeft. Ofschoon het de Heere behaagd heeft de duisternis in zekere mate licht en het kromme recht te maken, zo ben ik toch nog een raadsel en wonder voor mijzelf. Talloze malen hebt u mijn ondervindingen besproken en mij gezegd waar ik was. En dat op zulke wijze, als ik het zelf niet kon. Nauwelijks is er één gedachte, die ooit mijn gemoed doorkruiste, of ook één werk door mij in het verborgene verricht, dat u niet verklaard en geopenbaard hebt.

Vele malen heb ik verbaasd gestaan, dat u zulk een nauwe kennis van mijn persoon, van mijn vorig leven en van mijn afgelegde weg had. Dit was mij gedurende een geruime tijd een raadsel, maar de Heere zij geloofd, nu weet ik, dat Hij het is (en niet u) die de harten doorzoekt en de nieren beproeft. Dat Hij het is, Die de mens zijn zonden ordentelijk voor ogen stelt en hem doet weten, welke Zijn gedachten zijn. Want toen ik de zaak onderzocht, bevond ik, dat u niets van mij kon weten omdat ik nooit met u over mijn leven gesproken had en ook nooit aan enig levend mens mijn staat en toestand geopenbaard had. Daarom zei ik: "Ik, de Heere doorgrondt het hart en proef de nieren," en dientengevolge kan de uitnemendheid van de kracht slechts van Hem en niet van Zijn dienstknecht zijn.

Maar om voort te gaan, mijn geboorteplaats was Lazonby, gelegen aan de oever van de rivier Eden, in het graafschap Cumberland, ongeveer vijftien mijlen verwijderd van de stad Charlisle en zeven mijlen van de marktstad Penrith. Hier ging ik tot mijn twaalfde jaar naar school, waarna ik als leerling bij een lakenhandelaar te Penrith geplaatst werd, waar ik vierenhalf jaar bleef. Na verloop van die tijd behaagde het de Heere in Zijn genadige voorzienigheid mij naar Londen te brengen, waarvoor Zijn Naam geloofd zij.

Wilde ik hier eens stil blijven staan en op mijn vorig leven terugzien, terwijl ik mijzelf deze vraag stelde: "Is er ook iets goeds in?" Dan moet ik zeggen: "Nee, in het geheel niets, niets dan kwaad, niets dan zonde en dat aanhoudend. Het was slechts een voortdurende staat van opstand en vijandschap tegen de Allerhoogste." Wel mag ik met David zeggen: "Ziet, ik ben in ongerechtigheid geboren en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen." En weer: "De goddelozen zijn vervreemd van de baarmoeder aan, de leugensprekers dolen van moeders buik aan."

Ik heb wel eens gedacht, dat als ooit een arm schepsel de duivel trouw en niet een vol voornemen des harten gediend heeft, ik die man ben, want verderf en ellende waren op al mijn wegen, terwijl ik de weg des vredes niet kende. Ook overtrof ik het merendeel van mijn makkers in zonde en goddeloosheid.

Zo nu en dan behaagde het de Heere mij rekenschap te vragen, terwijl mijn consciëntie mij verschrikkelijk beschuldigde, maar werd het dan al te erg, dan ging ik gewoonlijk de wereld in onder mijn oude goddeloze makkers om haar zo weer het stilzwijgen op te leggen. Soms als ik het weer heel bont gemaakt had, besloot ik nimmer meer zo te handelen, indien de Heere het mij voor deze keer nog

vergeven wilde.

In deze weg heb ik mij bij tijden zo gebonden, als ik liever maar niet vertel en zo ging ik vier jaren door in beloven, besluiten en strijden tegen de zonde in eigen kracht en in het bijzonder tegen een mij aanklevende zonde. Maar het was al tevergeefs. Want zo waarachtig als de Heere leeft, ik bleef nooit bij mijn besluit, noch hield ik ooit een gemaakte belofte, maar verbrak ze allen. De duivel en de zonde waren sterker dan ik en had het de Heere niet behaagd Zich met Zijn rechterhand en een uitgestrekte arm van de overwinning te verzekeren, dan zou ik tot op deze dag hun tot een slaaf en dienstknecht geweest zijn.

Ik werd in de kerk van Engeland opgevoed en volgens de leer, die ik daar hoorde verkondigen, kon ik geen hoop hebben ooit zalig te zullen worden, daar men de zaligheid door werken leerde. Ik dacht echter, dat de schuld aan mij lag en niet aan de leer. Want degenen die een heilig, goed en rechtvaardig leven leidden, zouden zalig worden, maar integendeel zij, die onheilig, boos en onrechtvaardig leefden, zouden verloren gaan. En ik dacht bij mijzelf: dit is ook zeker de waarheid.

Mijn enige troost was deze: “Wel”, zeide ik, “ik ben zeker een zondaar, ja, een zeer groot zondaar, maar er zijn er die even slecht, ja, nog slechter zijn dan ik en daar God een barmhartig God is, zo zal het mij niet minder dan hun gaan.” Maar helaas!

Toen het de Heere behaagde mij onder uw getrouwe, eerlijke bediening te brengen, toen zag ik, dat deze schuilplaats, even als alle anderen niets dan een toevlucht der leugen en was en deze werd dan ook terstond en met kracht weggevaagd.

Toen ik eerst in Londen kwam, was ik omtrent één maand bij een oom van mij in de Jacobsstreet. Dadelijk de eerste zondag nam hij mij mee naar de kapel in Oranjestreet om daar het Woord te horen verkondigen. De volgende zondag ging ik met een andere oom naar de Providence Chapel om u te horen. Maar ik ging slechts om mijn vrienden te verplichten, daar ik niet het minste plan had tot mijn nut te gaan horen.

Eer ik naar de stad ging, had ik een bijzondere last gekregen mij vooral niet met de Methodisten in te laten, ofschoon mij deze kleine vrijheid veroorloofd was, namelijk om zo nu en dan eens te gaan als ik gevraagd werd, liever dan mijn betrekkingen aanstoot te geven, daar velen onder hen van die belijdenis waren.

De verschillende gedachten, die in mij omgingen, toen ik u voor het eerst hoorde, zal ik u maar niet meedelen. Dat het niet veel goeds was, daar kunt u zeker van zijn. Ik begreep niet meer van hetgeen u zei, dan wanneer u Grieks of Hebreeuws gesproken had, zodat ik niet kon nalaten over mijn onwetendheid verbaasd te staan. Om u de waarheid te zeggen, dacht ik eigenlijk, dat het uw dwaasheid was, maar rondom mij ziende, dan moest ik bekennen, dat ik nooit eerder zulk een bijeenkomst gezien had, want in plaats van alle kanten uit te zien of te zitten slapen, scheen men geheel oog en oor, nauwkeurig acht gevende op hetgeen door u gesproken werd.

Toen ik u de derde maal kwam horen, nam ik een plaatsbewijs daar ik van plan was zo nu en dan eens te komen, maar geloofd zij des Heeren rijke genade, want spoedig werd Zijn Woord met zulk een kracht aan mijn hart toegepast, dat ik niet meer wegblijven kon. Ging ik eens een andere predikant horen (en dat gebeurde dikwijls), dan waren mijn hart en ziel bij u. Ofschoon ik afwezig was naar het lichaam, zo was ik tegenwoordig naar de geest.

Aldus vervulde de Heere deze schriftuurplaats klaar in mijn ondervinding: “Zo haast als haar oor van mij hoorde, hebben zij mij gehoorzaamd, vreemden hebben zich mij geveinsdelijk onderworpen.” Door het gehoor des Woords behaagde het Hem aldus mijn dode ziel te verlevendigen en mijn blinde ogen te verlichten, waardoor ik kreeg te zien en te gevoelen in welke toestand ik mij bevond. De Heere bracht zulk een opschudding in mijn consciëntie teweeg en stelde mij al mijn bedreven zonden van mijn kindsheid af voor ogen. Vele oude zonden, welke ik dacht, dat dood en begraven waren en niet meer zouden komen opdagen, vertoonden zich en mijn consciëntie getuigde, dat deze al mijn zonden waren. Ik zag, dat de Wet heilig was en geen overtreding toeliet, maar ik was onheilig en in een verschrikkelijke staat. Vroeger was mijn gewoonte om slechts uitwendige overtredingen zonde te noemen, maar nu zag ik zonde in de begeerten en gedachten des harten. Ook zag ik, dat degenen die

de zaligheid door de werken der Wet zoeken, een volmaakte en onafgebroken gehoorzaamheid moeten bezitten, niet slechts in werken, maar in gedachten, woorden en werken, daar de Wet geen enkele overtreding toestaat.

Zij legt de ziel voor de minste zonde van doen of laten onder de vloek en het vonnis des doods en hieruit blijkt klaar, dat nooit iemand uit de werken van deze goede Wet gerechtvaardigd kan worden. Daar ik ieder gebod van de zedelijke Wet, zowel in gedachten, als in woorden en werken verbroken had, zo geloofde ik, dat al de bedreigingen, welke de Heere tegen overtreders uitgesproken had, onvermijdelijk aan mij uitgevoerd zouden worden.

In het bijzonder stelden deze twee teksten zich tegen mij, totdat het de Heere behaagde mij te tonen, dat zij in Christus' dood beiden voor mij vervuld waren, namelijk: "Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der Wet om dat te doen." Maar daar ik elk gebod verbroken heb, zo ben ik de hier bedoelde man en onder de vloek Gods.

De andere tekst was: "De ziel die zondigt, zal sterven," en daar ik gezondigd heb, moet ik de man zijn. Door een onveranderlijke God zijn deze woorden gesproken en daarom staat mij slechts de eeuwige dood te wachten. Ik werd door de werking van deze zaken in mijn hart grotelijks verontrust en beangst. Daarom begon ik te verlangen, dat ik nog in mijn oude doodsstaat verkeerde, want dan zou het beter met mij zijn dan nu. Ik geloofde, dat God mij niet kon zaligen, maar dat ik overeenkomstig Zijn Woord verloren zou moeten gaan. Dit alles veroorzaakte dat slaafse vrees begon te werken. Dood en oordeel kwelden mij en spoedig ondervond ik dat de zonde e schuld op mijn consciëntie een last was te zwaar voor mij om te dragen.

De Heere verscheen mij in Zijn Wet, evenals aan Bileam met een uitgetrokken zwaard in Zijn hand, als een vertoornd Rechter en als een verterend Vuur en Hij zou dit tot op de huidige dag zijn ware de dierbare Verlosser niet aan mij geopenbaard, want Hij heeft geen andere weg geopenbaard, in welke Hij rechtvaardig zijn kan en nochtans de goddelozen rechtvaardigen, dan in Zijn geliefde Zoon.

Omtrent deze tijd behaagde het de Heere mij door Zijn Geest te leren bidden. Ik was genoodzaakt mijn dagelijkse gebeden van: "*Onze Vader, Die in de hemelen zijt,*" weg te werpen en ik moest met de arme tollenaar uitroepen: "*O, God! wees mij arme zondaar genadig.*" En met de stokbewaarder: "*Wat moet ik doen om zalig te worden?*" En met Petrus: "*Heere, behoud mij of ik verga!*"

Dit werden nu mijn gebeden, welke uit een ellendig hart voortkwamen. Voor die tijd wist ik niet wat bidden was, maar nu weet ik, dat het iets anders is een gebed op te zeggen en iets anders om te bidden. Het eerste is slechts een bewegen van de lippen, maar het laatste komt voort uit een diepgevoelde behoefte van het hart.

Mijn oude wegen der zonde waren nu overal met doornen omwind, zodat ik mijn vorige paden niet kon betreden. Verderf scheen aan alle zijden en gedurende enige tijd zag ik geen weg van ontkoming, maar eindelijk behaagde het de Heere "in het dal van Achor een deur der hoop voor mij te openen."

Toen de Heere mij krachtadig overtuigde, dat ik niets bezat en dat ik ook niets doen kon om Zijn gunst te verdienen of aan mijn eigen zaligheid iets toe te brengen, noch geheel noch ten dele; dat ik vreselijk en volkomen gevallen was; dat elk vermogen van mijn ziel verkeerd en mijn hart boven alle dingen arglistig, ja dodelijk was; dat ik mij door eigen kracht niet van de overheersing der zonde, van de vloek der Wet, van de daarin geopenbaarde toorn en de tirannie van de duivel verlossen kon, ... toen behaagde het Hem mij Zijn innig geliefde Zoon te openbaren als de enige Schuilplaats tegen dit alles en als de voor de zondaar algenoegzame Verlosser.

Ik herinner mij een tijd, dat u erop aandrong, dat Christus slechts gevoelige zondaars zaligde, waartoe u deze tekst gebruikte om dat te bevestigen: "Want Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering"; welke door de Heere Zelf gesproken werd. Nooit eerder had ik deze tijding gehoord en op dat ogenblik kon ik het ook niet geloven. Ik zei bij mijzelf: 'Dat zal hij zekerlijk wel mis hebben, maar mocht het zo zijn, dan weet God, dat ik slecht en zondig genoeg ben en wie weet of Hij mij dan ook niet kan zaligen.'

Thuisgekomen zijnde, begon ik, evenals de edele Bereërs vanouds, dadelijk het Woord te onderzoeken

of deze dingen zo waren of niet en ik zag, dat het zo was als u het voorgesteld had. Nu kreeg ik een hoop, dat er betere tijden voor mij zouden aanbreken en van die tijd af kwam, de Bijbel en ik samen. En God zij geloofd voor zulk een samenkomst, daar het Woord nu mijn onderzoek, overpeinzing en zielsvermaak is.

En welk een vertroosting kreeg mijn ziel uit deze teksten! Zij volgden elkaar zo snel op, dat eer de een haar blijde boodschap voleindigd had, er weer een ander was, evenals Jobs boden, die elkaar op de hielen volgden. “Die gezond zijn hebben de medicijnmeester niet nodig, maar die ziek zijn”: Markus 9:12.

“Vreest niet, gij klein kuddeken, want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven”, Luk. 12:32.

“Want uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof en dat niet uit u, het is Gods gave”, Efése 2:8.

“O, alle gij dorstigen! komt tot de wateren en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja, komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk”, Jes. 55:7.

“Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven”; Matth. 11:28.

Zulke teksten vloeiden in mijn gemoed van de morgen tot de avond, ja, van het begin tot aan het einde van de week. Onderzocht ik het Woord welke zondaars er zoal gezaligd waren, dan vond ik tot mijn verbazing een Maria Magdalena, een Manasse, een Paulus, enzovoort. En dit bracht teweeg, dat mijn hoop en verwachting aanzienlijk aangroeiden.

In de loop van de tijd behaagde het de Heere mij trapsgewijze klaarheid te schenken in de leerstellingen van het Evangelie zoals ze door u gepreikt worden en ik had niet de minste twijfel, dat u de waarheid verkondigde. Hij toonde mij hoe Hij in Zijn geliefde Zoon allen kon zaligen, die in Hem geloofden, zonder aan Zijn Wet en bedreiging tekort te doen, al waren het ook de voornaamste der zondaars.

Ook zag ik, dat Hij juist die Zaligmaker was, Die ik nodig had, in alle opzichten gepast en Hij overtuigde mij, dat ik buiten Hem zou moeten omkomen en verdoemd worden, daar er onder de hemel geen andere Naam gegeven was, waardoor wij moeten zalig worden, dan de Naam Jezus Christus. Ook leerde ik verstaan, dat het slechts door het geloof in Zijn bloed en door Zijn gerechtigheid is, dat wij van alle dingen om niet gerechtvaardigd worden. *Toegerekende gerechtigheid* was de eerste leerstelling van het Evangelie, welke de Heere behaagde met kracht aan mijn hart te openbaren en toe te passen. Hij toonde mij hoe Zijn geliefde Zoon “voor ons tot zonde gemaakt was” (door toerekening, daar al de zonden der uitverkorenen op Zijn rekening gesteld werden), “Die geen zonde gekend heeft,” en dit geschiedde, opdat door de toerekening van Zijn gerechtigheid (bestaande zowel uit Zijn dadelijke als lijdelijke gehoorzaamheid), “wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.” En in Hem neemt God de Vader een welgevallen in Zijn volk. Maar dan is het geheel en alleen om Zijn gerechtigheid, ja, alleen daarom en niet om iets in hen. Want wilde Hij de ongerechtigheid in de allerbeste van hun werken opmerken, dan zou niemand voor Hem in het gericht kunnen bestaan.

Neem daarom de *toegerekende gerechtigheid* van de dierbare Verlosser weg en iedereen komt voor eigen rekening te staan en moet al zijn zonden verantwoorden. Het gevolg hiervan kan niets dan eeuwig verderf en eindeloos wee zijn.

Kort hierop kreeg ik een gezicht van de dierbare Jezus in al Zijn schoonheid en heerlijkheid als een gepast, als een algenoegzaam Zaligmaker en als de enige Verberging tegen de wind en de Schuilplaats tegen de vloed en ook twijfelde ik er niet aan, dat Hij dit was. Nochtans gaf mij dit niets, daar ik moest weten of ik ook aandeel aan Hem had of niet. Ik twijfelde er in het minst niet aan, dat allen, die in Hem als hun Zaligmaker geloofden en als zodanig in Hem hun vertrouwen stelden, volkomen en eeuwig gezaligd zouden worden, maar ik gevoelde mijzelf in het ongeloof besloten. Hij kan mij niet toebehoren. Ik kon nooit geloven, dat Hij ooit de heerlijkheid van Zijn Goddelijke natuur in een tabernakel van vlees en bloed verborg en zo Immanuël, *God met ons*, werd om zulk een monsterachtig zondaar als ik was te zaligen.

Ook versterkte mijn oude meester mij hier zoveel mogelijk in en stelde het als onmogelijk en als de

hoogste graad van vermetelheid voor, om zulk een gedachte te voeden. Ik gevoelde mijn gemis aan geloof en wist ook, dat de Heere beloofd had het te zullen geven om het door de werking van de Heilige Geest in de harten van Zijn volk te werken. Daarom was mijn bede tot Hem Zijn belofte te vervullen, mij geloof te geven en een vaste overtuiging in mijn gemoed te werken, dat Jezus de mijne was en ik een aandeel in Hem had. Dat alles wat Hij deed en leed, was om een eeuwige gerechtigheid uit te werken en aan te brengen om mij te rechtvaardigen.

Hier zocht ik een lange tijd naar en God zij geloofd, niet tevergeefs, want ongeveer drie jaar geleden kreeg ik een troostrijke overtuiging, dat Christus de mijne was, dat Hij mijn Borg was. Dat Hij al mijn schulden betaald en Zijn dierbaar bloed gestort had om al mijn zonden af te wassen. Ik ontving dit geloof door het gepredikte Woord. Toen ik aldus in Hem geloofde en Hem in mijn hart ontving, ondervond ik onuitsprekelijke rust en vrede en zulk een openbaring van vergevende liefde, dat ik mij verheugde met die vreugde, die onuitsprekelijk en vol van heerlijkheid is. Met Sion vanouds kon ik zeggen, dat toen het de Heere behaagde om de gevangenen Sions weder te brengen, ik gelijk was aan degenen die dromen.

En van die tijd openbaarde Zich de Heere aan mij als een liefhebbend, vriendelijk en teder Vader in Christus Jezus en volkomen verzoend en vergenoegd met mij in Hem. Jezus Christus kwam in mijn hart en genegenheden als de voornaamste onder tienduizend, ja, als de gans Begeerlijke en ik twijfel er niet aan, dat ik tot Zijn volk behoorde.

Deze dierbare bezoeken duurden enige maanden, gedurende welke tijd ik een ware hemel op aarde had, vreugde en blijdschap, dankzeggingen en de stem des gezangs waren in mijn hart. Dikwijls kwam ik uit Gods huis met nauwelijks één gedachte buiten de hemel, mij verheugende in Jezus Christus, als de God van mijn zaligheid. In plaats dat de Wet mij als gewoonlijk om mijn ongehoorzaamheid vervloekte en veroordeelde onder het lezen ervan, was Christus nu het einde der Wet geworden tot rechtvaardigheid voor mij.

In plaats dat mijn consciëntie mij vervloekte en veroordeelde, was er een zoete vrede, omdat het bloed van Jezus Christus betere dingen spreekt dan dat van Abel. In plaats dat de duivel mij om mijn zonde beschuldigde en verdoemde, was hem nu de mond gestopt, want mijn schuld was weggenomen.

In plaats dat slaafse vrees voor de dood in mijn hart werkte, werd die door volmaakte liefde buitengesloten.

In plaats dat God de Vader als voorheen als een vertoornd Rechter en verterend Vuur in Zijn Wet verscheen, was Hij nu niets dan Liefde in de gans begeerlijke Jezus en ik ben er zeker van, dat deze ondervinding het hardste en weerspanningste hart zal doen smelten. Want als ik aan de ene zijde op mijzelf zag, wat ik geweest was, de onwaardigste en de laatste die ooit naar de zaligheid omgezien of ze verwacht zou hebben en dan de andere kant de grote goedheid en liefde van Jezus, voor zulk een ellendeling te sterven en Zijn verlossende liefde in zulk een hart als het mijne te willen uitstorten, dan moest ik mijzelf verfoeien en berouw hebben in stof en as en uitroepen: "*Genade! Genade!*" en zeggen: "*Uw Naam, o Heere, zij alle lof en heerlijkheid.*" Nooit eerder had ik zo iets ondervonden.

Maar helaas! deze dingen verlieten mij weer en de duivel begon meer dan ooit te woeden. Hij was er zeker van, dat alles misleiding was. Dat ik na dit alles toch bij hem zou komen. Dat ik zijn kind was en nooit zalig zou kunnen worden, maar ten laatste omkomen. Hij bracht mij ertoe weer naar mijzelf te zien en toen ik mijn eigen verdorvenheid, de vele boze gedachten, die mijn gemoed doorkruisten, de menige wensen en vuile lusten die in mij omwoelden, gewaar werd, toen begon het ongeloof te werken en dit bracht slaafse vrees en een reeks van twijfelingen met zich mee, hetwelk opgevolgd werd door kwellende gedachten.

De duivel had nu mijn vrede verstoord, want ik trok hier vele smartelijke gevolgtrekkingen uit, als dat ik zekerlijk niet van des Heeren uitverkorenen zijn kon en ik was dikwijls op het punt alle hoop op te geven, dat ik dit niet uit zou kunnen houden. En dat ik nog eenmaal in mijn eigen verdorvenheden zou omkomen. Nochtans behaagde het de Heere mij bij tijden zulk een hemelse toespraak te zenden en al mijn twijfelingen en vrees te stillen door zulk een gevoel van Zijn liefde, dat ik vast geloofde, dat Hij nog steeds mijn verzoende Vader en Jezus Christus mijn Zaligmaker was.

Dan begonnen ongelof, twijfelingen en vrees weer zodanig te werken, dat ik al mijn vroegere ondervinding in twijfel trok. Op deze wijze bracht ik gedurende een geruime tijd een zeer ongestadig leven door, mijn staat beoordelende naar mijn gestalten en gevoelens, alsof de Heere even dikwijls veranderde als zij.

Maar nu hen ik ervan overtuigd, dat Hij mij van eeuwigheid in Zijn zeer geliefde Zoon beminde, want anders zou Hij in de tijd nooit Zijn liefde in mijn hart uitgestort hebben.

En daar het Hem aldus behaagd heeft, mij er een voorsmaak van te geven, zo geloof ik, dat Zijn goedertierenheid nimmer van mij weggenomen zal worden, noch dat Zijn getrouwheid en waarheid in de belofte ooit zullen feilen. Daar het Hem behaagde Zijn volk om niet te verkiezen, zonder iets in hen, dat Zijn gunst zou verdienen, zo zal Hij Zijn volk ook in Christus Jezus uit genade verlossen met een eeuwige verlossing en dat zal Hij hen allen geven, niet slechts genade hier maar ook heerlijkheid hiernamaals. Niemand van hen zal verloren gaan, nee, niet één; *noch zal iemand ze uit Zijn hand rukken.*

In des Heeren kracht zullen zij volharden en niemand uit hen zal geheel en voor altijd afvallen. Daar Jezus Christus hun Hoofd en Man is en zij de prijs van Zijn bloed, Zijn deel en Zijn erve zijn, zo zal Hij nooit, één uit hen verliezen, maar hen allen ten uiterste dage opwekken, zodat er geen klauw achter zal blijven. En daar zij verder allen bewaard worden door de band van een eeuwigdurend verbond en door de eeuwigdurende liefde van Vader, Zoon en Heilige Geest, dat drievoudige Snoer, dat niet verbroken kan worden, zo moeten zij bijgevolg gezaligd en behouden thuisgebracht worden in de heerlijkheid. Anders zou dit Koord gebroken zijn en zou de verbondsovereenkomst tussen de eeuwige gezegende Drie-eenheid van nul en generlei waarde zijn.

Al degenen, voor wie Christus stierf, moeten gezaligd worden en niemand anders, daar buiten Hem geen zaligheid is. Al behaagt het de Heere te willen, dat wij duizendmaal veranderen, nochtans is Hij Dezelfde, de onveranderlijke Jehovah, *Dezelfde gisteren en heden en in der eeuwigheid.* Hij rust in Zijn liefde tot Zijn volk en hier is het dat mijn arme ziel rust vindt en voor altijd verlangt te vinden.

Onlangs heb ik zulk een verlevendiging van het werk der genade in mijn ziel ondervonden, dat preek na preek met zulk een vertroostende en bevestigende kracht tot mij kwam dat al mijn twijfelingen en vrees gestild werden, de eeuwig gezegende Geest aan mijn hart en consciëntie getuigende, "dat mijn Getuige in de hoogte is." Ook is Hij zo laag neder gebukt om op zulk een wijze op mijn pad te schijnen om mij in staat te stellen klaar te zien, dat Hij het was en Hij alleen, Die van mijns moeders barmoeder met mij geweest was. Dat Hij mijn treden gericht en de bepalingen van mijn woning vastgesteld heeft. Ja, ik mag in waarheid zeggen, tot eer van Zijn gezegende Naam, dat Hij het was, Die mij in Christus Jezus bewaarde in al mijn zonden en goddeloosheid tot een toekomstige roeping. Verschonende grote barmhartigheid is mij al mijn dagen gevolgd en ofschoon de tijd voorbij is, dat ik verwachtte nimmer gezaligd te zullen worden, zo weet ik nu nochtans en ben er zeker van, dat Jezus Christus zondaars ontvangt en nog met hen eet.

En zolang ik in deze wereld leef, zal ik hier steeds op wijzen, dat van alle zondaren ik de voornaamste ben en de laatste, die ooit de zaligheid verwacht kon hebben en dat het door Gods vrije, soevereine, onverdiende, - niet naar ongeziene - en onverwachte genade is, dat ik ben die ik ben. En ook dat het dezelfde genade is, die mij tot op deze huidige dag heeft staande gehouden.

Ook heeft dezelfde almachtige Kracht, die het werk eerst begon en die mijn hart van de liefde tot de zonde tot de liefde Gods wendde, mij tot hiertoe bewaard en ik ben er ten volle van overtuigd, dat Hij mij, door het geloof in Christus Jezus, ook verder op de weg zal bewaren, tot ik ten laatste ontvang het einde mijns geloofs, ja, de eeuwigdurende zaligheid van mijn ziel, wanneer het geloof veranderd zal worden in aanschouwen en de hoop in volle genieting.

De oude dingen zijn voorbijgegaan, ziet, ze zijn alle nieuw geworden, want dezelfde werken, wegen en vermaken, waarin ik behagen schiep, die ik overdacht en welke ik volgde, daar vlied ik nu van, verafschuw en veracht ze. Jezus Christus is Alles in allen in mijn hart en ik kan mij op Hem, als de Zelfwezende Jehovah en de alwetende God beroepen met Petrus vanouds en zeggen: "Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet, dat ik U liefheb", en dat boven elk ander voorwerp. En ook weet ik, dat ik tot de

standaard van Johannes opklimmen kan: “Wij weten dat wij overgegaan zijn uit de dood in het leven, dewijl wij de broeders liefhebben.” Want degenen, die onze Heere Jezus Christus in oprechtheid en waarheid liefhebben, die bemin ik oprecht en met mijn gehele hart en beschouw hen als de enige voortreffelijken der aarde.

Andere heren hebben over mij geheerst en regeerden en voerden heerschappij in mij en zouden, indien ik aan mijzelf overgelaten was, tot op deze dag geregeerd hebben. Maar nu begeer ik geen andere koning dan Koning Jezus om me te regeren en te besturen. *En ik wens Zijn gerechtigheid te verkondigen en slechts de Zijne.*

Ik denk, dat geen hart zo door het ongelooft gekweld is als het mijne. Dagelijks heb ik overvloedige redenen om even als de discipelen vanouds te zeggen: “Heere, vermeerder mij het geloof.” De belofte is, dat de genade zal heersen en de zonde geen heerschappij zal voeren en tot eer van des Heeren gezegende Naam, kan ik zeggen, dat dit tot hier toe aan mij is vervuld, want ofschoon de zonde geregeerd en uitermate overvloedig in mij geweest is, nochtans is vrije genade veel meer overvloedig geweest.

Ik word gewaar, dat de oude mens en het nieuwe beginsel in mij werken. Een aanhoudende strijd tegen elkaar voerende, maar de belofte is: *De oudere zal de jongere dienen* en ik geloof, dat dit volgens des Heeren Woord altijd zo zal zijn.

De redenen, waarom ik dit geschreven heb, zijn in hoofdzaak twee: de ene is die van de apostel: “En die onderwezen wordt in het Woord, dele mede van alle goederen, degene die hem onderwijst.” De andere is deze: Geruime tijd heb ik verlangd om uitwendig een der uwen te worden, ofschoon ik inwendig al vele jaren met u verenigd ben, maar daar ik een zeer bedeesd persoon hen, zo heb ik het tot nu toe uitgesteld om mijn wens bekend te laten worden. Ook was ik bevreesd, dat ik door de bedrieglijkheid van mijn ongelovig hart en het bederf van mijn natuur, nog eens zou vallen en dacht dat het beter was alleen te vallen, dan een schandvlek op Gods volk te brengen. Onlangs echter vele troostrijke bezoeken en vele tekenen ten goede gehad hebbende, zo is mijn verlangen toegenomen en kon ik niet nalaten het bekend te maken, daar ik zou wensen om op Christus in al de middelen van Zijn bediening te wachten, met een vast voornemen des harten, geen verzuimende, verwachtende Zijn beloofde tegenwoordigheid erin te zullen vinden en de beloofde zegeningen erdoor te zullen ontvangen.

Ik weet, dat alle middelen in zichzelf droge, dorre en ledige dingen zijn tenzij dat het de Heere behaagt die door genade aan Zijn volk te zegenen en ze tot onze opbouw en vertroosting maakt, elke zaligende genade in ons te werken en iedere waarheid, tot zaligheid nodig, door Zijn geordineerde middelen aan onze harten toe te passen.

En daar het Hem behaagd heeft mijn hart te besnijden om Hem, Zijn volk en Zijn weg lief te hebben en mij met Jezus Christus en Dien gekruisigd, als mijn Verlosser te verenigen, zo is mijn zielsverlangen om tot Zijn heerlijkheid en lof te leven om steeds voorwaarts te gaan, niet te rusten in hetgeen ik alreeds verkregen heb, maar de goede, oude weg steeds te vervolgen, in gezelschap met dat gedeelte van Zijn leger, waarover Hij u onderkapitein en aanvoerder gemaakt heeft, tot die heerlijke en grote vergelding des loons, eeuwige rust en heerlijkheid, die Hij al Zijn uitverkoren volk beloofd heeft te zullen geven.

Ik zou wensen God voor eeuwig te loven, dat Hij mij onder uw bediening gebracht heeft, dat Hij mijn blinde ogen geopend heeft om mij te doen zien hoe ik door blinde leidlieden geleid werd. Dat Hij mij licht gegeven heeft in en mij ook enigermate tot de kennis der waarheid, zoals ze in Jezus is, gebracht heeft. Dat Hij mijn hart geopend heeft om de waarheid in haar liefde te ontvangen en bovenal, dat Hij niet toegelaten heeft, dat ik over de Godheid van Jezus Christus zou struikelen, daar de kracht van iedere leerstelling van het Evangelie daarop rust. Neem die weg en beschouw Hem als een bloot schepsel, of iets minder dan de Zelfwezende, alwetende, overalometgenwoordige en almachtige Jehovah en de enige oppermachtige God met de Vader en de Heilige Geest, dan ben ik er zeker van, dat er geen zaligheid zijn kan. Allen moeten dan verloren gaan en omkomen.

En zolang ik in deze wereld leef zal ik hierop aandringen, dat ware Hij niet in mijn hart en

genegenheden als een waar Goddelijk en zelfwezend Persoon en in het bezit van iedere eigenschap en volmaaktheid der Godheid, niemand dan enig Evangelie kon verkondigen, niemand enig goed nieuws kon meedelen, niemand een blijde boodschap kon uitroepen, of een heuglijke tijding kon brengen.

Want beschouw Hem als een Mens, dat Hij in waarheid was, volmaakt heilig, ja, zo heilig als de Wet en veronderstel, dat Hij ze in alle punten hield, ja zo, dat Hij er noch in gedachten, woorden en werken ooit van afweek, wat zou mij dat baten? In het geheel niets. Een mens mag van zijn eigengerechtigheid voordeel hebben, maar dan blijft er voor mij, zijn arme nabuur, niets over. Hij heeft niets waarop hij zich zou kunnen beroemen, want hij heeft slechts gedaan wat hij schuldig was te doen en niets meer. Dit wordt door onze Zaligmaker schoon voorgesteld in Lukas 17 in de gelijkenis van de meester en de dienstknecht. En past het dan aan Zijn discipelen toe, door te zeggen: “Alzo ook gij, wanneer gij zult gedaan hebben al hetgeen u bevolen is, zo zegt: Wij zijn onnutte dienstknechten, want wij hebben maar gedaan hetgeen wij schuldig waren te doen”, Lukas 17:10.

Wee dan de persoon, wiens geloof en hoop op het eeuwige leven en geluk in de hemel, niet op Immanuël, *God niet ons*, gebouwd is. Als Mens gehoorzaamde en leed Hij; als God verdiende Hij en als God-Mens, twee volmaakte naturen in de enigheid van de ene Persoon Christus, werkte Hij uit en bracht Hij een eeuwigdurende gerechtigheid aan, welke enig en alleen de gerechtigheid is, welke een zondaar van alle dingen kan rechtvaardigen en hem in de dag des oordeels zonder enig gebrek voor de troon plaatsen. “Want Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheids Gods in Hem.” Maar neem deze vereniging van de twee naturen in de Persoon van Christus weg, dan kan niemand, nee, niet één, rechtvaardig verschijnen. O, dat u altijd voort mag gaan dit zekere fundament van de christelijke godsdienst te verdedigen en op de behoefte en noodzaak om in het geloof ervan gesterkt en vastgesteld te worden aan te dringen, opdat wij erdoor gezaligd mogen worden.

Voor enige tijd behaagde het de Heere u hierover veel te laten spreken en gezegend zij Zijn dierbare Naam, dat ik hier veel voordeel en zekerheid uit kreeg. Neem dit weg, dan neemt men alles weg en er blijft niets over dat de moeite waard is te bezitten, want allen moeten dan in hun zonden sterven: “Want indien gij niet gelooft, dat Ik Die ben, (zegt de Zaligmaker) gij zult in uw zonden sterven.” Het gevolg kan dan slechts verderf zijn, daar de ongerechtige het Koninkrijk Gods niet binnen zal komen en door de *Wet* niemand rechtvaardig is, ook niet één.

Door rijke genade ben ik bekwaam gemaakt Jezus Christus als een Goddelijk Persoon in mijn hart te ontvangen, als een Voorwerp van Goddelijke aanbidding en in alle opzichten als God te prijzen in der eeuwigheid. En daar ik Hem ontvangen heb, zo is het mijn zielsverlangen in Hem te wandelen, want niemand minder dan een Goddelijk Persoon kan mij zaligen, daar ik een zondaar hen. Indien de duivel een arme zondaar hier slechts in verstrikken en buiten houden kan, dan is hij zeker van zijn prooi en verhoedt rijke, vrije en soevereine genade het niet, dan moeten dezen in de put des verderfs neerstorten.

Ik hoop, dat u deze lange en onvolmaakte brief zult verontschuldigen. Is er iets verkeerd in, stel het dan op mijn rekening en indien iets erin niet de waarheid overeenstemt, dan zij des Heeren Naam alle lof en prijs.

Moge u nog lang onder ons bewaard blijven en steeds voortgaan klaarder en klaarder te schijnen in des Heeren licht. Moge u in Zijn raad immer vaststaan en niet mijden, voor zover ze geopenbaard is, ze geheel te verkondigen, getrouw, ten volle, vrij en zonder terughouding. Moge u steeds voortgaan om in de verdediging van het Evangelie als een ijzeren pilaar en koperen muur te staan. Moge u nog een middel zijn om vele zondaars van de dwalingen van hun wegen over te brengen tot de wijsheid der rechtvaardigen, ja, tot Christus Jezus.

Dit is geweest, nu en zal ook altijd zijn de oprechte en vurige bede van uw zeer toegenegen, ofschoon onwaardige zoon in het geloof van Jezus Christus.

G. C.

P.S. Ik geloof niet, dat ik moed genoeg bezeten zou hebben u deze brief te zenden, ware het niet om de meesterlijke uitlegging en verklaring, die u verleden zondagavond deed over de tekst: *“Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven.”*

En gezegend zij de Heere voor eeuwig, dat ik u stap voor stap kon volgen en van onder Zijn tegenwoordigheid weg kwam, mij verheugende in mijn aandeel in Christus Jezus, terwijl ik de gehele preek *mijn eigendom* noemde. En hiervoor, zowel als voor iedere zegen aan mij ondankbare en onwaardige geschonken, zij des Heeren Naam alleen lof en prijs.

Want evenals het met het Israël vanouds betreffende het aardse Kanaän was, zo is het ook met des Heeren geestelijke Israël betreffende het hemelse land, dat vergelegen land: *“Want zij hebben het land niet geërfd door hun zwaarden hun arm heeft hen geen heil gegeven, maar Uw rechterhand en Uw arm en het licht Uws aangezichts omdat Gij een welbehagen in hen had”*, Psalm 44:4. En zo is het ook met het geestelijke Israël; zij kunnen niets doen om de hemel te verwerven.

Door de zonde hebben zij elk recht en elke aanspraak op iedere barmhartigheid verloren. En daarom is het ook de Heere alleen, Die het werk doet, Die hen binnen brengt door een daad van vrije en soevereine genade. Door het geloof in Christus Jezus, Die de enige Deur van toegang en Weg tot het Koninkrijk is. En geloofd zij God voor Christus Jezus, door Wie het alleen verkregen kan worden.

Op het ogenblik heb ik niets meer te zeggen, dan dat ik het als een grote gunst zou beschouwen, indien u mij aan de troon der genade wilde gedenken. De Heere moge steeds bij u zijn in uw uitgaan en inkomen en nog getuigenis geven van het Woord der genade door u gesproken, dit zal de bede zijn van G. C.

26. Aan de heer G.C.

Mijn zeer geliefde zoon in Christus Jezus,
Barmhartigheid en waarheid zij niet u.

Uw brief werd mij in goede orde bezorgd. In mijn hart zei ik: Wie heeft mij dit kind geteeld? Ziende dat ik gehaat ben en een gevangene, die heen en weer gedreven wordt en ik ook enige onechte kinderen verloren heb, die de duivel ingepalmd heeft. Wie heeft mij deze geteeld? Deze? Waar was hij geweest? Gij zijt zekerlijk een ontijdig geborene, want eer ik barensnood had, zijt gij geboort. Wie heeft zulk een zaak gehoord? Jesaja 66. Eer Sion in arbeid was en haar vorige misdacht begon te beklagen, wordt een ander op haar knie gevonden en ik hoop geen bastaard, niet een laag geboren zoon, geen onecht kind, dat vrij blijft van de zielsvernederende kastijdingen en bevindelijke onderwijzingen, door de roede van onze hemelse Vader gegeven.

U schijnt mij toe iemand te zijn, die door de Koning der koningen en de Heere der heren uit het leger van de satan uitgehaald zijt. Uw rug zal uw vrijmaking van die oproerige bende uitroepen. Welkom zijt gij tot des Heeren standaard, welkom onder de banier van Zijn liefde, welkom tot des Konings pardon, welkom tot de Goddelijke milddadigheid en welkom tot Zijn eeuwige gunst en al de gaven voor de wederhorigen genomen. *Moge de Heere God met u zijn!*

Maar ik moet u onderzoeken. Hoe zijt gij doorgebroken? (Peres) Op u zij de breuk en God geve, dat ze nimmer meer geheeld worde, want het is een breuk in des satans wapenrusting en niet in de landpalen van Sion. Gij zijt *“een rank in de edele Wijnstok; de hemel heeft u een geheel getrouw zaad geplant; zodanig een vertrouwen heb ik bij God. Niet dat ik van mijzelf bekwaam ben iets te denken, als van mijzelf, maar mijn bekwaamheid is uit God, Die mij door Zijn genade gemaakt heeft hetgeen ik ben. Het is zeker, dat u voor de hemelse Landman nooit de verbasterde rank van een vreemde wijnstok worden kunt!*

Vreemdelingen aan de Goede Herder *“zullen vreemde kinderen gewinnen”* en onheilige arbeiders *“zullen hun grond met uitlandse ranken bezetten; ten dage als zij die geplant hebben, zullen ze die*

doen wassen, doch het zal maar een hoop van het gesnaaide zijn in de dag der krankheid en der pijnlijke smart”, Jes. 17:11. Maar, mijn zoon, ik verzeker mij van u betere dingen en met de zaligheid gevoegd, hoewel ik alzo schrijf.

De brief van mijn zoon bevat goede tijding uit een ver land; goede tijding in zijn kracht, in zijn bevinding, in zijn verlossing en in zijn gelukkige genieting van al de daarin vermelde zegeningen. De Geest van God is een springende Bron en de woorden der wijsheid zijn een stortende beek en dat sap, dat de wortel der zaak in het hart vergezelt, zal ook gepaard gaan met een rekenschap geven van de hoop, die in ons is.

U had geen roeping mij mee te delen, welk middel de Heere gebruikte uw ziel voor Zijn tempel bekwaam te maken, want de ganse afbeelding werd mij eerst op de heilige berg getoond en de uwe is er niets dan een uittreksel van. Uw gelaatstrekken, uw familieovereenkomst door geheel uw mystieke stamboom, uw maagschap en opvoeding zijn in het ooglopend genoeg.

Had ik u uw ondervinding horen vertellen, terwijl gij buiten mijn gezicht in een binnenkamer, ja, zelfs in Oost-Indië was, dan zou ik toch zo wel uw stem, als die van uw geestelijke vader gekend hebben, “want uw spraak maakt u openbaar.” Gij zijt het eigen kind van de kolendrager, door de Vader van alle genade tot een levende hoop in mijn banden geteeld; een ware afbeelding, “een levende brief bekend en gelezen van alle mensen, als die openbaar zijt geworden, dat gij een brief van Christus zijt en door onze dienst bereid, die geschreven is niet met inkt, maar door de Geest des levende Gods; niet in stenen tafelen maar in vleses tafelen des harten”, 2 Kor. 3:3.

Toen de Almachtige mij eerst in de Egyptische duisternis opzocht “heb ik een sprake gehoord, die ik niet verstond”, Ps. 81:5, maar Hij zette mij aan Zijn voeten neer en onderwees mij uit Zijn wet. Toen Hij een nieuwe Schat in mijn hart legde, overtuigde Hij mij, dat ik een nieuwe tong nodig had om die schat voort te brengen. Toen de verdeelde tongen van vuur kwamen, sprak ik een nieuwe taal. En deze taal was het, die u zo zeer in de war bracht, toen u mij eerst hoorde en dit is niet alleen met u, maar met duizenden het geval geweest.

Ik ben er echter zeker van, dat dit de tale Kanaäns is, de taal des beteren verbonds, welke gesproken werd door Melchizédek en Abraham in dat land, door alle profeten na hen, door Christus en Zijn apostelen en eigen is zowel aan het beloofde land als aan het Israël Gods en aan niemand anders, want hoewel andere lieden er een weinig van geleerd mogen hebben, dan wordt het (door hen) toch altijd vermengd met de Asdodische spraak. Een gemengd zaad zal een onzuivere taal spreken, daar zij het met de aangeboren uitspraak van hun eigen land zal vermengen.

Ik en nog een persoon die in mijn gezelschap was, waren niet weinig verbaasd, toen wij uw brief lazen. Wij verwonderden ons in hoge mate over de zuiverheid der taal, de duidelijkheid en netheid der stijl en in het bijzonder over het gewicht der volzinnen, de bepaling der punten en de welsprekende plaatsing der tekens, wetende dat het een taal is moeilijk om te leren en zwaar om uit te spreken. *Zou iets voor de Heere te wonderlijk zijn?* Nee, er is niets, “want dan zal Ik tot de volken een reine spraak wenden, opdat zij al de Namen des Heeren aanroepen, opdat zij Hem dienen met een eenparige schouder” en wat de Goddelijke waarheid beloofd heeft, heeft de Goddelijke almacht verricht en zijt gij niet een levende getuige van deze waarheid?

Wij kunnen het *de heilige taal* noemen. En ik ben er zeker van, dat dezelve ook in de hemel gesproken zal worden, want ofschoon er gezegd is: “Hetzij talen, zij zullen ophouden”, dan betekent dit, dat de spraakverwarring zal ophouden bij de verwoesting van Babel en de Babel-bouwers, maar de zuivere taal, de heilige spraak, “en de woorden, die de Heilige Geest leert”, zullen nimmer ophouden. Deze taal zal in het paradijs gesproken worden, want hoe zullen wij anders zingen: “*Halleluja, de zaligheid zij onze God, Die op de troon zit en het Lam tot in alle eeuwigheid!*”

Of hoe zullen wij in de grote dag opwaken? Hoe zal onze tong opwaken, welke onze eer is en waarin wij roemen boven alle schepselen, die God in deze wereld gemaakt heeft? Wanneer wij het einde van ons geloof ontvangen, zullen wij ook het einde van ons spreken bewonderen en zullen, evenals Paulus, toen hij in de derde hemel opgetrokken was, niet slechts onuitsprekelijke woorden horen, die een mens niet

geoorloofd zijn te spreken, 2 Kor. 12:4, maar wij zullen ze ook kunnen spreken. Want als wij in dat land komen, zal het zowel mogelijk als wettig zijn, ze uit te spreken, want ofschoon hun reinheid de onze ver te boven gaat, zo is de onze toch de enige uitspraak van die moedertaal.

“Hij die een wijze toon gewint, zal zich over hem verblijden, want een wijze zoon verblijdt de vader” en ik hoop, dat ik van u ook blijdschap zal hebben. Maar er zijn valse misdrachten en valse broederen en zeker ben ik ervan, “dat de vader des dwazen zich niet zal verblijden, want een zotte zoon is een verdriet voor zijn vader en bittere droefheid voor degene, die hem gebaard heeft.” Maar noch een trouw gezant, noch het onvergankelijke zaad der Goddelijke waarheid, noch Sions vruchtbare baarmoeder, kan ooit de bron of fontein van zulke monsterachtige voortbrengselen zijn. Judas is een getuige, die voortkwam onder de bediening van de eeuwige Vader Zelf en gebaard werd op de knieën van het Evangelie van Sion, ja, onder zijn eerste zaad en die een “erfdeel had onder de broederen” en deel aan de dubbele eer, verschuldigd aan haar meest vermaarde Zoon. Hij was een apostelen beursdrager van de Koning der koningen; hij bezat de gaven des gebeds, van preken, het doen van wonderen en van het uitwerpen van duivelen, maar had geen genade. Petrus zegt: “Hij was met ons gerekend en had het lot dezer bediening verkregen”, maar door overtreding is hij hiervan uitgevallen en dit zullen al degenen “wier hart niet door genade gesterkt wordt.” “Want sterke lieden zullen gewisselijk vallen”, maar die leven en een talent heeft, die zal gegeven worden en hij zal overvloedig hebben. Maar die het leven mist en geen talent heeft, van die zal genomen worden, ook dat hij heeft.

Wanneer de Vorst (des vredes) een gave zal geven aan één van Zijn (dienstbare) knechten, die zal dat hebben tot het vrijjaar toe, of zolang als de vleeselijke blijdschap van zijn natuurlijke genegenheden duurt. Maar komt hij onder de wettische slagen van de Wet en de consciëntie, hem vervloekende om zijn huichelarij, dan zal deze tot de Vorst weerkeren, evenals het talent van Judas tot Christus en van Christus tot Matthias. Geeft de Vorst des vredes echter een gave aan één van Zijn zonen, dat zullen Zijn zonen hebben, zij zullen het genieten en het zal hun bezitting zijn in erfenis, want dezulken zullen overvloediger hebben (Ezech. 46:16, 17), overvloediger leven, overvloediger genade, meer kracht, meer licht “en de veelheid van vrede, totdat de maan niet meer zij.”

Ik dankte God van harte, dat er weer een vuurbrand uit het vuur gerukt is, weer een olijfbes meer overgebleven in de top des oppersten twijgs, weer een bos druiven met een zegen erin, weer een korenaar meer in het dal Refaim, “als de eerstelingen Zijner schepselen’: ja, zelfs “eerstelingen Gode en het Lam.”

Loof God, dat gij onder de kinderen zijt, die God Sion gegeven heeft, sinds wij de anderen verloren. (Ik bedoel het gemene volk, dat met lust bevangen werd, Num. 11:4). Deze schijnen ons in de oren te fluisteren: “De plaats is mij te nauw, wijkt mij, dat ik wonen mag;” en mijn antwoord is: “Komt in, gij gezegende des Heeren, waarom staat gij buiten? Mijn ossen en de gemeste beesten zijn geslacht en alle dingen zijn gereed, komt tot de bruiloft.” “De Wijsheid roept en de Verstandigheid verheft Haar stem, Zij heeft haar tafel toegericht en nodigt Haar gasten: Komt, eet van Mijn brood, drinkt van de wijn, die Ik gemengd heb.”

Moge de Heere uw ziel verzadigen in grote droogten en uw beenderen vaardig maken, dat gij een gewaterde hof mag zijn en als een springader der wateren, welks wateren niet ontbreken, dit is, geliefde zoon, de hartelijke bede en wens van,

Uw toegenegen vader in het geloof en de liefde van het Evangelie van Jezus Christus,
William Huntington SS